

ప్రయోగం బాల్యమునకిది నిద్రకు తగు ప్రయత్నములు చేయుటకు ఈ ప్రస్తుతమునందే వసతులు కల్గించవలెను.

అనేక కారణములవలన మన దేశమునందు భిన్నమతములుండుచే మన విశ్వవిద్యాలయ కళాశాలయందు మత విషయములు బోధింప నలవి కాదని వదలిరి. మతవిషయములు కళాశాలయందు బోధింపబల సాధ్యముకాదని అనుకొనవచ్చును. అయినను మతమును అవలంబించువారు వారివారి మతములను కళాశాలయందు అనుసరింపబడు తగుమైన యేర్పాట్లు ఈ కళాశాలయందు దుండుట ముఖ్యమగును. అట్లు లేనియడల ఈ కళాశాల సాశ్రమకళాశాలలు కానేరవు. మతాచారములను వారు వారు వారిగృహములలో అనుష్ఠించునట్లే కళాశాలయందునుకూడ అనుష్ఠించుటకు వసతులు ఉండవలయునని ఈ కళాశాలకు సాశ్రమకళాశాలలు అను పేరు ఇయ్యదగును. మనదేశమున కంతయు నొకే మతముండిన బాగుగనే యుండును. అట్లు లేనందున మతాచారములను కళాశాలయందు బోధింప వలెనని తీవ్రపాపము చెదకుటకు మాత్రము విద్య నభ్యసించుట సంపూర్ణవిద్య గానేరదు. వారి వారి గృహములలో నుండే వసతుల కళాశాలయందును ఏర్పడినయెడల విద్యకు సంపూర్ణత కలుగును. కళాశాలకు సాశ్రమము అనుపేరు ఇయ్యదగును. బాల్యమున వారివారి మతములను అనుసరించునపుడు, ఇప్పుడు తరుచుగ కనబడు విరోధభావములు మాని మతములయందు సారములగ్రహించి వికమత్యముకలిగి సంఘసేనకు అందరుకలిసి బోధ్యుడుదురు. ఇందుకు సందేహములేదు. చూచుటకు ఈవిషయము కష్టసాధ్యముగా తోచునుగాని బాగుగ నాలోచించిన నది సులభసాధ్యము. ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయమునందు ఈవిషయమునందు కూడ కొన్నింటిని ఆభ్యాసమునకు తెచ్చుటకు ప్రయత్నించుటకు ఇదే మంచిసమయము. కనుక ఒకేభాషను చరిత్రాత్మకమైన ఒకే సంప్రదాయమును కల్పింప ప్రయత్నించుచేయునపుడు ఈపై సుదాహరించిన ముఖ్యమైన అంశములను ఈతరుణమున బాగుగ నాలోచించి ఒకతీరుగ నుద్యమమును సాధించుటకు పూనుకొనినయెడల శ్రేయస్కరమగునని ఈ విషయమునందు పాటుపడు ప్రముఖులకు విన్నవించెదను.

ప్రతాపకస్తూరిమాత్రలు
మిక్కిలిఘాటును సువాసనగలవి. తాంబూలములలోగాని విడిగా గాని 1-2 మాత్రలను పుచ్చుకొనిన మిక్కిలి రుచికరముగా నుండుటయే గాక, అజీర్ణము, వాయున, జలుబు, క్షయము, దగ్గు, ఉబ్బసము, కలరా, ప్లేగు మొదలగు వ్యాధులను ఖండించును. పతి గృహముం దుండవలసిది. వి.వి. అ. 6. 250 మాత్రల సీ|| 0.4-0. దబ్బా సీ|| 2. 8-0 పి. సి. వ. అందు కో,

8851-1 ఆయుర్వేదసమాజం, పెరిదేవి. (నెల్లూరు, నెల్లూరు)



జలహితము, కఠినము లంపిదము

రక్త శోషి
Deschiens' syrup

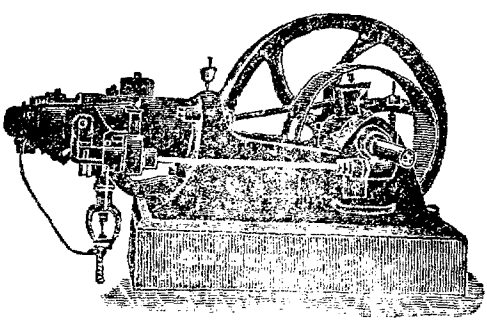
మొదలగు వాటి.

వికలుత ఉపయోగించుము.

ఇది, ఆరోగ్యమును, బలము, విద్యుత్కేంద్రమును, 30,000 ప్రెడ్యులవిద్యుత్కేంద్రమును వాడు. దీనివల్ల, హార్ట్ అను మామూలు, గమనించుము. ఎక్కడను చిక్కును.

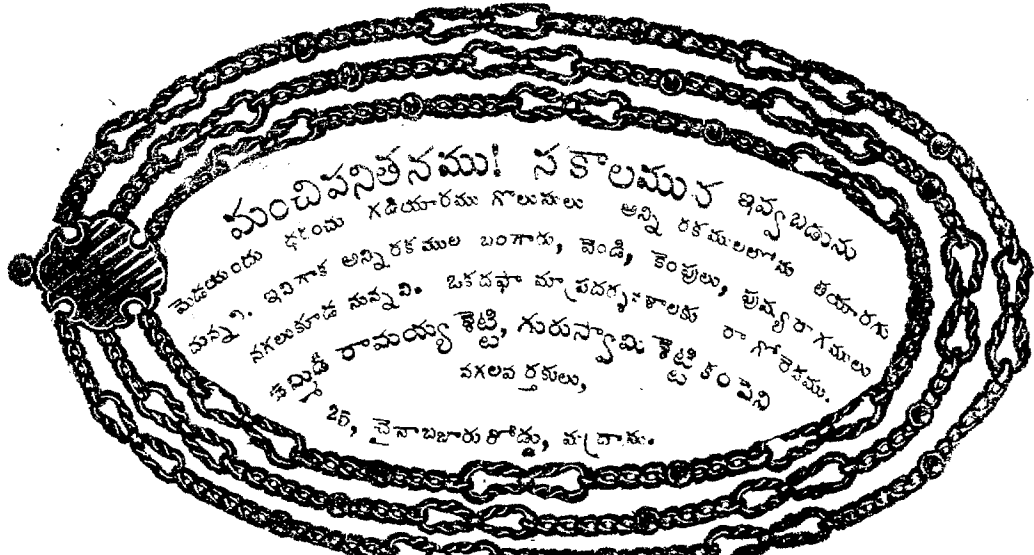
To be had of all Chemists (Wholesale) C. T. HARI & Co., 174, Broadway, Madras.

మెషిన్ రీ అమకము



క్రొత్తబిటిమ్ బిల్లు లక్ష్మి క్రూడ్ ఆయిట్ ఎంజినులు 10, 17, 22 బి. హెచ్. పి. గలవి వున్నవి. ప్రతియొక్కటి 2 సై చక్రములతో అమర్చబడినది. 8, 8, 10, 18 & 15 బి. హెచ్. పి. గల బెడ్డి ఆయిట్ ఎంజినులు. గావ్ బెడ్ 10 అడుగుల X 8 1/2 కొలతలో గలవు. మధ్యహాగ్ సింగిల్ స్క్రాకట్టింగులేటిలు గలవు. రీబిల్డు 8 బి. హెచ్. పి. 9 బి. హెచ్. పి. రఫ్ట్ హార్న్సు బి. & బ్లాక్ స్టాక్ ఆయిట్ ఎంజినులు గలవు. బంగారు పనివారికి నగలరత్నాలను చాల ఉపయోగకరమైన రోలింగు, షెర్ విల్లులుకూడ మాన్యు వున్నవి. Engineers & Machinery Merchants. No. 8, Sembudoss Street, G. T. Madras.

B. D. BERY & Co ,



మంచిపనితనము! నకాలమున ఇవ్వబడును
మెడలుండు ధోంబు గడియారము గొలుసులు అన్ని రకములలోను వున్నవి. ఇవిగాక అన్నిరకముల బంగారు, వెండి, కేంపులు, తయారగు నగలుకూడ నున్నవి. ఒకదాని మాత్రమే కాదు, పువ్వురాగములు, కమ్మిదీ రామయ్య శెట్టి, గురుస్వామి శెట్టి కంపెనీ వగలవర్తకులు, 25, వైనాబజారుకోడ్డు, మద్రాసు.

మనము బంగారును, సీను వెండినీ, మొదటిరకం పువ్వురాగములను, కేంపులను పూచీనిచ్చెదము.

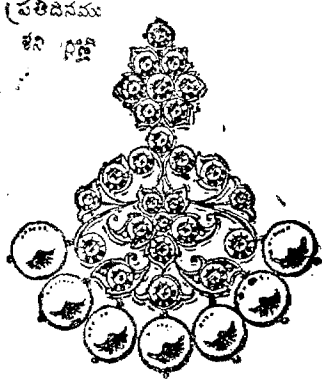
సరస్వతీ పదార్థ పైన్ రాజమండ్రి

నూతనయంత్రములు! మేలురకము అచ్చుపనులకు నచ్చుకనుగు తావు నూతన పరికరములు!!

తెలుగు-నాగరి-అరవము-ఇంగ్లీషు-లో గ్రంథములు మొదలగునవి ముద్రింపబడును.

Table with 3 columns: 1. తెలుగుపాఠాలు కవర్లు క్యాపబుక్కులు, 2. రసీదు బుక్కులు శుభలేఖలు ఆఫ్టోనుబ్లాకులు, 3. పలురంగుల వాల్ పేపర్లు చక్కగా సరసమగుధరలకు నకాలమున ముద్రింపబడును.

1204 గ్రంథములలోని కువయుక్తము లగు బొమ్మలు అనగా ఎంగ్రేవింగునములు చక్కగా లోతుచేయబడును. 29-8 13



మీకు వినగ కావలసిన నుతయారు చేసియిచ్చెదము. మావద్ద మేలురకం కేంపులు, పువ్వురాగములు పచ్చలుచేర్చికట్టబడిన టీకాలు, జడబిల్లులు యేరకములలో నైనను, ఎంత నైజులోనైనను గలవు. లేనివి తయారుచేసి యిచ్చెదము. ఇదిగాక పలురకముల బంగారుగాజులు, గొలుసులు, వెండిచెంబులు, గొలుసులు, నాజుకు సామానులు మొదలగునవి అమృతమునకు సిద్ధముగానున్నది. కానుబంగారు చొక్కపువెండికాపుల మొదలగువాటికి పూచీనిచ్చెదము. కాకుమాను లక్ష్మయ్యచౌదరి, శనగపాటి కోటయ్యబదరు, హొప్రెట్లరు. ఆంధ్రజ్యోతి ల రిమాన్యు ఫాక్టరీంగు కంపెనీ, హెడ్డాఫీసు: బెజవాడ. బ్రాంచి: 51, వైనాబజారుకోడ్డు, మద్రాసు.



ఆంధ్రభారతీ తీర్థ

గత సంవత్సరపు నివేదికము

ఆంధ్రభారతీ తీర్థసామిదాయకులకు ప్రధాని బుర్రా శేషగిరిరావుగారు చేయు విజ్ఞప్తి:

తమ యమమతి ప్రకారము గడచిన మొదటి సంవత్సరమున ఆంధ్రభారతీ తీర్థ ప్రథమ వర్ధంతి యుత్సవమును దానితోగూడ కళాప్రదర్శనమును జరిపించితిమి. దానివిషయమై ఆంధ్రపత్రికలో ప్రచురణము జరిగియున్నది. సభ యొక్క ముఖ్యోద్దేశములు రెండు. మొదటిది మన విద్యావీరములకు సానుభూతి కలిగి పనిచేయుమన్న సోదర బృందముయొక్క సహజేతము, పరస్పర సహచర్యము, ఇష్టాగోష్ఠి, పరశోధక విషయములను గూర్చిన సమాలోచనము. రెండవది కళాప్రదర్శనము. తద్వారా కళాప్రచారము. మన రిసర్చియూనివర్సిటీ ద్వారా ఇతర యూనివర్సిటీలలో సాధారణముగా పరిశోధనకు రానట్టియు, ప్రోత్సాహము లేనట్టియు, దోషములైనట్టియు దేశమందు ప్రజల యామోదమును బడయుచున్నట్టియు విద్యులు, శాస్త్రములు, కళలు ప్రత్యేకముగా ప్రోత్సహింపబడవలయుననియు, మన పరిశోధనలను బుద్ధివంతులమేగాక దేశీయతా విజృంభణమునకును జీవన సమస్య సమన్వయమునకును అనుకూలము లేర్పడవలయుననియు, మన ధర్మ విచారణములను ప్రాచ్యపాశ్చాత్య నాగరికత సమన్వయము కలిగి లోక శ్రేయము చేకూరవలెననియు నిదివరకు మనవిజేసి యుంటిని. ఇదిగాక పరిశీలించే దిరుదవత్రము లిచ్చుట ఈవిద్యావీరపు ముఖ్యోద్దేశము కాదనియు, దిరుదవత్రములు కావలసినవారి కవి పొందుటకు తగిన మార్గములు నూచింప బడివనియు మనము దేశీయులకు మనవి చేసియున్నాము. మన పరిశీలనలను పొందగల దిరుదవత్రములకు ధనాన్విత విషయమున విలువ యేమిదని పలువురికి ప్రశ్నవచ్చుచున్నాడు. గవర్న మెంటువారి పరిశీలన రికార్డులు చేయుదురా అని యీ ప్రశ్న. అది గవర్న మెంటు వారి పని. ఇప్పటి కట్టి గౌరవముకొరకు మనము కోరియుండలేదు.

విద్యను గౌరవించు నాచారము విద్యావీరములకు గలదు. అది విద్యావీరముల విధి. అట్టి విధిని నిర్వహించుటకు మనమును సంసిద్ధులమే-ఇంతవరకే వనబాధ్యత.

పరిశోధన

ఇక పరిశోధన విషయము. కడచిన వత్సరమున జరిగిన పరిశోధనలకు ఫలితముగా కొన్ని పరిశోధక వ్యాసములను గ్రంథములును వచ్చినవి. ఈవత్సరమున మనము వాటిని ముద్రింపవలసియున్నది. ఈ ప్రచురణములను మన విద్యావీరమునకు పరిశోధక సంఘంలో గౌరవస్థానము కలుగగలదు. ఇందు ముఖ్యమైనవి:

(1) ఉప్పసాల (స్పీడన్) యూనివర్సిటీలో ఆచార్యులును, మన యూనివర్సిటీలో సంస్కృతభాషాశాస్త్రములకు ఆచార్యులును అయిన జారల్ మార్షెంటియరు పండితులవారు "Zoraster the Prophet of Iran" (ఇరాను ప్రవక్త జోరాస్తరు) అను నంశమునుగూర్చి వ్రాసి పంపిన వ్యాసత్రయ రాజము.

(2) గతవత్సరములో ఎక్స్‌పర్టులు రిజిస్ట్రారుగా నుండి మన విద్యావీరమునకు దేశమందటావరము కలిగించిన శ్రీయుత బెంకళేశ నారాయణశర్మగారు రచించిన Responsible Government in Ancient India (ప్రాచీన హిందూదేశముందలి బాధ్యతాయుత పరిపాలనావిధానము). ఇది వచ్చేసెలలో అచ్చు ప్రారంభమగును. దీనిని ముద్రించుటకు తాళ్లవలస వాస్తవ్యులు, మిత్రులు, భాషాప్రియులు శ్రీ దాంట్ల నారాయణరాజుగారు వలయు ప్రవృత్తును వాగ్దానము చేసియున్నారు.

(3) బెంగళూరు డెలిగేషీలో ఉపన్యాసములు చెప్పి మన ప్రయత్నమును ఫలవంతము చేసిన శ్రీ ఎమ్. ఆర్. శేఖ పండితులవారు Sociology (సాంఘికధర్మము)ను గూర్చి తాము చేసిన ప్రసంగములను వ్రాసి పంపిరారు.

(4) రావుసాహెబు గిడుగు రామమూర్తి పంతులుగారు ప్రజా బాహుళ్యమున కుపయోగ పడుటకు వలయు విద్యావీరముల విధానములను గూర్చియు ఆంధ్రదేశమున వివిధములను పరిశోధనలకు యవకాశములను గూర్చియు గడచిన సభలలో ఇట్టియెలు ఎఱచును చెప్పిరి. దానిని గ్రంథరూపమున వ్రాయించుటకు ప్రయత్నము జరుగుచున్నది.

(5) మహా మహాపాధ్యాయ తాతా సుబ్బారాయశాస్త్రిగారు ధర్మశాస్త్ర విషయకమున పరిశోధన నెట్లు జరిగినయోడల సుభయతాకముగా నుండునో నెలవిచ్చియున్నారు. ఇవి సమయమును క్రోడీకరించిన పత్రిక సిద్ధముగ నున్నది.

(6) శ్రీ కరభాష్యమును గూర్చి తాము చేయుచున్న పరిశోధనలను శ్రీయుత చాగంటి సీతయ్యశాస్త్రిగారు పత్రిక చదివిరి. ఇది శ్రేష్ఠత ప్రామాణిక గ్రంథమును గూర్చిన వివర్య యగుటచే నది ముఖ్యమైనదని చెప్పవచ్చును.

(7) మహమ్మదు బుద్దుడీక్ సాహెబుగారు (శ్రీకాకుళము వాస్తవ్యులు) వేదాంత విచారణమునందు చాలా పరిశ్రమచేసి స్వయముగా గ్రహించిన సిద్ధాంతముల నాంగ్లమున వ్రాసి యిచ్చిరారు. ఇవి డిశంబరులో కలకత్తాలో జరుగబోవు ఆఖిలభారతతత్వ పండితసభ (Indian Philosophical Congress) లో చదువగనవని కోరుచున్నది.

(8) గంజాం, శ్రీకాకుళ ప్రాంతము, కళింగదేశములలో చాలా ప్రాచీనమైన భాగము. ఆయుర్వేదకళల గ్రామములలో శాసనములు పాతకట్టెముల బాడలు చాలా కలవు ఈ శ్రీకాకుళపు పూర్వోత్తరములను గురించి యొకవ్యాసము చక్కని యాధారములతో కూడినవి గతసభలో చదువబడినది.

(9) సమరావతిలో నామధ్య సంపాదించిన నాణెములను గురించి శ్రీయుత రాళ్లబండి సుబ్బారావుగారు (రాజమహేంద్రవరం) ఆంధ్రదేశీయైతిహాసికసమితి కార్యదర్శి, ఆంధ్రమున నొక వ్యాసము చదివిరి.

(10) శ్రీయుత ఆచంట వేంకటరాయ సాంఖ్యాయన శర్మగారు వ్రాసిన (ప్రాచీనార్థ లభ్యమైన ప్రయోగముల కళా శాస్త్రములు) అనుపత్రిక ప్రత్యేకము ప్రకటనార్హమైయున్నది.

(11) చదువుల కవకాశపథని వ్యాసములలో కొన్ని:

(ఎ) మన ఆయుర్వేద ప్రజాశాసన సమసరించి ము|| రా|| రా|| శ్రీ కృత్తివెంటి వెంకటకృష్ణరావుగారు తేట తెలుగున తయారుచేసిన ప్రాచీన సాంప్రదాయ బోధకమున వైద్య గ్రంథము.

(బి) పండిత హీరాలాల్ గారు "మేఘదూతయందలి స్థలముల నిర్ణయము" నుగురించి జబ్బుల్ పురమునుండి పంపిన పత్రిక (సి) దక్షిణాంధ్రులనుగూర్చి ఎస్. శర్మగారు వేటపాలెమునుండి వచ్చి వ్రాసియిచ్చిన పత్రిక.

ప్రచురణములు

'జయమంగళ' మొదటి సంపుటమును (వెల 12 అణాలు) విద్యాప్రచారిక (Prospectus 1924 26) (వెల 8 అణాలు) వెలువడినవి.

'జయమంగళ' రెండవ సంపుటముగా శ్రీయుత కోనేరి రావు సాహెబుగారు "మైకా"నుగూర్చి వ్రాసినపత్రిక ప్రకటింబడును. మూడవ సంపుటము "నాట్యశాస్త్రం సంగ్రహము" అచ్చుపడుచున్నది. (Prospectus) విద్యా ప్రచారికలో ప్రకటించినట్లు నాట్యశాస్త్రసంస్థానములు బ్రహ్మశ్రీ సుల్లాది వెంకట విశ్వనాథశర్మగారు సిద్ధముచేయుచున్నారు.

వై నుదాహరించిన పత్రికలను గ్రంథములను అచ్చు పడవలసియున్నది.

కలకత్తావిశ్వవిద్యాలయమువారు మనకొసంగినపుస్తకములలో (1) Ancient Indian Numismatics నాణెముల చరిత్రను తమసరించి ఆంధ్రమున విశేషాంశములనుచేర్చి గ్రంథమున ప్రచురణమునకై శ్రీయుత కోన్వలి జగన్నాథముగారు సిద్ధపరచిరారు.

డెలిగేషీలు

బెంగళూరు డెలిగేషీలోను, కళింగ డెలిగేషీలోను, దక్షిణాంధ్ర డెలిగేషీ (చెన్నపురి) లోను తప్ప ఇతర డెలిగేషీలలో విద్యాప్రచారకములగు ప్రసంగములు మన సమదాయకుల (Senators) నల్లగాని పండితవర్గము (on Fellows and Pra-fessors) నల్లగాని జరిగినట్లుకనబడదు. విద్యాప్రచారముచేసే ప్రజలలో జ్ఞానమును అభివృద్ధిచేసి, వారివృద్ధిని సమర్థిస్తే పితమగు సమాలోచనలలోని దిండి, చుట్టుచూపు (Comparative Study) వెనుకమాపు (Historical study) లను విమర్శకమార్గములందు స్థిరపరచుట మనముఖ్యోద్దేశమును కర్తవ్యమును అయియున్నది. ఇట్లు దేశసేవచేయువారిని చేయంగలవారిని సంఘీకృతముచేసి పరస్పర స్నేహమును, సానుభూతియు, సాయమును కలిగించుటయే ఈవిద్యావీర మేర్పడినందుకు ఫలితము. ఇతరవిద్యావీరములు శీతము లిచ్చు పిల్లలను పరీక్షించి గౌరవపత్రము లిచ్చుటతో తమబాధ్యత నెరవేర్చుకొనుచున్న మనదేశములో అట్టి అవకాశములను పొందనేరని సామాన్యజనులకు శీవనయాత్రలో తేజము, నూత్నవృద్ధి, జ్ఞానము, మోదము, ధైర్యము, ఓర్పు మొదలగు గుణములను వృద్ధిచేయుటకు తగిన ప్రసంగములుచెప్పట మనయూనివర్సిటీకి సామాన్యవిద్యా విధానము (Normal Educational method) అయియున్నది. ఇది గుర్తించి మన డెలిగేషీలు అన్నియు నిట్టి ప్రసంగములను మన సభ్యుల చేతను ఇతర విమిత్రుల చేతను ఇప్పించుటకు ఈవత్సరమున ప్రయత్నించి అట్టి ప్రసంగముల

సంగ్రహములను పత్రికలుగా వ్రాయించిన మన "జయమంగళ" సంపుటములుగా ముద్రింపించుట కిష్టించవలెను. ఇట్టి ప్రయత్నము మన డెలిగేషీలలో జరుగనప్పు డే డెలిగేషీలు సాపించిన ప్రయోజనములేదు.

గృహవిద్యాపరిక్షలు : ఇతర విరుదపరిక్షలు

మనగృహవిద్యాపరిక్షలను గూర్చి చాలామంది ఉత్సాహముగానున్నారు. నైజాము ఆంధ్రసభవారి పరిక్షలను తమ పరిక్షలుగా గ్రహించియున్నారు. మన తరపున నైజామాంధ్రసభ వారి పరిక్షలను జరుపుటకు తగిన యేర్పాటులుచేసి ఫలితములను మనకు తెలిపి యోగ్యతాపత్రికలను అభ్యర్థకులందఱేసినచో బాగుండునని కోరుచున్నది. ప్రజాశాసనదే. నమోనా కై గతపరిక్షలో నేర్పరచిన ప్రశ్న పత్రములు మనము పంపవచ్చును. మిగిలినపనియంతయు వారే నడుపునట్లు మనముంగీకరించినచో వారి కీ పరిక్షలు నడుపుటలో బాధ్యతయు, ఉత్సాహమును ఉండును. వారియందు పరిపూర్ణ సోదరభావమును సమృద్ధియు ఉంచినందుకు మనయందు గౌరవముండును. ఇట్టి స్థానిక స్వాతంత్ర్యము (Local Autonomy) గల విద్యాలయములు (Colleges) కు (University Collges) యూనివర్సిటీ కాలేజీలను పాశ్చాత్యులు పెట్టినవేరు. ఇట్టి ప్రతిష్ఠాపనగా మనము నైజామాంధ్రసభవారిని గ్రహించి మన ప్రయత్నములకు సహానుభూతులనుగా చేసికొనవలసినదని నాకోరిక. ఇది ముఖ్యముగా ఆలోచించ తగ్గ యంశము.

మనగృహవిద్యాపరిక్షల శీర్షరచిన గ్రంథములు కొన్ని లభింపమిచే మన విద్యాప్రచారికను తిరిగి యిరితిగా సంస్కరించడమయినది.

సంస్కరింపబడిన గృహవిద్యాప్రచారిక

ఇందేయంశమున కదియే ప్రత్యేకముగా తీసికొనవచ్చును. ఆంధ్రమందు ఎ కోర్సువేరు, బి కోర్సువేరుగా తీసికొనవచ్చును. ఈ ప్రచారికయందు పరిక్షలో మాపవలసిన జ్ఞానమత్సరికముగా నున్నదని కొందరనుచున్నారు. ఇక కొద్దికోజులలో ఆంధ్రమున ఉన్నతవిద్యయు (Degree study) నేర్చి పరిక్ష నీయవలసివచ్చును. అందుకు తరివీయకుగా నీపాటి జ్ఞానమునైనా కోరగల పరిక్షలున్నగాని మన ప్రయత్నము యూనివర్సిటీ గౌరవమునకు తగియుండదు. అదిగాక ఈపరిక్షలు స్వబుద్ధిని, విమర్శదృష్టిని ప్రోత్సహించుట శీర్షదీనిగాని చిల్లరపరిక్షలు కావు. ఈ యంశమును మనము మరచి వీటిని మామూలు పరిక్షల వైఖరిని వల్లెవేయుటనే పరీక్షించువాని గావించినయెడల మన మీ పరిక్ష శీర్షరచిన ప్రయోజన ముండదు. మన విద్యావీరము పరిశోధక విశ్వవిద్యాలయము అనుమాట మనము మరువగూడదు. పరిక్షల కభ్యర్థులు లేకున్న మానెగాక! మన కీపరిక్ష లే ఉత్తమ పురుషార్థము కాదు గాని విమర్శదృష్టిని ప్రోత్సహింపని పరిక్షలు మాత్రము మనము ఏర్పరచగూడదు.

ఆంధ్రము. ఇందులో ఎ కోర్సు బి కోర్సు ప్రచురింపబడినవి. ఈ రెంటిలో అభ్యర్థు లొక్కదానినే తీసికొనవచ్చును. రెండును రెండు కోర్సులుగా ఎన్నబడును.

సంస్కృతము—హిందూదేశచరిత్ర ఆంధ్రులచరిత్ర—వీటిలో భారతి శారద పత్రికలలోని చారిత్రక వ్యాసములు పకనీయములై యున్నవి. Vincent smith's Early History of India చదివిన చదువవచ్చును మానన మానవచ్చును. స్మిత్తుగారి అభిప్రాయములు తెలిసిన చాలును. అవి ఈపత్రికలలోని వ్యాసములలో చర్చకు వచ్చుచున్నవి.

ఇతర పరిక్షా విషయములు ఇంతకుముందే ఆంధ్రపత్రికలో ప్రచురింపబడియున్నవి.

ఈ పరిక్షాంశములలో ఆరింటిని పూర్తిచేసినవారిని మన విత్తరణ బిరుదపరిక్ష (Bachelor Degree) కు రానియడమునని ప్రచురించియుంటిమి. అట్లు పూర్తిచేసుకొని కొందరిపరిక్షకు రాదలచియున్నట్లు డెలిగేషీ రిజిస్ట్రారు (మధ్య ఆంధ్ర) శ్రేష్ఠిగారివలన వేటపాలెమునుండి తెలియవచ్చుచున్నది.

బిరుదపరిక్షలు

ఇదిగాక మనము "మహాపాధ్యాయ" బిరుద జరుపవలసియున్నది గదా! ఈపరిక్షకు ఒకరు తిక్తైన నిర్వచనోత్తర రామాయణ వ్యాఖ్యయుమరియుకరు భవిష్యపురాణాంధికరణమును పంపదలచిరారు. తమ యంగీకారమును బడసి వీరినభ్యర్థులుగా చేర్చుకొందుము. ఈవిషయమునను తమ తీర్మానమును కోరెదను.

అభ్యర్థులయు పరిక్షాధికారులయు సౌకర్యార్థము మన పరిక్షలన్నియు అట్టోబరులో ఈసంవత్సరము జరుపుటకు నిశ్చయించడమయినది. ఇంక రెండు మాసములు వ్యవధియున్నది గనుక అభ్యర్థులు బాగా సిద్ధపడవచ్చును.

ఇతర చిరుద పరిక్షలు

శ్రీ నాట్యమను, సంగీతమను, చిత్ర లేఖనమందును ప్రయోగపరిక్షలు (Practical Tests) గలవని వర్ధంతి ఉత్సవముతో జరిపిరి. వాటియందు అభ్యర్థులు చాల మంది సంతోషము పొందిరి. యోగ్యతనుబట్టి పరిక్షాధికారవర్గములో స్థానములైన మొదటితరగతి రెండవతరగతి గౌరవ ప్రత్యేకములగునట్టి పది ఇట్టి పరిక్షలు లభ్యపట్ట విజయనగరములో జరుగును. దక్షిణాంధ్ర డెలిగేషనరీ కుత్సానుండి తగినయేర్పాటులుచేయించినచో నెల్లూరులోనో చెన్నపురిలోనో ఇట్టిపరిక్షలు క్రిష్టమను సెలవులలో జరుపుట కేర్పాటులు చేయుటకై మన మంగీకరింపవచ్చును. ఈ యంశమును చెన్నపురియందలి మన సామరాయకులను ముఖ్యముగా నాలోచింపగోరవను. టిక్కెట్టుపెట్టి యీ పరిక్షలు నడిపి ఖర్చులుపోగా మిగిలిన ద్రవ్యమును జయమంగళ సంపుటములకు మనము ప్రయోగపరిక్షలచేసిన గ్రంథముద్రాములకై వినియోగింపగలమేని మన పరిశోధకరచనలు త్వరలో బయటపడగలవు. ఇట్లే నాట్యకోవిదుల పురాతత్వకోవిదపరిక్ష లేర్పరచి దేశీయములను దేశీయుల ప్రతిభాబోధకములను అగు విద్యలను ప్రోత్సహింప ప్రయత్నించుచున్నాము. ఈ వర్తనమున మనమీ పరిక్షలు జరిపియు వచ్చిన గ్రంథములలో కొన్ని యైన ప్రకటించియు డెలిగేషనరీ దక్షిణాంధ్ర, పశ్చిమాంధ్ర, నైజాము, మధ్య ఆంధ్ర ప్రాంతములలో జ్ఞానబోధకములగు ప్రసంగములను సేవనతో నూర్చున నడిపియు మనయాశయములను ఈ దేర్పరచివలసియున్నది. ఇట్టి ప్రయత్నములు మన డెలిగేషనరీ జస్టిసులు జరుపుదురగాక యని ప్రార్థన. నాట్యవిద్యాప్రచారదానమునకే ఈ దశరాపండుగలో విజయనగరమున నాట్యవిద్యా ప్రదర్శనములును యూనివర్సిటీ నాట్య కళా విభాగము సభలును జరుగును. ప్రదర్శనకులకు యోగ్యతలను బట్టి గౌరవచిరుదప్రములు (ఆనరుడిప్లొమాలు)

ఆయుర్వేదములో మనము పరిక్షలు పెట్టుటకన్న నూతనాంశములు కనిపెట్టినవారికిగాని పూర్వపు విషయముల లాభరేఖ విధానమున తేటపరచినవారికిగాని చిరుదప్రము లిచ్చినయెడల బాగుండునని కొందరు ప్రముఖులగు మిత్రులను చున్నాము. ఇది విచారించవలెను.

ఆదాయవ్యయములు

మనము నిర్ణయించుకొన్న ప్రజాళికను సరిగా నడపుటకు ఆదాయముకన్న వ్యయము హెచ్చుగా కనబడుచున్నది. మన సభ్యత్వమునకు రు. 2-రే. వార్షికపు చందాగా నిర్ణయించితిమిగాదా. ఇట్టి వార్షికము లిచ్చువారిని సామదాయకులుగా చేర్చి ఆరాబడులలో సగము డెలిగేషనరీ ఖర్చులక్రిందను మిగిలిన సగము మన విద్యాసేతపు స్థాయినిధికిని ఉపయోగపడునట్లు మనమిత్రులెల్లరు తోడ్పడినచో మనకార్యములు కొంతవరకు సాగగలవు. గ్రంథ ప్రచురణమునకు విరాళములను సంపాదించవలసి యున్నది.

గడచిన వర్ధంతి ఉత్సవములో కవిత్వ ప్రదర్శనములు గౌరవించుటకు అనువైనదికాదు గనుక ఈ దశరాపండుగలో కవిత్వ ప్రదర్శనములు, నాట్యప్రదర్శనములు, కవితా సమస్యలు, నాట్యకళా సమస్యలను కూడ విచారణకు దేవచ్చునానని తామంగీకరింప గోరవను.

వెల్లింగ్టన్ సినిమా 953

29-8-25 శనివారమునుండి, 31-8-25 తేది సోమవారమువరకు 3 దినములు మాత్రమే

యానివర్సల్ జ్యూయల్ డ్రామా

టార్ న డో

భయంకరమైనట్టియు, ఆశ్చర్యకరమైనట్టి కథ. లిన్ కన్, జె. కార్టర్, హాన్ పీటర్స్ మొదలగువారి సాహసకార్యములు చూడతగినవి.

క్రాస్ థియేటరులో

29-8-25 శనివారం నుండి, 4-9-25 శుక్రవారము వరకు ప్రదర్శనము 2 ప్రదర్శనములు 6 గం-15 ని, రాత్రి 9 గం-30 ని. శని, ఆదివారములందు ప్రత్యేకములని 3 గ. 15 ని. గలదు. చూచుటకు ఆశ్చర్యముగా నుండును-మిక్కిలి విశోదకరమైన ప్రదర్శనము

మదన్ థియేటర్స్ లిమిటెడ్

భవచరిత్రము

ప్రథమ గొప్ప ఓరియంటల్ ఫిల్మును ప్రదర్శించెదరు 8 రిల్సుగలది. 10,000 అడుగుల పొడుగైనది బాలభక్తుడైన "భృగు" భక్తిసంబంధమైన చరిత్ర మిక్కిలి అద్భుతముగాను, హృదయరంజకముగాను ప్రదర్శించబడును.

కార్పొరేషను ఎన్నికలు

సెప్టెంబరు 12 వ తేదీని

10. ఏడుబావులు

గడ్డే రంగయ్యనాయుడుగారు

14. ఎక్స్ ప్లెండే

డా॥ బి. ఎస్. మల్లయ్యగారు

21. కీల్ పాక్

ఇ. ఎల్. అయ్యర్ గారు

ఏడుబావుల డివిజనులో కాంగ్రెసు సభ

శ్రీ॥ గడ్డే రంగయ్యనాయుడుగారికి వోట్ల నొసంగుడు

జస్తిసు పక్షముయొక్క బూటకము

ఏడుబావుల డివిజనులో కాంగ్రెసు సభ

సెప్టెంబరు నెల 12 వ తేదీ జరుగనున్న కార్పొరేషను ఎన్నికలందు ఏడుబావుల డివిజనుకు కాంగ్రెసు పక్షమున అభ్యర్థియై నిలచి పోటీజేయుచున్న శ్రీ గడ్డే రంగయ్యనాయుడి గారి అభ్యర్థిత్వమును బలపరచుటకు గావించబడిన సభలో నిన్నటి సాయంత్రము శ్రీ॥ యస్. శ్రీనివాసయ్యంగారు జస్తిసుపక్ష దుర్భారముల. వెల్లడించిరి.

శ్రీ శ్రీనివాసయ్యంగారు

తమిళభాషయందు మాట్లాడుచు కాంగ్రెసు జస్తిసు పక్షములకు గల తారతమ్యమును చెలిపి కాంగ్రెసుపక్ష శ్రేష్ఠులను నిరూపించిరి. గడచిన ఎన్నికలందు జస్తిసుపక్షమువారు గావించిన దుర్మార్గములు దుండగములు విశదపరచిరి. రా॥ బి॥ జి. తిడికాచలంకెట్టిగారు తంజావూరు బ్రాహ్మణేతర మంత్రివర్గ సభయందు గావించిన ప్రసంగములో తమపైమోపిన యపనిందలను ఖండించిరి. "శ్రీనివాసయ్యంగారు ఎడ్వోకేటు జనరలుగనుండి డాక్టరు పి. వరదరాజుల నాయుడుగారి ప్రాసిక్యూషన్ జరిపించినరని" చెట్టిగారు వాగొనియుండిరి. ఇయ్యది కేవల మసత్యము. తాము ప్రభుత్వోద్యోగియై యుండునంత వరకు ప్రభుత్వమువారు గావించిన పనులకై తమకు కారకులుగ నొనర్చుట సహేతుకముగాదు. అందును డాక్టరుగారి ప్రాసిక్యూషన్ విషయమై ప్రభుత్వమువారు తమతో ఆలోచించి తమపలక గై కొనియుండలేదని పల్కిరి. "న్యూయిండియా వ్యాజ్యమునందు రా॥ బి॥ చెట్టిగారు గావించిన యారోపణ నిస్సారము, అసత్యము. అట్టి అన్యతాలాపములచే ప్రజలను మోసపుచ్చునెంచెడి జస్తిసు పక్షము నెన్నడు విశ్వసింపబోకుడని ప్రజలను హెచ్చరించిరి. "కార్పొరేషనులో నుండు స్వరాజ్యసభ్యులు ఏవిషయమందైనను వోటుజేయవలసి యుండినశ్రీనివాసయ్యంగారిని తెలిసికొని వారు చెప్పినచోప్పున నడచెదరనియు స్వతంత్రాభిప్రాయము గారనియు, అయ్యంగా తెలు లాడించిన లెలు లాడువారనియు" కొందరు వార్తలు వ్యాపింపజేయుచున్నారట. ఒకపక్షమువారు తమ కార్యక్రమమును గురించి తమపక్ష ముండువారల నాలోచించిచేయుట యుక్తమే. వినను కార్పొరేషనులో చర్చించు ప్రవిషయమందును వోటుజేయు సమయమున నాయభిప్రాయమును చెలిసికొనుటకై భోనులో కనుగొందునమాట యధార్థముగాదు. అప్పుడప్పుడు మాపక్ష సభ్యులు గావించి కార్యక్రమమును నిర్ణయింతుము. ఆసిద్ధాంతముల కనుగుణ్యముగ సభ్యులు కార్యములను నిర్వహించుచుందురు. కావున యుక్తాయుక్తములను, నిబానిజముల నారని ఆముఖ్యముగ మీ శోటును అర్హతగలవారి కొసంగుడని పల్కిరి.

యమ్. ఆదికేశవులు నాయకర్ గారు

బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణ భేదములను పాటింపక ఏకాళయులై దేశస్వాతంత్ర్యమునకు ప్రయత్నింపవలెనని ప్రజలను వోధించిరి. జాతియోధ్యుడు మందు మహానాయకులుగ నుండువారిలో పెక్కులడు బ్రాహ్మణేతరులే. మహాస్మిగాంధీ యశోకేషులగు దేశబంధుదాసు, లాలాజీ మున్నగు నాయకమణులు బ్రాహ్మణేతరులు గారా? సోదరులారా! బ్రాహ్మణేతర సంఘాభివృద్ధికై పాటుపడుచున్నామను మిమనరీ ప్రభుత్వమునకు గులాములై యుండు జస్తిసు పక్షపు బూటకములకు మోసపోకుడు. గోమువాఖ్యమును జస్తిసు పక్షపు ఉరులలో దగుల్కొనుడు! కాంగ్రెసు జస్తిసు పక్షములందొకదానిని మరియొకటి పోల్చుటకును వీలులేదు. ఓట్లకొరకు దేబరించుట తప్ప, దేశమునకై, ప్రజలకొరకై త్యాగమునర్పి, కష్టముల నెదుర్కొనిన వారెందరు జస్తిసు పక్షమునందుగలరో తెక్కింపుడు. తమకు జయము గలిగినదని యెలుగెత్తి జస్తిసుపక్షమువారు చాటుచున్నారు. అందులకుగల కారణము లెల్లరకు వినితమే. తండి యార్జేటయందు జస్తిసుపక్షప్రముఖులు గావించిన దుండగములనే వేరుగ వర్ణింప నవసరములేదు. ఆక్రమణకారముగ లనే పక్షమైనను అట్టి నీచకార్యములకు పాల్పడదు భారతదేశ విముక్తిని గోరితిరా కాంగ్రెసు పక్షమునకే వోట్ల నొసంగుడు లేక కాశ్వత పరాధీనత నభిలషింతురా జస్తిసు పక్షమే మీకు శరణ్యము. దేశము పట్లను, మహాత్మునిపట్లను, గత జీవీయగు దేశబంధుని పట్లను మీభక్తి విశ్వాసములు జూప నెంచితిరేని స్వాతంత్ర్యమును బడయ కృత నిశ్చయములై తిరేని కాంగ్రెసుపక్షమునకు జెందిన శ్రీ॥ గడ్డే రంగయ్యనాయుడు గారికే వోటు జేయుడు

శ్రీ॥ గడ్డే రంగయ్యనాయుడుగారు

డా॥ ఆశీర్వాదం, వేణుగోపాలకెట్టిగారుల తమపై నిరాధారముగ అపనిందలు మోపి వోటులకు చెప్పుచుండిరినియు అందుచే సమాధానపూర్వకముగ తమస్వీయచరిత్ర వోటులకు తెలియుట ముఖ్యమని తలంపబడినందున స్టప్టుగ వివరించిరి. 22 సం॥ క్రింద తామీ చెన్నపట్టణమునకు విచ్చేసి రైలువేయుడ్యోగమును నిర్వహించుచు వచ్చిరి. ఉద్యోగనిర్వహణము జేయుచున్న సురావళియోధ్యములందు పాల్గొనుచుండిరి. అట్లు రాజకీయరంగమున పనిజేయుచుండుటచే తమయధికారుల దృష్టికి గురియైనందున దేశసేవకొరకై తమయ్యోగమును విసర్జించి నాటి నుంచి నేటికిని యధాశక్తి పాటుబడుచున్నను, నాప్రతిపక్షులు నావిషయమై కొన్ని నుర్వార్లు వ్యాపింపజేయుచున్నారట. ఈ గ్రామనివాసిని గాననియు, అంగ్లభాషాజ్ఞానకూన్యూడననియు వార్తలు వ్యాపింపజేసిరి. నాశ్రీ గ్రామముందే వ్యగృహము, ధనము గలిగియున్నాను. రేపటిదినము లేచి వేరొక గ్రామమునకు బోవువాడనుగాను, నాకు ఆంగ్ల భాషయందును, తదితర దేశభాషలందును చక్కనిజ్ఞానము గలిగియున్నదని తెలియగోరుచున్నాను కాని దేశభాషలను వీడి పరభాషలను ప్రోత్సహించరాదను నియమును నవలంబించుటచే తెలుగు, హిందీ, తమిళ భాషలందే నేను వ్యవహరించుచున్నాను. స్వాతంత్ర్యముకొరకు పోరాడు నీనమయమున, పాశ్చాత్య వ్యామోహమును వీడి, ప్రాచీనవిజ్ఞానమును కళలను పోషింపవగు నీతిరుణమున దేశభాషల నుద్ధరించుట అయ్యుక్తమా? స్వరాజ్యమును శ్రీనివాసరాజ్యమని జస్తిసు పక్షమువారు రనుచున్నారు. నిశ్చయముగ లక్ష్మీనిలయముగ శ్రీనివాసరాజ్యమునే మేము స్థాపింపనున్నారము. స్వరాజ్య పక్షమునందు బ్రాహ్మణేతరులే అత్యధిక సంఖ్యాకులుగలరు. పానుగలు రాజాగారు ప్రతియింటికిని వెడలి వోట్లనుగోరుచున్నారు! ప్రజలగనమునుంచి రు. 5000 ల మానవేతనము గ్రహించు ప్రభుత్వోద్యోగి యీపనిజేయుట యుక్తమా? కారణమేమి? పాపము! తనమంత్రివర్గము యూడునని భయము ఇట్టి స్వార్థపరత్వమునకు తగురీతిని లహూకరించవగు భారము మీపై గలదు.

వేణుగోపాలకెట్టి మున్నగువారలు రంగయ్యనాయుడి గారి అభ్యర్థిత్వమును బలపరచుచు మాట్లాడినవిషయ నంతరితో సభ ముగింపబడెను.

పట్టులుగారు స్వరాజ్యపక్ష సభ్యుడే

సహాయనాయకత్వమునే వదలుకొనెను

స్వరాజ్యపక్షములో భారత శాసనసభ్యుడైన గా॥ వి. జె. పట్టులుగారు స్వరాజ్యపక్షముందలి సహాయనాయకత్వమును వదలుకొననేగాని, పక్షముందలి సాధారణసభ్యత్వమును వదలుకొనలేదని భారత శాసనసభ్యయందలి స్వరాజ్య పక్ష కాన్వెన్షన్ కులకు పన్నాడు. (ఆ. ప్రెస్)

బొంబాయి రాష్ట్రీయ మితవాది మహాసభ

నాల్గవ నమావేశము పూనాలో గూడుట

చింతామణిగారి అభ్యుత్థానము

మితవాది తత్వబోధ

పునహాలో కిల్లోస్కరు నాటకశాలయందు

జరుగుచున్నది

పునహా, ఆగష్టు 29:—పునహానగరమందలి కిల్లోస్కరు నాటకశాలయందు బొంబాయి రాష్ట్రీయ చతుర్థిబరలు కాన్ఫరెన్సు నేడు ప్రారంభమయ్యెను. మధ్యాహ్నము 1-30 గంటలకు మరాఠీస్వాగతగీతములతో కాన్ఫరెన్సు కార్యక్రమము ప్రారంభమయ్యెను. సన్మానసంఘాధ్యక్షుడగు బి. ఎస్. కామత్తుగారు స్వాగతోపన్యాసమునిచ్చెను. స్వాగతోపన్యాసానంతరము చింతామణిగారి రథస్థాపనాంశవలయునని దివాన్ బహదూరు గాడ్ బోలా గారు పాదించిరి. తీర్మానమును వి. జి. కేలు పంకితు డనువదించెను. రాజాలనందులకు విచారమును, కాన్ఫరెన్సుయొడ సానుభూతియు తెల్పుచు సర్ చమన్ లాలు నెలవవాడు, డాక్టరు పరంజిపాయి, డాక్టరు తేజబహుదూరు ప్రభృతు లంపిన తంతి సందేశములు సభయందు జరుపబడెను. తదనంతరము చింతామణిగారి రథస్థాపనాంశవలయునని గావించెను.

(అ. ప్రె)

స్వాగతోపన్యాసము

బొంబాయి రాష్ట్రీయ చతుర్థి బరలు కాన్ఫరెన్సునకు విచ్చిన డెలిగేటులను ఆహ్వానించి ప్రస్తుతరాజకీయ పరిస్థితులను గురించి సన్మానసంఘాధ్యక్షుడు బి. ఎస్. కామత్తుగారు యీ దిగువ ప్రకటించిన రీతిని సంగ్రహముగ నుపన్యసించిరి:—

చాలకాలముక్రిందటనే అసహాయోద్యమము చచ్చినను గాంధీ తత్వమింకను జీవించియున్నది. గాంధీతత్వము జాతీయ చిత్తవృత్తియందు నాటియున్నది. గత దేశంబగు మాసమునందు బెల్జియంలో జరిగిన కాంగ్రెసువరకును గాంధీతత్వము ప్రజల చిత్తముపై రాజ్యాధికారము వహించెను. కాంగ్రెసు మహాత్ముని పథ పాటలంబింపజాలవలసియు, నాయకున కొపముగలుగజేయుటకు నెరచుచు, ఒక్కొక్కరికి బానిసగనుండి రాజకీయములందు నిర్ణయముగనున్నది. రాజకీయజీవకళలు ఇప్పుడిప్పుడు బయలు దేరుచున్నవి. దేశము నిద్రాస్థితిలోనికి వచ్చెను. స్వరాజ్యవాదుల వలన జ్ఞానోదయగలుగుచున్నది. మహాత్మునితో వారు ఆకు నాటకము సమాప్తమగుదినములగుదెంచుచున్నది. శాసనసభలను విధ్వంసముచేయుటకు శక్తిచాలవని వారు గ్రహించిరి. అసెంబ్లీ యొక్కందుగాని, రాష్ట్రీయ శాసనసభలందుగాని వారి బలము చాలదయ్యెను. తనయొక్క అనుచరుల రాజకీయపరిష్కాన శూన్యతను పరికించి స్వరాజ్యవాదులకు వకుడై కాంగ్రెసును గాంధీగారు వారికి తాకట్టుపెట్టిరి.

స్వరాజ్య వాదుల పరాజయము

పరునెనిమిది మాసములలో స్వరాజ్య వాదుల పరాజయము స్పష్టమయ్యెను. అసహాయోద్యమము చచ్చి భూస్థాపితమైనచో, అసహాయోద్యమసమాధిప్రక్రమ ప్రతిఫలనశేషము పాతివేయబడ నిశ్చయించుచున్నది. మడ్డిమను మార్పుతో సంస్కరణములను గొనసాగించవలయును. శాసనసభలయందు అనుకూల వాతావరణము గలుగజేయుటకు తోడ్పడవని స్వరాజ్యవాదుల గోరుదురు. తెలియని చిక్కులేవియో సరింగింపవలసినదని ప్రభుత్వమును గోరుదురు. అని ముందు చేయవలసిన ప్రయత్నములను గురించి సన్మాన సంఘాధ్యక్షుడు హితముసంగెను

రాష్ట్రీయ స్వాతంత్ర్యయమునుగురించి బర్మినుపొడ్డు ప్రభువు అనుగ్రహించిననాటిని అంగీకరించి, భారతపరిస్థితుల కనుకూలమగువిధమున ప్రత్యామ్నాయ రాజకీయవిధానమును తాగుగుచేయుడు. అట్టివిధానమును చిత్తరూపముగ దయారు చేయుట కిష్టముగనున్న వారలకు మనకు దోడ్పడుటకుగాని లేక డాక్టరు బి.ఎంటు బిల్లు ఆధారముగ జేసి తుదివిధానమును కాంగ్రెసునకును యితరరాజకీయసంఘముల ఆమోదనకును దాఖలు చేయుడు. గతసంవత్సరమును బొంబాయినగరమందు జరిగినరీతిని స్వరాజకీయపక్ష సమావేశముచే తయారుచేయబడిన రాజకీయవిధానమును ఆమోదింపబడునట్లు గావింపుడు. ఇది ప్రతి రాజకీయ సభానేరకుండయు భారతజాతి బలపరచవలయును. భారతరాజకీయ సంఘములెల్ల ఆమోదించిన రాజకీయవిధానము కరమందు బెల్జియోని తీర్మానము రాయలుకమిషను నియమించ వలసినదని యుండియు కార్యదర్శిని డిమాండు చేయవలయును.

(అ. ప్రె.)

అభ్యుత్థానము

పూనాలో ఆగష్టు 29, 30 తేదీలందు సమావేశమైన బొంబాయి రాష్ట్రీయ మితవాది చతుర్థి మహాసభ కథ్యక్షులగు చి. యా. చింతామణిగారి ఉపన్యాసమునుండి యీక్రింది ముఖ్యభాగములను ముద్రించుచున్నాము:—

ప్రపంచమున అభ్యుత్థుడు మితవాది సోదరులను సంబోధన జేయుచు బొంబాయి పట్టణ ప్రాముఖ్యమును గడించి యితర రాష్ట్రములలో నివాస మేర్పరచుకొనిన చెన్నరాష్ట్రీవాస్తవ్యుని తమ సభ కథ్యక్షునిగ నెన్నుకొనినందులకు కృతజ్ఞతను తెల్పిరి. ఈసంవత్సరము చనిపోయిన దేశభక్తులగు సర్ సురేంద్రనాథ బెనర్జీ, సర్ గోకులదాసు ఫక్రీ, సి. ఆర్. దాసుగారలకై విచారమును తెల్పుచు నీక్రింది విధముగ నుపన్యసించి దొడరి.

ప్రభుత్వ సంస్కరణము

“మితవాది సోదరులారా, కొన్ని సంవత్సరములనుండియు ప్రభుత్వ సంస్కరణము మాటయే విద్యావంతులగు భారతీయుల మనస్సుల నావరించి యుండెను. ఈవిషయమును గూర్చి యు భారతదేశీయ మహాసభ మొదటినుండియును పనిచేయుచుండెను. 1861 చట్టము ప్రకారము నిర్మింపబడిన శాసనసభలందు రాజప్రతినిధియో లేక రాష్ట్రముల గవర్నరులలో వారి వారి యిష్టము వచ్చిన అధికారులను అసాధికారులను సభ్యులుగ నియమించెడిదిగాని స్వతంత్రముగ నుండు అసాధికార సభ్యునకును స్థానముండెడికాదు. కాని 1892 లో బ్రిటిషు పార్లమెంటు క్రొత్త భారతశాసనసభల చట్టమును గావించెను. దీనికై భారతదేశీయమహాసభయే ఒక్క తీరున పనిజేసెను. ఆజేసిన పరియంతయును ఇప్పుడు పనికొనిదిగను భిక్షుక మార్గముగను యెత్తి పొడుపులకు లోనగుచున్నది. అప్పుడు కాంగ్రెసు ప్రాతినిధ్య ప్రభుత్వమును ఆదర్శముగ నుండుకొనెను. అట్లు నిర్ణయింపబడిన శాసనసభలందు అసాధికారులగు భారత సభ్యులు తమ తమ ధర్మములను నిర్వర్తించుచు సక్రమ మార్గములను తమ సామర్థ్యములను వెల్లడించి కాంగ్రెసు ఇండియా లో ను ఇంగ్లాండులోను పనిచేయుటవలన తొందరలోనే 1909 లో మార్గసంస్కరణశాసనము వచ్చెను. మొదట మార్గ మింటో శాసన సభలు 1910 లో సమావేశ మయ్యెను. మరలనెక్కువ సంస్కరణము లేచిచెప్పడమట అప్పుడెవ్వరును అడుగలేదు. ఐనను ఏడుసంవత్సరములలోనే 1917 ఆగష్టు 20 తేదీన నూత్న ప్రకటనముగావించబడి భారతమంత్రి భారతదేశమునకు వచ్చి భారతప్రభుత్వముతోను రాజప్రతినిధితోను సంప్రదించి భారతీయాభిప్రాయమును గమనించిరి. ఈసందర్భమున నేను నాపక్షమునను మిత్రముననుగూడ మాంటాగూగారి ఆకాలమరణమునకు పరితాపము తెలుపగోరెదను. భారత దేశీయమహాసభ యుఅభిలభారత మహామృదీయ సంస్థయు కలసి కొన్నిసంస్కరణములను సిద్ధముజేసి భారతమంత్రియొడుటను రాజప్రతినిధియొడుటను బెట్టిరి. కాని అవి పరికించి త్రోసివేయబడెను. మాంటాగు షెయ్యుఫర్డు ప్రభువుల సలహాపై బ్రిటిషు పార్లమెంటు రాష్ట్రములందు ద్వంద్వ ప్రభుత్వవిధానమును స్థాపించెను. అది వచ్చిన నాటినుండియును భారతీయులలో భేదాభిప్రాయములు ప్రబలితేడు గాన్పించునసంతృప్తిని త్రోధమునకు దిభిత్వమునకును కారణమయ్యెను. 1918 లో మాంటాగు షెయ్యుఫర్డు నివేదిక ప్రచురించినపుడే కాంగ్రెసువాదులలో చీలికగల్గెను. అప్పటినుండియును ప్రత్యేకముగ వెనుకకాంగ్రెసు నడిచిన పథరీసే సాగించుచు మితవాది సంస్థ యేర్పడెను. తదనంతరము కిష్టపరిస్థితులు వచ్చెను. వానికీని 1919 భారత ప్రభుత్వశాసనమునందు తెలుపబడిన సంస్కరణ విధానము నకును సంబంధములేదు. అనగా దక్షిణాఫ్రికాలో మెడినట్టి గాంధీగారి మనస్సునకు అసహాయోద్యమమున నది తత్వము. అది అపజయము గాంచెను. కావలసిన నష్టము గల్గెను. దానిలోనుండి స్వరాజ్యపక్ష మొకటి బయలుదేరెను. దాని విధానము నెటుబట్టిన నటు మారుచుండును. ఒక్క తీరున పనిజేసినా నిష్ఫలమగునుండి నిరపాయకరముగ నుండును. ఇంగ్లాండు ప్రజాభిప్రాయము బిగిసెను. భారతప్రభుత్వమునం దభివృద్ధికి ప్రతికూలముగ నుండిరి. భారతదేశములోని అధికారులు వెంటనే గూడ యాఅసహాయమును చూరగొనిరి. ఈమధ్య గొత్తగొప్ప

వారే చెప్పిన మాటలుజూడ అభివృద్ధిని సంస్కరణములను ప్రతికూలముగ నున్నటుల గాన్పించును. బ్రిటిషువారు అధికారవహులై యున్నారు. మనము దుర్బలులమై కట్టుదిట్టములు వికమత్రియు లేకున్నాము. అధికారవర్గమెట్లో స్వరాజ్యపక్షము గూడ నట్లే సంగతి సంవత్సరములను తెలుసుకొనుటకుగాని మానుకొనుటకుగాని ప్రయత్నించుటలేదు.

కాంగ్రెసు - లీగుస్మీమును త్రోసివేసి మాంటాగు గారును షెయ్యుఫర్డు ప్రభువును తమయిష్టమువచ్చిన విధమునే సలహానిచ్చిరి. దీనిని భారతీయులు విచారించిరి. కొందరు ఏమాత్రమును తృప్తికరముగ లేదని త్రోసివేసిరి. మరికొందరు బ్రిటిషు ప్రభుత్వమును పార్లమెంటును యిప్పుడేమాత్ర మియ్యగల్గెనని తలంచి యిదివరకున్న ప్రభుత్వవిధానముపైన అభివృద్ధియే యని అంగీకరించిరి. ఆ త్రోసివేసిన పక్షమువారు 1919 అమృతసర నిర్ణయము శాధారము జేసికొని గాంధీగారి నాయకత్వమున అసహాయోద్యమమును బయలుదేరదీసిరి. దానిముఖమున నపజయము వ్రాసి పెట్టియే యుండెను. విషప నది అసలే వదిలి వేయవలసియుండెను. ఇకను మాపక్షమువారు మాంటాగు షెయ్యుఫర్డు విధానమునకు యియ్యవలసినంతవరకు విచక్షణతో సహాయమునిచ్చిరి. భారతప్రభుత్వశాసనమును విరళముజేయుటకై 1910 లో ఇంగ్లాండులో పనిజేసిరి. అది పూర్తిగ లాభములేక పోలేదని యెప్పుకొనవలెను. 1920 లో నూత్నప్రభుత్వ విధానము క్రింద కొన్ని నిబంధనలను జేర్చుటకు ప్రయత్నించెనుగాని లాభములేక పోయెను 1921 లో అంతగ అనుకూల పరిస్థితులు లేకున్నను అసెంబ్లీతోను శాసన సభలందును ప్రవేశించి అధికార బాధ్యతలనుగూడ వహించిరి. బాధ్యగన్వ సహకార భావముతో మాడు సంవత్సరము లాసంస్థలందు పనిజేసిరి అందుచేతనే 1928 యెన్ని కలగాని యెంచుకు గాకుండ వెనుకకు నెట్టుబడికి ప్రభుత్వమువారు ఆసీనులును రిస్పాన్సివు సహకారమును జూపక యెన్నెన్నియో పనులను జేసెనునని వదిలివేసి ప్రజాభావమునకు ప్రతికూలముగ నుండిరి. వారప్పటినుండియును సంస్కరణముల యొక్క అవశ్యకమునుగూర్చియు ప్రభుత్వ విధాన మను చేయుగలదొకటి యుండవలెననియు అపనిజేయుటకు పిలుగనుండవలెననియు ప్రజలకు సంతృప్తికరముగ నుండవలెననియు ప్రజల కార్య గౌరవమునకు భగ్గును గాకుండ వలెననియు ప్రభుత్వమునకు నచ్చ జెప్పవలసింది. ఇందులకు వాడు జేసిన ప్రయత్నము లేమియును జయముగాంచలేదు. కాని యిందువలన వారు నిర్మూల్యము జెంద నక్కరలేదు. విమర్శకుల మాటలచే బాధ జెంద నక్కరలేదు. తాము జేయు పనియందు విశ్వాసము గల్గి విజయము గల్గువరకును దేశభక్తితో పనిజేసిన జాలును. భారతదేశములో మితవాదులు బ్రిటిషుదేశములోని అభివృద్ధి పరికూలురచే మారు వే స ము న ను న్న అ తి వా దు ల నియు, భారత అతివాదులచే ప్రభుత్వముతో దూరి పనిచేయు వారనియు ఖండింపబడుచున్నారు. ఎవరేమనుకొనిన నేమి మనము పూర్వమునుండియు ననుసరించు మార్గము యొక్క మైనదని దలంచినపుడు నమ్మకముతో ఆదారినే పోవునెడల ఆదర్శము జేరగలమని పని జేసినయెడల చాలును. ఈలోగా 1920-22 లో బహిష్కరించిన వారు ప్రతిష్ఠంభకులుగ మారిరి. ప్రభుత్వము ప్రజానుకూలముగ లేకపోవుటయు మితవాదులలో సరియైన కట్టుబాటు లేకపోవుటయు జరుగుటవలన వారు 1928 లో అసెంబ్లీలోను, శాసనసభలందును అధిక సంఖ్యాకులు రాగల్గిరి. ఈ 20 మాసములలో వారు జేసిన పనినిగూర్చి నే నేమి చెప్పను? మధ్యరాష్ట్రములందును బెంగాలులోను వారు ప్రభుత్వమును మాంటాగుకు పూర్వకాలము నాటిస్థితికి తెచ్చిరి. ఇంతటి మహాసేవ జేసితిమని వారు గర్వపడుచున్నారు. వెనుకకు నెట్టి అభివృద్ధికై పెనసలాడు ప్రయత్న మిందు కాన్పించుచున్నది. ప్రత్యేక నియోజకవర్గమున్న వివిధ జాతులకును సన్నిహితైక్యముగల్గు పని యున్నట్లున్నది. బొంబయిలో నీమధ్యనే నిష్కర్మ పద్ధతికి దిగిరి. ఇతర శాసనసభలందు వారేమియును పనిజేయలేకపోయిరి. అన్నిచోట్లను మితవాది అభ్యుగలు అపజయముగాంచినందులకు ప్రభుత్వమువారు రభసించిండుకొనవలయును. భారతశాసనసభయందు ఆపక్షమునకు గొప్ప బుద్ధికుశలత గల నాయకుడు దొరుకుటవలన వారి విధానములు మార్గములు పద్ధతులు మారుచుండుటను చూచుచుంటిమి. మొదటిరెండు సంవత్సరములలోను గాంధీగారి పద్ధతి స్వరాజ్యమునెల్లు చెచ్చెనో అట్లే స్వరాజ్యపక్ష సిద్ధాంతములు గూడ యేమాత్రమును జయముగాంచవని నానమ్ముకము. సైనికవిప్లవము మాటయేతలపెట్టజాలము. విప్లవపద్ధతులకు గడంబును వానికే లేవో షేర్లుబెట్టుటవలన అపజయము గాంచకలేవురు. ఏమిన్ని పనిజేయకుండుట పిరికితనమగును. స్వాధీనత్వమును, దేశభక్తి హీనతయనగను. అందువలన మేము విజృంభణ దేశభక్తులను సరింపగలిగినది సక్రమమార్గములేయనియు, అదియే సరియైన రాజకీయమార్గమనియు నమ్ముచున్నాము.

ద్వంద్వ విధానము

1919 భారత ప్రభుత్వశాసనము ప్రకారము స్థాపించబడిన ప్రభుత్వవిధానపెట్టు పనిజేసినో విచారించుటకు గతవత్సరము భారతశాసనసభయందు కలిగిన చర్చభరితముగ నొకవిచారణసంఘము నియమింపబడి అధికార అసాధికార సభ్యులు విధా

రిందిరి. అంతకుముందు రహస్యముగ నొకకమిటీ ఏర్పడినది. దీని యధ్యక్షుడు విధానమునం దేమియు మార్పులు కావని నిర్ణయించును. మార్పుపడజేయ వలెననియు, 19-వ సెక్షను ప్రకారము భారతమునందు అధికారములపై కొన్ని నిబంధనలు జేయవచ్చుననియు చెప్పిరి. ఈ వాదమునే యిదివరకు భారతప్రభుత్వములో హోంమెంబరుగనుండి ఇప్పుడు పంజాబు గవర్నరుగనున్న వారు చెప్పియుండిరి. అయితే బహిరంగవిచారణయందు యిద్దరు అధికారసభ్యులు యిప్పుడున్న శాసనముక్రిందనే మార్పుజేయవచ్చుననుభవమున భారతీయసాక్షులను విచారించిరి. సర్ ఆల్ఫ్రెడ్ గాంధీ ముడిమగురును వారితో బాటు నల్లరును జేసినసలహా లిందుకు ప్రతికూలముగనుండెను. ఇందిర్ల భారతీయులుగూడనుండిరి చెల్లుటకు విచారముగనున్నది. జూలై 7 వ తేదీన భారతమునందు, ఆగష్టు 20 వ తేదీన రాజప్రతినిధియు చెల్లినవిషయములబట్టిగూడ జూడ లాభమేమియు వెంటనేయుండునటుల గాన్పించలేదు. సంస్కరణముల విచారణసభమువారియెదుట గవర్నరులనివేదికలను మంత్రులు భారతకార్యనిర్వాహక సభ్యుల నివేదికలు నుండెను. ప్రభుత్వ సభ్యులు యితర వ్యక్తులు చెల్లి వ్రాసియుచ్చిన అభిప్రాయమును వారు విచారించిన సాక్షుల అభిప్రాయములను అందు అదినరకు మంత్రులుగ నున్నవారియొక్క విచారణయెదుటనుండెను. కమిటీలో అధికారపక్షమువారు యిప్పుడున్న విధాన మపజయము గాంచెనని చెప్పగోరువారిని బాగా క్రాంతిపరీక్ష జేసిరి. కమిటీ నివేదికను తయారుజేయునప్పటికి బదుగురొక పక్షమును నల్లరొక పక్షమును జేరి రెండు నివేదికలను భారతప్రభుత్వమున కర్పించిరి. ఇందులో దేనికొక్కను విలువయున్నది? ఒకటి సర్ ఆల్ఫ్రెడ్ గాంధీ ముడిమను, సర్ మహమ్మదు హఫీజ్, బర్మాను మహారాజా, సర్ హెన్రీ మోన్ట్ గ్రెఫ్ సీటు సర్ ఆర్థర్ ప్రాంగారలచే సంకలముజేయబడెను. మరియొకటి సర్ లేజుమారు సప్రసర్ శివస్వామి అయ్యర్, జిన్నా, డాక్టరు పరంజీ పైగాలచే సంకలము జేయబడెను. ఈ రెండవవారు ముఖ్యముగ రాయలు కమిషనును నియమించి మధ్యమధ్య నభివృద్ధియగునటుల జేయుచుండవలెనని చెప్పిరి. సర్ మహమ్మదు హఫీజ్ గారు కంగీకారమును చెప్పిరి. మద్రాసులో నున్నగు మంత్రులను బొంబాయి కార్యనిర్వాహక సభ్యులలో నిద్దరును అదివరకున్న ఒకరును, బొంబాయి మంత్రులందరును, బెంగాలులో నిదివరకు మంత్రులుగ నున్నవారిద్దరును, సర్ రాష్ట్రము, బీహారు, బెరిస్సా, మధ్యరాష్ట్రములందు ప్రభుత్వ సభ్యులందరును పంజాబు, బర్మా, ఆంధ్రములలో అభిప్రాయములను చెల్లిన వారందరును రాష్ట్రములందు సంపూర్ణ బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వమును గావలెనని కోరియుండిరి. వీరికిఁడు ఇప్పుడు మద్రాసు కార్యనిర్వాహక ప్రభుత్వసభ్యులలో ముఖ్యుడగు సర్ సి. పి. రామస్వామి అయ్యర్ గారిని జేర్చవచ్చును. ఆయన కామనువెల్లు ఆఫ్ ఇండియా డిల్లను బలపరచును. ఇంతేకాదు. 1907 లో శాసనసభలందు జేరిన సభ్యులయొక్కయు ప్రభుత్వ నిర్వాహక సభ్యులయొక్కయు అభిప్రాయములను గనుగొనుడు. ఇప్పుడున్నట్లుండుటకు ప్రతికూలముగనుండి అభివృద్ధియే గావలెనని అందరును కోరెదరు. ఇట్లు గానున్నయెడల నాఅభిప్రాయమును మార్చుకొందును. సర్ కృష్ణగుప్త, సర్ రాజగోపాలాచారి, సర్ శంకరక నాయరు, సయ్యరు ఆలీ ఇమాంగారలు తమఅభిప్రాయములను చెల్లియుండిరి. మైసూరులో ఆరేండ్లు ప్రధాన మంత్రిగనున్న సర్ విశ్వేశ్వరయ్యగారు గూడ నిందుజేరెదరు. ఇంతమంది భారతీయులు అభివృద్ధిగావలెనని కోరుమండ కన్న చెల్లివు భారతమునందు, లిబరలు రాజప్రతినిధియు, టోక్రి పక్షము యొక్కయు, ఐ. సి. యస్. డై హార్టుల యొక్కయు, యూ. కో. పి. యస్. సంఘముయొక్కయు సహాయముతో మార్పును ప్రతికూలముగనుండి. సంస్కరణము గావలెనని కోరు భారతీయ ముఖ్య లింగను చాలమంది పార్టీలు, మహమ్మదీయులు, హిందువులు గలరు. కొందరును తోడ్కొనుట లందు గలరు. ఈ సంకల్పమున గోల్డే గారు 1905 లో కాకిలో జరిగిన కాంగ్రెసునందు బ్రెటిషు ప్రభుత్వమువారు ప్రభాభిప్రాయమును చులకన జేయుటను ఖండించుచు బర్లిన వాక్యములు జ్ఞాపికి వచ్చుచున్నవి. ముడిమను కమిటీ మెజారిటీ పక్షమును భారతమునందు రాజప్రతినిధియు ద్వంద్వ విధానము ఎట్లు పని జేసెనన్న విషయమును రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములందు ప్రభుత్వపక్షమున ఇంగ్లీషు సభ్యులు చెల్లిన అభిప్రాయములనే అంగీకరించి యిప్పుడు ప్రభుత్వవిధానమును సంస్కరింపవలసపడవనిరి. అట్లుజేయుటలో వారు మైసూరిలో పక్షము చెల్లిన అభిప్రాయములనున్న స్వతంత్రాభిప్రాయములనున్న గౌరవింపలేదని చెప్పవలయును. మంత్రులనే ఆపని జేయవలసినదన్నయెడల గవర్నరులు కాన్సిలులో నెట్లు పనిచేయుచుండినయెడల పెన్షన్ గ్రంథము వ్రాయగలను. ఎంతటి క్రాంతిపరీక్ష జేసినను నిలువగలను ఇప్పుడు ముఖ్యముగ తేరిన విషయము అధికారమును బ్రిటిషువారి వల్లనుండి భారతీయులకు మార్పు బ్రిటిషు అధికారవర్గ స్థానమున బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వమును ప్రవేశజేయుట యనగా బ్రిటిషు అధికారుల స్థానమున భారతీయులనుంచవలెను. కా

శ్వత సర్వీసు ఉద్యోగులు భారత రాజకీయ ముఖ్యులను లొంగి యుండవలయును. ఇదియొకటి రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములందు బ్రిటిషు వారే ముఖ్యము గలరు. వారు తమతో బని జేయు భారతీయులెట్లు పనిజేయుదురనియు అభివృద్ధి అక్కరలేదనియు జెప్పగా రాజప్రతినిధియు భారతమునందు నన్ని తీరదరు ఈ అభివృద్ధికి ప్రతికూలముగ నుండువారందరును యిప్పుడున్న పక్షియే గావలెనందురు. భారతమునందు, రాజప్రతినిధియు, సార్వభౌముని ప్రభుత్వమును మెజారిటీనివేదికను నమానరింప గోరుటచేత వారు జెప్పినదేమియో స్పష్టముజేయుట ముగ్యము. వారు జెప్పిన విషయములు సత్యము లనుకొన్నను బొంబాయి విషయమై చెల్లినవానిని సర్ చివరకొలు నెట్లయ్యెడు ఒప్పుకొనరు. సర్ రాష్ట్రీయ గవర్నరు చెప్పిన విషయములను సేనోప్యకొనజాలను. ఇతరులు వారివారి రాష్ట్రముల విషయమునుగూడ ఒప్పుకొనకపోవచ్చును. అధికారులందరునుగూడ ద్వంద్వవిధానము బాగా పనిజేసెననియు, చాల సంవత్సరము లపై యుంచవలెననియు జెప్పెదరు. ద్వంద్వవిధానము నాచరణలో ననుసరింపక పోవుట చేత నది పనిజేసెనని కొందరునుచున్నారు. అదియొక్కడ కొద్ది గనుండెనో అచట బాగా పనిజేసెనన్నమాట నిజము. అటువంటి యిప్పుడు అది బాగా జనిజేసినదనుటెట్లు? ద్వంద్వవిధానమునగా యిద్దటిపరిపాలనను. అయ్యది సర్వాధికారము యిద్దటిలో నుంచబడిన ప్రభుత్వవిధానము. ఈవిధముగ జూచినయెడల యేరాష్ట్రములోగాని యిట్టి సర్వాధికారమున్నటుల గాన్పించుడు. ఒక్క గవర్నరుకే సర్వాధికారమున్నటుల గాన్పించును. ఆయన తరువాత అధిక సభ్యుడు ముఖ్యము. ఆయనతప్పకుండా ప్రభుత్వనిర్వాహక సభ్యుడుగ నుండును. ఆయనకు ప్రజామైత్రాఖ్యము సంబంధముండదు. డబ్బు ఆయనచేతులలోనుండుటచేత మంత్రులు జేయదలచుకొన్న పని కాటంకములు గలుగుచుండును. గవర్నరుకును మంత్రులకునుగల సంబంధము చట్టమునందు నిర్వచించినదానిని జూడ చాలలోప భూయిష్టముగ గాన్పించును. ప్రభుత్వమునందు సంయుక్తసూలలోచనము లేనపుడు మంత్రులకు చాల నష్టముండును. ప్రజల కేమియును మేలు జేయజాలక పోయెదరు. గవర్నరులు శాసనసభలలో పార్టీల నిర్వాహ మేమియు లేనటుల జెప్పియుండిరి. మన అధికారులైనను మనలో రాజకీయాభివృద్ధి సమరసముగ జరుగుచున్నటుల తలంపుట బాగుగనే యున్నది. శాసనసభలలో పార్టీలు అభివృద్ధి యగుటకు ప్రభుత్వ నిర్వాహమే ప్రతికూలముగ నున్నదను విషయమును వారు గమనింపకపోయిరి. ఇప్పుడున్న మిత్రమిత్రప్రభుత్వములో మంత్రులను అధికారవర్గముతో కలసియుండునను కారణమున యెవ్వరును నమ్మజాలకున్నారు. ఇంతేకాక మంత్రులకైనను అధికారములు బహుకొద్దిగనుండి గవర్నరు అధికార మెక్కువగ నుండును. ప్రభుత్వమువారు జాతి ప్రాతినిధ్యమును ప్రత్యేకముగ స్థాపించుటవలన మతభేదములనుబట్టి పక్షము లేర్పడెను. ఇవి ఇంగ్లాండులో రాజకీయ పక్షము లనిపించు కొనజాలవు. అట్లుయిన శాసన సభలందు ఆపదతులమీద పార్టీలు ప్రజల వలెనని చెల్లెదరు. మారాష్ట్రములో ఒక ప్రభుత్వ గాఢాధికారి ప్రభుత్వమున కొక సలహా నిచ్చినపుడది వాడంగీకరింప నన్నను యీ పక్ష విభేదములచేతనే నిష్ఫలము యొసగు. ఇకను యిట్లే మనము రాజకీయాభివృద్ధి గావలెనని కోరినపుడు ప్రభుత్వమువారు తాము నిర్ణయించిన విధానఫలితములను బట్టియే మనము తగమనియుండుదురు. చుండు యిందులకు మిలిటరీ దండయాత్ర వచ్చిన సమర్థియకొనుట యెట్లనిచెప్పుచుండురు. బ్రిటిషు మిలిటరీ విధానమంతయును మనముకొనినట్లు అందురు. శాసన సభల మంత్రులు పార్టీల విషయమున ఒక గవర్నరుమంత్రుల సంయుక్త బాధ్యతకు ప్రతికూలముగ నుండే నేమని చెప్పవలయును. ఇట్లుండిన ప్రజామైత్రాఖ్యలందు మెజారిటీ పార్టీయే అధికారము నహించునను భయమునుకొనరాంకు నేగాదు చెల్లెడించిరి. ప్రభుత్వ ఆధిగ సభ్యుడగు కంగీరించెను ఎన్నిక దారులు జనసంఖ్యలో బహు కొద్దిమందియేగలదు. ఇది మన తప్పా నియోజకాధికారము విస్తారముగ నుండరాదని మనము నిర్ణయించితిమా. చాలమందిజనముఅతరశూన్యమై యున్నారు. మనమేమైన బాధ్యత గలదా యని నేనడిగెదను మనమేమైన ప్రభుత్వ విధానమును రాజకీయ ఆధిగ విద్యా విధానములను పరిష్కరించుదమా. పరాధీనులైనపుడందరగోను విద్యా వ్యాపకముండుట ఉపద్రవకరమనియు ప్రాథమిక విద్య విషయమై అంత విరివిగ నుండరాదనియు ప్రభుత్వాధికారి పదియేండ్లక్రింద విద్యాశాఖాధికారితో జెప్పినటుల అనా మిత్రుడు చెల్లెను. యూ. కో. పి. యస్. లు స్థానే భారతీయులు వచ్చియెడల సామగ్రియు చాచుకొనుట తగ్గనని చెలుపబడెను. బ్రిటిషుఅధికారులు గ్రామీయుల పరీక్షకులనుని చెప్పచుండురు. మనకు వారయెడ సానుభూతి లేదందురు. కాని వారిని ఆధిగముగ నుద్ధరించుటకై మనముజేయు సూచనలను నిరీధించుచుండురు. మన మెక్కువ హక్కులకు తగుదుమాయను విషయమును స్వామ్యుటకీ కమిషను నాలుగేండ్లకురాని యెప్పుటికైన రానివారే నిర్ణయింపవలెనందురు. కాని విద్యాశాఖాంగ మంత్రులు యేమాత్రాభివృద్ధికైనను కావలసిన పట్టుక కట్టబ

డవలసియుండును. ఈ రాష్ట్రములో నామిత్రుడు డాక్టరు పరంజీగారి నిర్బంధ విద్యాశాసనము చాలవొట్ల ఆచరణలో పెట్టబడెనని తలంపును, ఇకను మారాష్ట్రమునందు జిల్లాబోర్డులకు ప్రాథమిక విద్యక్రమమును తగ్గించుటయు మూడేండ్ల క్రింద నెట్లు జేసినదియు జెప్పబడినది. భారతదేశ పరిస్థితులను అభివృద్ధియు, పాశ్చాత్యదేశములందును జపానులోను అభివృద్ధియు పాపూచినయెడల ఇండియాలో బ్రిటిషు పరిపాలనా ఫలితమునుగూర్చి యెట్లు విస్తారముగ ప్రశంసచేయబడుచున్నదో భారతదేశాభివృద్ధికి వారు మన యజమానులుగను రక్షకులుగనుండుట యెట్లువసరమో చెప్పటను గనుచుండుము. ఏమైనను సరే ముడిమను కమిటీ మెజారిటీ సభ్యులు తమ యెదుటచెల్లిన విషయములనుగూర్చి న్యాయముజేయ లేదనియు పైపైన ఆలోచనలేకుండా నివేదికము వ్రాసిరినియు జెప్పవలయును. ముగ్గురు రాజకీయపక్షపాతులతో నుండిరి. ఒకరు పిరికితనముతో నుండిరి. బహు అసంతృప్తికరముగ సలహాలను రాజప్రతినిధి కొనగిరియుండిరి. ఆసలహాల నిపుడు ప్రభుత్వమువారు రంగీకరించుటవలన ఆకమిటి నసలే నియమింపకపోయిన యెడల భారత జేమమునకు మంచిదేమోయని చెప్పవలసియుండును. (సశేషము)

తీర్మానములు

పునః, ఆగష్టు 30:— భారతదేశ పరిపాలన విధానమును గురించి యీ దిగువ ప్రకటింపబడిన తీర్మానమును బొంబాయి రాష్ట్రీయ చతుర్థ లిబరలు కాన్ఫరెసు గావించెను:— (ఎ) ఇండియా కార్యదర్శియు, రాజ ప్రతినిధియు సంస్కరముల విషయమై చూపిన భావములను వారిజెఖిరిని యీ సభవారు తీవ్రముగ ఆక్షేపించుచున్నారు. మజిలీను మెజారిటీ కమిటీ అంగీకరించి మైసూరిలో రిపోర్టు సెంటుకొనుటలోగలుపుటచేత పరిపాలనమునందు అనుభవమువలన చెల్లినకొనబడినలోటులు తీరవు. (బి) నుపరిపాలనకొరకును, పరిపాలన సౌకర్యముకొరకును, దేశీయులజేమాభివృద్ధికొరకును వడ్డీమేను రిపోర్టునందలి ముఖ్యమైన సిఫార్సులను అమలునందు తెల్పులయును అనగా రాయలు కమిటీ నియమించుటకు దొరతనము తక్షణమే యేర్పాటు చేయవలయును. లేదా యిండియా పరిపాలనను శాశ్వతముగ పునాదులపై నిర్మించి భావియందది ప్రతినిధియు పాక్షిమేంట్ల దయ పై నాధారపడియుండనగల్గవులేకుండా నిర్ణయము చేసి అంతకులేర్పరచవలయును. ఈ తీర్మానమును హజరైన రైటు ఆనరులు వి. ఎస్. క్రీనివాసశాస్త్రిగారు ప్రతిపాదించిన లిబరలుండిన. కాని శాస్త్రిగారికి జబ్బుగా నుండుటచే అట్లు చేయజాలకపోయిరి.

బిసెంటమ్మ స్వపరిపాలనచట్టము

రాజకీయ సంస్కరణాభివృద్ధికొరకు గావించబడిన తీర్మానముగాక పరిశోధి తీర్మానములు బొంబాయి రాష్ట్రీయ లిబరలు కాన్ఫరెసునందు నేడు గావించబడిన. బిసెంటమ్మ తయారుగాంచిన స్వపరిపాలన చట్టముయొక్క ముఖ్యనూత్రములను ఆమోదించి, యిండియాదొరతనమును, లిబరలుసమాఖ్యయు భారతదేశమందలి యితరరాజకీయ పక్షములను చట్టమువిషయమై యోచించవలసిననని కాన్ఫరెసుసిఫార్సు చేసెను.

సైన్యమును భారతీయుల హక్కులను గావించువిషయమున యిండియా కార్యదర్శి జూపినచైఖిరిని ఖండించిరి.

దక్షిణాఫ్రికా అసెంబ్లీయందు ప్రవేశపెట్టబడిన ఆసియా ఖండవాసుల చట్టమునుఖండించి, జినివాయందు జరుగనున్న నానాజాతి సమితియందు టాంగనీయకాలోను మాండెలురాజ్యములందు భారతీయుల యిబ్బందులనుగరించి జాతినమితి అసెంబ్లీయందు యిండియానుండి జనావాకుడెడల జేరిగేటులు చర్చకుదీసికొనిరావలయునని మూడవతీర్మానముగావించబడిన.

భారతదేశమందు సంస్కరణాభివృద్ధి చెనుకనుంచి తీరకమిటి నూచనలప్రకారముగ సర్వీసు ఉద్యోగులను వేతనములను దొరతనము హెచ్చుచేయుటను కాన్ఫరెసు ఆక్షేపించెను.

పునః, బొంబాయి న్యూపుసంకెసులందు పైపెండగాండ్లను ఆచరణలోనికి రానియగూడవనియు మూడవ తరగతి ప్రత్యేకత్రుపంకెసులు రద్దుచేయవలయుననియు మూడవతరగతి సర్వీసుమునూనిజేయవలయుననియు, మూడుమొదలు పదియా పాయలవరకును కనీసపుపంకెసు మొత్తము హెచ్చించవలయుననియు తీర్మానింపబడిన.

బొంబాయి యంత్రపరిశ్రమ

తక్షణమే ఏకైక పన్ను రద్దుగావించి యంత్ర పరిశ్రమల విచారించుటకు నొక కమిటీ నియమించవలయుననియు, దొరతనము సహాయము లేకుండా విదేశపు పాటికి పరిశ్రమ తాళువదియు లేనిది విచారణసభ్యులయననియు, బొంబాయి యంత్రాలయ యజమానులు కార్మికుల జీతములను దగ్గించుట అన్యాయమైనదనియు వారియొక తీర్మానము గావించబడిన.

తీర్మానములపరిష్కరింపబడిన బిషప అధ్యక్షునకు వందనము లర్పింపబడిన బిషప నిరాశజేందవలదనియు లిబరలు వాదమే దేశాభివృద్ధికి లాభకరమైనదనియు చింతామణిగారు సభ్యులను హెచ్చరించిరి.

ముందు సంవత్సరముందు అహమదాబాదులో కాన్ఫరెసు జరుపుటకు ఆపురజనులు ఆహ్వానము గావించిరి. (ఆ. ప్రె.)

దొంగలగుంపు పట్టువడుట

పోలీసువారి తిరుగుబాటుతో 5 గంటల నేపు పోరాడుట

తుపాకులు, రివోల్వరులు, బాంబులు మొదలైనవి దొరకుట

అమృతసరు, ఆగస్టు 29:- అమృతసరు జిల్లా అబ్బూల తహసీల్దార్ చౌకు అల్లబుక్తు గ్రామమున 25, 26 తేదీ రాత్రియందు లోహాకు పోలీసుస్టేషను కు 10 మైళ్ల దూరమున పోలీసువారికిని బంధువులు దొంగలగుంపునకును జరిగిన ఘోరమైన పోరాటమునుగూర్చి వివరములు తెలిసినవి. బంధిపోటుదొంగలు కొందరు ఆయుధపాణులై చౌకు అల్లబుక్తులో నున్నట్లుగా అమృతసరు డిప్యూటీ ప్రెసిడెంటు లాలా సర్జారి లాబుకు తెలిసి ఆహ్వానించి బయలుదేరెను. ఆదొంగల గుంపులో జిల్లానివాసియును కుమార్తెయును, పోనాలాండు నివాసియును బోరేయిను. సింగును మరికొందరు పేరుపడనిన దొంగలును ఉండిరి. డిప్యూటీ సూపర్వైంటు ఒక సబుయిన స్పెక్టరును నలుగురు మోడ్లు కనిపేటలను 80 మంది కానిస్టేబులను, అటువైపు నుండి దొంగలమీదికి వచ్చుచున్నట్లుగా, ఆయుధములతో లాహోరు జిల్లాలోని మహానాథ్ పోలీసు స్టేషనుకు ప్రయాణము చేయించెను. మహానాథ్ సబుయిన స్పెక్టరును లంబరుదారులు కొందరును దారిలోపిరిని కలిపిసానిరి. అందరును అర్రాత్రి యగు నప్పటికి చౌకుఅల్లబుక్తుచేరి పోలీసువారచప్పటికి చేరగానే బంధిపోటు దొంగలు వారిమీదికి తుపాకులను ప్రేల్చుమొదలిడిరి. పోలీసువారును సాయుధులై కిద్దరుగానుండుటచే వారును తుపాకులను దొంగలమీదికి కాల్చుమొదలిడిరి. ఈవిధముగా పోరాటము 5 గంటల నేపు జరిగెను.

ఇట్లు కొంతనేపు జరిగిన పిమ్మట దొంగల నాయకునికి తోడలో గాయము గుటచే చీకటిలో నాయకత్వమువహించుకొని పోయెను. దీనివలన దొంగలలో కొంతకేటరము పుట్టెనుగాని వారు అనుకూలమైన చోటనుండుటచే వెంటనే అర్రాత్రియను వహించక పోరాటమును సాగించుచునే యుండిరి. నలుగురు కానిస్టేబులకు కొద్దిపాటి గాయములుతగిలినను పోలీసువారుగూడ అర్రాత్రియడక పోరాడుచుండిరి.

తెల్లవారునప్పటికి పోరాటము ముగిసెను. అప్పుడు పోలీసువారు దొంగలను గృహమును ముట్టడించిరి. తుపాకుల ప్రాతనిలిచి పోయెను. పోలీసువారు ధైర్యముచేసి ఉజగరసింగు అనువాని గృహమును ప్రవేశించిరి.

బాంబులు మొదలైనవి దొరకుట

12, 16 తోటాలపట్టణమునందు తుపాకులును, కాల్చివేసిన తోటాలపట్టణము 450 రివోల్వరులును, మందు సామానును, ముక్కా ఒకటియు, చాల తోటాలును కనబడెను. ఉజగర సింగవద్ద తుపాకీయొకటి యుండెనుగాని దానికి లైసెన్సుండెను. ఉజగరసింగు పూర్వము జమాదారుగానుండెను. లోపల నున్న లక్ష్మీసింగు ప్రక్కలో చిన్న తుపాకీదెబ్బ తగిలియుండెను. ఇంటిలో పలతిరిగి వెదకినాడగా 11 బాంబులును బాంబులు చేయునట్టి యితర సామానులును దొరికెను. పోలీసువారు వాటిని ముట్టుకొనగానే అవన్నియు ప్రేలెను. పోలీసువారి కాకానిపాయివ వాటినే ప్రాంతవేసి కమిశన్ పరీక్ష నిమిత్తము పంపిరి. కాకానిపట్టి 7 బాంబులను నీటి బొక్కనలోవేసి నీలుచేసి పరీక్షార్థమై యుంచిరి.

ఉజగరసింగు, వానిసోదరు లిరువురు, లక్ష్మీసింగు, భానుసింగు, ఇగోగతనివాసి అత్తరిసింగు(లాహోరుజిల్లా) లు వెంటనే అరెస్టుచేయబడిరి. చీకటి పట్టుచుగానుండుచే అదియే సమయమని కొందరు గోడలను మంచములువేసి వాటిమీదుగా పారిపోయిరి. పోలీసువారు అడుగులజాడను తెలిసికొనిరి. కమిశన్ పరీక్షయొక్క రిపోర్టు రాగానే ప్రేలుడు పదార్థములకు సంబంధించిన శాసనముక్రింద దొంగలగుంపుపై చర్యనడిపించుటకై కాంగ్రెసుకొరకు దరఖాస్తు చేయుదురు. దొంగలలో కొందరికి గూడ గాయములు తగిలినట్లుగా నున్నది. దొంగల నెట్లయినను పట్టుకొనవలెనని తీవ్రమైన ప్రత్యయములు జరుపబడుచున్నవి.

ఈ ప్రాంతముననే ఆక్రిందటిరాత్రి లావానువద్ద ద్వారాటిలో తిరుగుచున్న చౌకిదారు నొకని చానులతో పొడిచి చంపిరి. దొంగలకు సంబంధించినంతవరకు పోలీసువారు మిక్కిలి ధైర్యసాహసములతో పోరాడిరి. (అ. ప్రె.)

నిర్బంధమిటరీశిక్ష

ప్రస్తుతపరిస్థితులలో హానికరమని డాక్టరు సయ్యదుఅబ్దుల్ అజీజుగారి యభిప్రాయము

సిక్రిందాబాదు, ఆగస్టు 29:- విశ్వవిద్యాలయములోని విద్యార్థులకు నిర్బంధముగా మిటరీశిక్ష నొసంగు ప్రశ్ననుగూర్చి విచారించుటకై గావించబడిన వై. యం. సి. ఏ. సభకన్యకుత పహించి ఉస్మానియా విశ్వవిద్యాలయములో ఇంగ్లీషు ప్రాఫెసరు డాక్టరు సయ్యదు అబ్దుల్ అజీజుగారు ప్రస్తుత పరిస్థితులలో నయ్యది హానికరమని యిట్లుచెప్పిరి:- ప్రస్తుతకాలమున విద్యార్థులు జాతిమత బుద్ధివిశేషములతో సెన్సియో భేదములుగల తలగతులనుండి వచ్చుచున్నారు. మిటరీశిక్ష నివృద్ధు ప్రవేశపెట్టినట్లయిన దీనియొక్క ఫలితములు విజ్ఞానదాయకమగు శిక్షయొక్క ఫలితములవలె సమముగానుండవు. పరిపాలనావిషయమును బట్టి ప్రస్తుత విద్యాపద్ధతియొక్క విలువయేమైనను మనసాంఘికవైషమ్యములు దీనివలన పెచ్చుపెరిగినవి. చారిత్రకకాలాల్లో పరిశోధనలుగూడ జాతిభేదములమీదనే నడుపబడుచున్నవి. తరుదుగాజరుగుచున్న మతకలహములన్నియు చదువుకు న్నవారివలననే సంభవించుచున్నవి. కావున ప్రస్తుతసమయమున విశ్వవిద్యాలయములలో పరస్పరనాశనమునకు సహాయపడు మిటరీశిక్షను ప్రవేశపెట్టుట ఎంతోపాత్రమున సమంజసము కాదు. కావున చివరకాలస్థాయిగానున్న విభేదకారణములను పోడ్రోలి సత్యశిల్పరై ప్రజాహితమునకు పాటుపడునట్టి మనుష్యులను తయారు చేయునట్లుగా విద్యాపద్ధతులను సంస్కరించుటయే కర్తవ్యంశము. ఇందుమూలమున ప్రభుత్వమువారిని భయపెట్టగల మను దురుద్దేశ్యముతో మిటరీశిక్ష నెప్పుడును ఆవలంబింపవద్దు. పశుబలమును పశుబలమే ఎదుర్కొనునని జ్ఞాపకముంచుకొనవలెను. నేను చెప్పినవిధముగా విశ్వవిద్యాలయములకు మనుష్యులను తయారుచేయగలిగినయెడల ఏ ప్రభుత్వమును బుడిచినంతతో ప్రపంచంబుజాలదు. (అ. ప్రె.)

రంగూను బిషప్పు కేసు

మరియొక మేజస్ట్రేటువద్దకు విచారణనిమిత్తము పంపబడెను

రంగూను, ఆగస్టు 29:- బలవంతముగా లోపల ప్రవేశించి చోరీచేసిన నేరములక్రింద రంగూను బిషప్పు తాను తెచ్చిన నేరమును వెస్టర్న్ సబుడివిజనల మేజస్ట్రేటువద్ద ప్రోసీవ్ చేసిన యు దానిని తిరిగి మరియొక మేజస్ట్రేటువద్ద విచారణ జేయించవలెననియు సెంటుగేట్రీయుల చర్చిస్మెవల్ కమిటీ కార్యదర్శి, బి. జోసెఫు పేట్టుకున్న రివిజను దరఖాస్తుపై రంగూనుజిల్లా మేజస్ట్రేటు నేడు మేజస్ట్రేటు యు త్తరువు నలుంచి ఫస్టుఅడి నవల్ మేజస్ట్రేటును విచారించి లాప్రకారము పరిష్కారము చేయవలసినదని యు త్తరువుచేసెను. ఆయు త్తరువులో జిల్లా మేజస్ట్రేటిట్టు చెప్పెను:- లార్డువిషప్పవంటి వానిని క్రిమినలకోర్టులోనికి పిలుచుటకు పూర్వము సివిలు ప్రొసీజరుకాడ్డు 202 సెక్షనుకింద ప్రధమపరీక్షయొకటి జరుపుట అవసరమని లెస్సండ్ సబు డివిజనల్ మేజస్ట్రేటుతో నే నంగీకరించుచున్నాను. ప్రవిమ పరీక్షలో కొంత అక్రమము జరిగినది. జూలై 28 తేదీన మేజస్ట్రేటు ఫిర్యాదని పరీక్షచేసి ఫిర్యాదు నప్పడే పరిష్కారము చేయునుండ జూలై 30 తేదీకి వాయిదా వేసెను. సివిలు ప్రొసీజరు 292 సెక్షను క్రింద విచారించుటకు పూను కొనినప్పుడు ఫిర్యాదికి సాక్ష్యము తెచ్చుకొనుట కవకాశ మి యునుండ ఫిర్యాదును ప్రోసీవ్ చేయునుండ నుండవలసినది. కావున మామూలుపరిస్థితులలో ఫిర్యాదికి సాక్ష్యము తెచ్చుకొనుట కవకాశ మిచ్చుటకై కేసు ఆ మేజస్ట్రేటువద్దకే వెళ్లవలసియున్నది. కాని ఆతేదివరకే యొక అభిప్రాయ మేర్పరచుకొనియుండుటచే నీకేసును మరియొక మేజస్ట్రేటు విచారించవలసియున్నది. (అ. ప్రె.)

ఓడలు

బొంబాయి, ఆగస్టు 29:- నేడు బయలుదేరిన యోరియా తపాలయోడలో ప్రయాణము జేసినవారిలో ప్రముఖులు న్యాయ సూర్యులు పి. యల్. బక్లండు, బి. బి. న్యూబోల్టు, కె. జి. పియర్సుగార్లును, జె. యల్ కా. ఐ. సి. యస్. డా. యస్. రావుగార్లును గలరు.

నీటి ఆఫ్ మేన్యువర్లు యోడ 29 వ తేది రాత్రి బొంబాయి చేరెను. అందలి ప్రయాణికులు 20 వ తేదిని అతెగ్గాల్దానం 12 రు కేపులో పదిగంటలకు దిగిరి.

బిలింబియా యోడాండ్ దేశమునకు బోవుచు మార్సెల్లు లేపు 28 వ తేదిని జేరెను. (అ. ప్రె.)

బొంబాయి క్రానికలు ప్రశ్నలు

డాక్టరు కిచలూగారి ప్రత్యుత్తరములు

- 1. కాంగ్రెసు క్రిమిన మార్చనక్కరలేదు.
2. కాంగ్రెసు చందా లెట్టుండవలెను. రెండువత్సములకును తృప్తికరముగానుండుటకు మూడుచందాయును ధనము చందాయునుగూడ యుండవలెను. రెండిటిలో దేనినో ఒకదానిని చెల్లించిన చాలును.
3. కాంగ్రెసువారు విధానము నేర్పరచుచో మీరు నేర వేర్పరచరా? శాసనసభలకువెళ్లుటకు నాన్మము లేదుగాని అన్ని పక్షములవారును ముఖ్యముగా స్వరాజ్యపక్షమువారును అంగీకరించి నచో నైకమత్తముకొరకును సామరస్యముకొరకును కాంగ్రెసు వారేర్పరచిన యేవిధానము నైనను నేను కొనసాగించెదను.
(4) విధాన స్వరూప మెట్లులుండవలెను? ఇప్పుడున్న విధానమునే దేశీయులను శాసనోల్లంఘనమునకు సంసిద్ధులను చేయదగిన రీతిని సవరింపవలెను.
(5) శాసన బద్ధమును ఆందోళనము చాలునా? ఇది చాలదు. శాసనోల్లంఘనము జరిగినగాని బ్రిటిషువారికి తిక్క తిరగదు.
(6) ఎన్నికలలో పన్నుల నిరాకరణమును ప్రకటించవచ్చునా? పన్నులను నిరాకరించుట యిప్పుడింకను సాధ్యముగాదు. హిందువులకును మహమ్మదీయులకును సఖ్యతకలుగుటయు వివిధ రాజకీయ పక్షములకు సామరస్యము ఏర్పడుటయు జరిగినచో యితర విధములగు శాసనోల్లంఘనమును ప్రారంభింపవచ్చును. (హిందూ మహమ్మదీయసమస్యను పరిష్కరించుటకు మహాత్ముడు పండిత మోతీలాలు, సరోజినీ ఆచార్యారాయి హాగింఅజ్ఞులఖాను డాక్టరు అన్వారీ, మాలానా అబ్దులుకీలారి అజాదుగార్లొక సంఘముగా నేర్పడి పరిష్కరించుటకు వారికి సంపూర్ణాధికారము నీయవలెను. ఆపరిష్కారము ప్రకారము నడుచుకొందుమని రెండుమతములవాయకులును ప్రమాణముచేయవలెను అని నాఅభిప్రాయము.
7 విదేశబట్టలను వదిలెదరా? నేనువిదేశబట్టలను కట్టుటయేలేదు. శుద్ధరును ప్రదానముగాను యితరస్వదేశ పరిశ్రమలగుడనేను ప్రోత్సహింపవలెను సంసిద్ధుడనే.
మంత్రిపదవికంగీకరించెదరా? నేను ఎన్నికలకు నియమింపబడితిని.
9 ఇప్పుడవలంబించదగిన ప్రతిఘటన మేది? రీడింగు బక్లెను మోడురాయ బారములు మిగులనిరుత్సాహంరముగానే యున్నవి. శాసనసభలలో జరుగుపనితో నాకేమియును సంబంధములేదు. దేశములో మాత్రము ప్రజలు ప్రతిఘటింతుటకు సంసిద్ధులై దిక్షగా కట్టుబాటుతో దేశారాధక, కాంతిసైనిక దళములను సిద్ధపరచి విత్తన శాసనోల్లంఘనములను ప్రారంభింపవలెను.
(10) బిసెంటుగారిబిల్లుమోడింపబడునా? ఇప్పటిస్థితిలో పార్లమెంటువారీ చట్టము నామోడింపదు. రివప్రశ్నకిచ్చిన సమాధానమే యిచటగూడ వర్తింపును.
(11) స్వరాజ్యపక్షమువారు నిర్వాణవిధానమును గూర్చి దేశములో శ్రద్ధగాపనిచేయలేదు.
(12) కాంగ్రెసు పక్షమునకును యితరపక్షములకును సామరస్యము కుదురునా? ముఖ్యవిషయములందే భిన్నాభిప్రాయములు కలిగినది.
స్వరాజ్యబహిష్కరణ పక్షములవా రేకేభించి ఏకాగ్రతతో పనిచేసినచో లిబరలు యిండిపెండెంటు పక్షములవారు గూడ కొన్నివిషయములలో వీరితో నేకీభవింపవచ్చునుగాని అన్నివిషయములలోను ఏకీభావము కలుగుట అసంభవము, అసాధ్యము.
(బొంబాయికి క్రానికలు-29)

దేశబంధు వంగరాష్ట్రనిధి

7,20,000 దాటినది
ఈనెల 28 వ తేదీవరకు దేశబంధు రాష్ట్రీయ స్మారక నిధికి 7,20,858 రూపాయలు చేరినవి (ఫార్వర్డు)

ఐరావతి నావిక సంఘము

కార్తీకులు సమ్మెకట్టుటకు బెదరించుట

కంపెనీ యేర్పాట్లు
రంగూను, ఆగస్టు 30:- ఐరావతి నావికసంఘ కళాసులు సమ్మెకట్టుటకు బెదరించుచుండుటచే, సమ్మెకట్టినవారి పానేబనిచేయుటకు పనివారిండ్ల సిద్ధముగనుండుటకు కంపెనీ యేర్పాట్లు గావించుచున్నది. కార్మికకష్టముచే కొన్ని ఓడలు నడుపబడుట తగ్గించుటకు కంపెనీ ప్రకటించెను. (అ. ప్రె.)

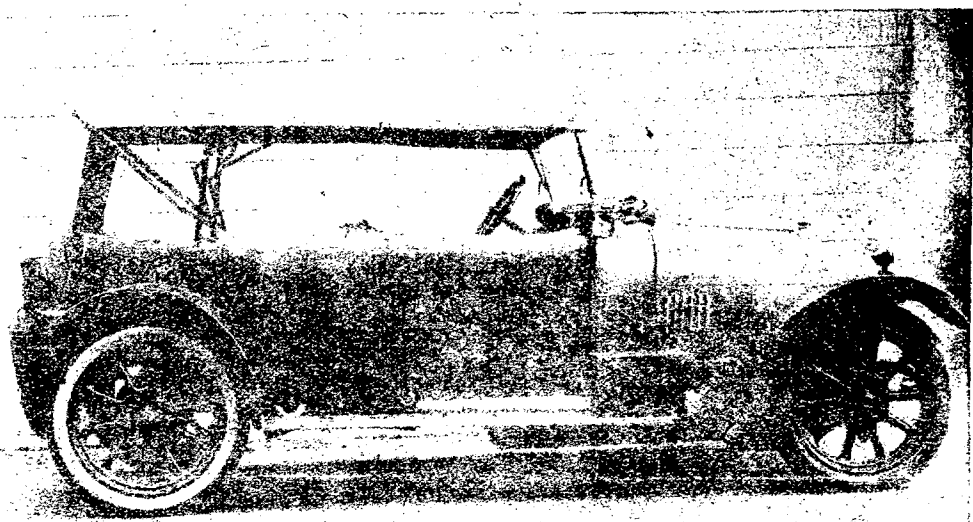
రాబోవు పోరాటము

(అయ్యదేవరకాశ్వరరావుగారు)

ఈనెలలోను నెవ్వరినో అధికమంతటను స్థానికసంఘముల ఎన్నికలు జరుగుచున్నవి. కాంగ్రెసుకక్షి వారు చాలచోట్లల తమ అభ్యర్థులను నిలువ బెట్టి వాటిని స్వాధీనపరచుకొన యత్నించుచున్నారు. కాంగ్రెసువారి జయము కాంగ్రెసు ప్రముఖులలోని ఒక మత్యము పట్టుదల వీటిమీద ఆధారపడియుండును. ఒక్కొక్క జిల్లాలోగల కాంగ్రెసువారెల్లరు ఒకమాటమీద నిలచి ఒకే యుత్సాహమునుచూచి ప్రజాప్రబోధము గావించినచో ప్రజలు కాంగ్రెసువారికి సహాయముచేయుట నిశ్చయము. ప్రజలకు తమ హక్కులకొరకు కాంగ్రెసువారు పోరాడుచున్నారని తెలియక పోలేదు. విదేశ ప్రభుత్వమునకు సహకారము సలుపుచు వారి నుండి ఉద్యోగములను బిరుదులను గౌరవవస్తువులను స్వీకరించు విధవాదులు జప్తి సుపక్షమువారు రాజభక్తి పరాయణులు స్వ లాభముకొరకు ప్రజల లాభమును విడనాడినవారని ప్రజలకు తెలి యును. మొత్తముమీద కాంగ్రెసువారు చెప్పినట్లు నడచుటకే ప్రజలెచ్చగింతురు గాని కాంగ్రెసువారిలోగల భిన్నమతములు భిన్నాభిప్రాయములు ఒకమత్యవిహీనత ప్రజలను కలవరపెట్టు చున్నది. పనిసాగుటకు అభ్యంతరము గానున్నది. కొందరు కాంగ్రెసు పెద్దలు స్థానిక సంఘ ములలో కాంగ్రెసు అభ్యర్థులు ప్రవేశించుటకు ఎట్టిసహాయము చేయుకుండనున్నారు. "మాకు శిర్డూరుపై తక్కినదేమియు పనికి రాదు. మేము మ్యూనిసిపలు ఎన్నికలలోను తాలూకాబోర్డు ఎన్నికలలోను ఎట్టి బోక్సమును కలిగించుకొనము. అని వారుచె ప్పచున్నారు. తమ నీతివైఖరి అడగవద్దనుచున్నారు. ఇంకా కొందరు కాంగ్రెసు సంబంధమైన పనిలోనే చేరుటలేదు. తా ము ఇదివరకుచేసిన త్యాగమును పొందిన పలుకుబడిని కాంగ్రెసు సేవలో నుపయోగించక వృథావుచ్చుచున్నారు మిగిలిన కొంత మందిమాత్రమే స్థానికసంఘముల ఎన్నికలలో పనిచేయుటవలన తగినంత మంచిఫలితముకలుగుటలేదు. నాయకులకేకపేక్షవీర్చి డగా యువకులను ప్రచారకులను నిరుత్సాహము ఉపేక్షలకు లు స్వాభావికము. కాంగ్రెసు అభ్యర్థులు ఓడిపోవుటవలన కాంగ్రెసునకు అప్రదిష్టకలుగుచున్నది. కాంగ్రెసుయొక్క మర్యాద గౌరవము నిలువబెట్టుట కొంతటి కాంగ్రెసువారి యొక్కయు విధి. కలుగజోవు అప్రదిష్ట అందరికి కలుగును. పనిచేయువారికి పనిచేయనివారికినిహడ కలుగును. వ్యక్తులస్వంత ఆభిప్రాయము లను విడిచిపెట్టి మెజార్టీచేసిన తీర్మానమును శిరసావహించి దాని జయమునకై ఉత్సాహముతో పనిచేయలేనిచో కాంగ్రెసు తీర్మానములు నిష్ప్రయోజకముల గును. ప్రజలకు కాంగ్రెసునందు కాంగ్రెసు వారియందు లక్ష్యము విశ్వాసము లేనిపోవును. కాంగ్రెసునందు ప్రజలకు భక్తి విశ్వాసములు క్షీణింపకుండ చూచు బాధ్యత కాంగ్రెసు ప్రముఖులందరి యందును కాంగ్రెసు సభ్యులందరియందును గలదు. స్థానికసంఘములను కాంగ్రెసువారు చేతపరచుకొని తద్వారా కాంగ్రెసు నిర్మాతార్యక్రమము కొనసాగించవలెననియు నచట స్వతంత్ర భావపూరితులగు వాతావరణమును సృష్టింపవలెననియు ఆంధ్రరాష్ట్రకాంగ్రెసు కమిటీవారు అనేక సార్లు ఏకగ్రీవముగా తీర్మానించుచున్నారు. ఈవిషయములో నోం చేంజర్లు స్వరాజ్యవాదులు ఇతరులు అనుభవముండుటకు వీలు లేదు. ఈతీర్మానములు ఒక పార్టీవారు చేసినవి కావు. గావున రాబోవు ఎన్నికలలో అందరూ కలిసి ఉత్సాహముతో పని చేసి కాంగ్రెసునకు గౌరవము చేకూర్చునను గాక యని కొరచుచున్నాను.

కొన్నిచోట్లల కాంగ్రెసు సభ్యులే తిరుగబాటు చేయుట మిగల చోచనియము. కాంగ్రెసు ఉపసంఘమువారు అభ్యర్థులను నియామకము గావించినపుడు వారికి వ్యతిరేకముగా కాంగ్రెసు సభ్యులు నిలుచుట కన్నను అట్లు నిలిచినవారికి సహాయము చేయుటకన్నను కాంగ్రెసునకు దేశమునకు ఎక్కువ ద్రోహముండబోదు. ఉపసంఘమువారు చేసిన నియామకముల ను విమర్శించి ఖండించ మొదలు బెట్టి స కాంగ్రెసు పనియే సాగుదు. ఉపసంఘము వారు ఫిర్కాకు కావలసినంత మందిని మాత్రమే ఎన్నుకొనెదగు. దరఖాస్తు పెట్టిన వారినందరిని ఎన్నుకొనజాలరు. తక్కినవారందరూ తమ అభ్యర్థిత్యమును ఉపసంహరించుకొని ఉపసంఘమువారిచే నెన్నుకొనబడిన అభ్యర్థులకే సహాయపడుట అత్యవసరము. ఒకానొక జిల్లాలో నొక మ్యూనిసిపాలిటీలో నొక కాంగ్రెసు ప్రముఖుడును ఒక తాలూకా బోర్డులో కొందరు న్యాయవాదులును కాంగ్రెసు ఉపసంఘమువారి తీర్మానమును ఛిక్కిరించి తిరుగ

మొదలుపెట్టుచు ఇంగ్లీషుకారు కావలసినవారికి మంచి తరుణము.



Angus Sanderson Car

ఆంగన్ సాండర్సన్ అను చక్కటి ఇంగ్లీషు మోటారుకారు

ఆకాశవిమానములు చేయుటలో ప్రఖ్యాతివడసిన టేలర్ కంపెనీవారిచేత, ఈ మోటారుకారు యింజను చేయబడినది.

మూడు సంవత్సరములక్రిందట సుమారు 8000 రూపాయల కిమ్మతు గలది.

ప్రస్తుతము చక్కగా పని చేయుచున్నది. ప్రతిదినము వాడుకలో నున్నది.

3000 రూపాయలకు గాని, కొంచెము తక్కువకుగాని యివ్వబడును.

కావలసినవారు, ఈ చిరునామాకు వ్రాసి కారును పరీక్షించుకొనవచ్చును.

అడ్వర్టయినుమెంటు మేనేజరు, ఆంధ్రపత్రిక, మద్రాసు.

బాటు గానియు జరిగినది. ఇంతకన్న విచారకరమగు సంతి యుండనేరదు.

మన రాజధానిలో మితవాదులకు పలుకుబడిలేదు. రాబోవు పోరాటముతోయు జప్తి సుపక్షము వారికిని కాంగ్రెసువారికిని కలుగుచున్నది. కులాభిమానములను కుల ద్వేషములను పు ర్తిగొల్పునది జప్తి సుపక్షము. బ్రాహ్మణేతర బ్రాహ్మణభేదముతో తుత్రియవైశ్య కమ్యూతాపురణి వెలను తెలగ బజిజ గాండ్ల మొదలగు కులాభిమానముల కులతగవులు విజృంభించినవి. ఇంతేగాక జప్తి సుపక్షము ప్రభుత్వమువారిని ఉద్యోగనల కొరకునే కరుద మలకొరకును ఆశ్రయించుచున్నది. ప్రభుత్వము వాశ్రయించువారు స్వరాజ్యము నెన్నటికిని సంపాదించనేరరు. ఆశ్రయించువారెన్న టికిని ఎదురు తిరుగనేరరు. "సంగీతానికి చింతకాయలు రాలవు" అని సామెతి చెప్పనట్లు మంత్రి రామరాయణింగారి డిస్పా చీలలో స్వరాజ్యం రాలకు. స్వరాజ్యం కొరకు పోట్లాడవలసి యున్నది. కష్టములను పొందవలసియున్నది. ఇందుకు మనలో కులాభిమానములు కులద్వేషములు లేక ఐక్యమత్యము కావలెను. ఇట్టి ఐక్యమత్యమును గలుగచేసి స్వరాజ్యముకొరకు పోరాడు వారు కాంగ్రెసువారు. జప్తి సువారు ప్రభుత్వమువారి సహాయముతో కాసనసభను స్థానికసంఘమును ఆక్రమించుకొనియు న్నారు. స్థానికసంఘముకు కాసనసభలకును నామినేషనులు చే యించియు వారిబంధులకు ప్రభుత్వములో ఉద్యోగము కల్పించియు అధికారులకు సిఫారసుచేసి వారి ఆక్రమణను తీర్చియు ప్రతిజిల్లాలోను పలుకుబడిగల రయతులను జమీందార్లను భాగ్య వంతులను వర్తకులను జప్తి సుపక్షమువారు లోబడుకొనిన ప్రయ త్నించుచున్నారు. ఇంకను గ్రామములలో వ్యక్తులు తమ స్వంత ఆలోచనను చేసికొనలేక కొందరు గ్రామపెద్దల పలుకుబడితో నున్నారు గావున జప్తి సు పక్షమువారిని స్థానిక సంఘ లలో నుండియు కాసన సభలలో నుండియు వెంట గొట్టినచో వారికి ప్రజలలో గల పలుకుబడి నశించును. వారును ప్రభుత్వమువారికి ఉపయో గము లేనివారయ్యెదరు. కాసనసభ్యులలో నెక్కువమంది తమ

వైపున ఉండినట్లు ప్రభుత్వమువారు ప్రయత్నించుట సహజము. అమకు కాసనసభలో ప్రతిఫలించు కాంగ్రెసు పక్షమువారిని ప్రభుత్వమువారు నిర్బంధించుటయు సహజము. బంగారములో నెక్కువమంది కాసనసభ్యులను ఇతరులు ఈకారణముచేతనే ప్ర భుత్వమువారు విచారణలేకుండా శిక్షలోపడజేసి యుండువా రు. మన రాజధానిలో ఇప్పటినుండియు ఒక సంవత్సరముపై కాలమువరకు జప్తి సుపక్షమువారికిని కాంగ్రెసువారికిని గొప్ప పోరాటము జరుగక లేవదు. మ్యూపార్టీలకు స్థానము లేదు. ఇం డిపెండెంటులు బాతీయవాదులు అనువారు అటు జప్తి సువర్గ ములోనో ఇటు కాంగ్రెసువారిలోనో చేరిపోవలసియున్నది. జప్తి సువారి వర్గ ద్వేషమునకును కాంగ్రెసువారి ఐక్యమత్యమునకు జప్తి సువారి పదాశ్రయమునకును కాంగ్రెసువారి స్వత్రత్రమన కును, జప్తి సు వారి స్వ లాభమునకును కాంగ్రెసువారి ప్రజా రాజ్యమునకును, జప్తి సు వారి విదేశ ప్రభుత్వసహకారమునకును, కాంగ్రెసు వారి ప్రతిఘటనమునకును, కలుగుచున్న ఈతీవ్ర పోరాటములో ప్రభుత్వమువారి పలుకుబడినే గాక వారి బెదిరింపులను నత్తిగు లను నిర్బంధములను శిక్షనుహడ జప్తి సువర్గమువారు కాంగ్రెసు వారిపై ప్రయోగింపజేయుదురు. ఇందుకు కాంగ్రెసువారు భయ పడరు. తమ విధ్యుక్తధర్మములు నెరవేర్చెదరు. 1921 సంవత్సర మున అసహాయోద్యమ రూపమున విదేశ ప్రభుత్వముపై ప్రజాశక్తి చెలరేగినపుడు ప్రజాశక్తిని అంగగొట్టుటకు తమపక్షము ప్రభుత్వ మునకు సహాయము చేసెడిమనియు 1926 వ సంవత్సరమున స్వరా జ్యపార్టీరూపమున ప్రభుత్వముపై పోరాటము సలుపజోవు ప్రజాశక్తిని అంగగొట్టుటకు ప్రభుత్వమునకు తిరిగి సహాయము చేయుటకు సిద్ధముగా నున్నామనియు మితవాదపత్రికలను జప్తి సుపక్ష నాయకులను చెప్పచున్నారు. ఈరాబోవు పోరా టములో ప్రజలను ప్రజానాయకులను ప్రజారాజ్యము కొరకు ప్రజలపక్షమున ప్రజలయందు విశ్వాసముంచి పోరాడు కాంగ్రెసువారికి సర్వవిధముల సహాయముచేసి జయమును కలుగ జేతురుగాక!



మితవాదుల ధోరణి

మితవాదులు ప్రభుత్వముతో సహకారము సలుపుటకు జేసిన ప్రయత్నములు తుదకు మడ్డిమెను మెజారిటీ రిపోర్టుతో సంతరించి నవి. శివస్వామి అయ్యరు, సప్తా మున్నగు మితవాద ప్రముఖుల సూచనలు నిరాకరింప బడి నవి. వీరిటు ప్రజలపక్షమును బూనరయిరి. అటు అధికారుల అనుగ్రహమునకును పాత్రులుగారైరి. అట్టిస్థితిలో కాంగ్రెసులో జేరి జాతీయవాదులతో చేతులగలిపి, దేశ మోక్షమునకై కృషి సలుపుట వీరి ధర్మమై యుండెను. అందుకు మారుగ అసహాయవాదులను స్వరాజ్యపక్షము వారిని నిష్కారణముగ నిందించుటతో వీరు కాలము గడుపుట మిగుల శోచనీయము. పూనాలో జరిగిన బాంబాయి మితవాదుల సభలో ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షులగు కామతు గారేమి, సభాధ్యక్షులగు చింతామణి గారేమి, స్వరాజ్యపక్షమువారిని తమ యిచ్చవచ్చినటుల తూలనాడిరి. కామతుగారు అధికారవర్గ నిరంకుశత్వమును ఖండింప గల్గుదురు. కాని సర్వసంగ పరిత్యాగియగు గాంధీమహాత్ముని నాయకత్వము క్రింద బనిచేయుట మాత్రము, బాని సత్వముట. వీరి దృక్పథము నెంతని కొనియాడినను తనివితీరదు. గాంధీ మహాత్ముడు వివేక శూన్యుడై స్వరాజ్యపక్షమువారికి లొంగిపోయెనట. స్వరాజ్య పక్ష విధానము ఎదునెనిమిది మాసములలో విచ్ఛిన్నమయ్యెనట.

అసహాయోద్యమము చనిపోయి భూస్థాపిత మైనచో, ప్రతిష్ఠాంధునము దాని ప్రక్కనే పాతిబెట్ట బడుటకు సిద్ధముగ నున్నదట. ఇట్టి ఫలము చేకూరి నందులకు జ్ఞప్తినుపక్షమువారే కారకులని, సర్వో క్షే. వి. రెడ్డినాయుడుగా రిటీవల నుపన్యసించిరి. ప్రాయశః కామతుగారు సయితము అట్టి కీర్తినే లిబరలుపక్షమున కంటగట్టెదరుగాబోలు ! అసహాయ కార్యక్రమము నిలిపివేయబడినను, అసహాయోద్యమము చనిపోవ నేరదు. స్వరాజ్యసిద్ధి గలుగువరకు అసహాయ దృక్పథము నిలచియే యుండునని, కామతుగారు గ్రహించుట భావ్యము. కామతుగారి వాదమే నిజమని యంగీకరించినను, దేశము సత్వరాభివృద్ధి గాంచకుండ, మితవాదు లడ్డు దగిలిరని విదితమగును. దేశమందంతటను సంస్కరణములు బహిష్కరింపబడినపుడు, మిత వాదులు వానిని చేపట్టి, అధికారవర్గ పరిపాలన ము సుస్థాపితమగుట కెంతయు తోడ్పడిరి. ఇప్పటి కిది వీరు తమ వైఖరిని మార్చుకొనలేదు. ఇది మిత వాదులకు గౌరవప్రదమగుచో, ఆ గౌరవమును వారికే దక్కనీయవచ్చును. కామతుగా రికముం దవలంబించెడి మార్గమేమి ? బర్క్లెహ్మెడ్డు,

రీడింగు ప్రభువుల ప్రసంగములు వీరికి గల యాశల నన్నిటి సంతరింప జేసినవి.

ఎట్టి యాశాభంగములు గలిగినను, మడ్డి మెనురిపోర్టు సూచనల నంగీకరించి సంస్కరణ ములను కొనసాగింపవలయునని కామతుగారు గోరుచున్నారు. సంస్కరణవిధానమును తయారు జేసి సమర్పింపవలయుననియు, రాయల్ కమిషను నియామకమును కోరవలయుననియు, వీరు హిత మొనగుచున్నారు. ఇంతకన్నను వేరొకమార్గము వీరికి గనుపించుటలేదు. చింతామణిగారి యుపన్యాసము ఇంతకన్నను కొంచెము విశాలముగ నున్నను, వీరును ఫలప్రదమగుమార్గమును సూచిం పకున్నారు. మంత్రపదవిని నిర్వహించియుండుటచే, చింతామణిగారి సంస్కరణవిమర్శనమున కెక్కువ విలువగలదనుటకు సందియములేదు. ప్రభుత్వమువారిట్టి అనుభవజ్ఞుల విమర్శనముల నయినను పాటించి యుండవలసినది. మితవాదులను తమయక్కరల కుపయోగించుకొను సభికారులు, వారికోర్కెలను సఫలపరుచుపట్లమాత్రము విముఖత జూపు చున్నారు. అసహాయోద్యమ మారంభమయిన పిమ్మట, ఇంగ్లండులో ప్రజాభిప్రాయము హిందూ దేశమునకు ప్రతికూలముగ పరిణమించెనని వీరు వగచుచున్నారు.

కాని, అదివరకు సుముఖముగ నుండెనని వీరు జెప్పగలరా? ప్రజలకు స్వపరిపాలన మిచ్చుటకు ఇంగ్లండు వెనుక సంసిద్ధత జూపెనా ? డయరు సేనాని దుష్కృత్యములను నివారించుటకు ఇంగ్లండు ముందుకువచ్చెనా? కాలేటు చట్ట నిర్మాణము, అసహాయోద్యమమునకు పూర్వమే జరిగియుండలేదా? మితవాదు లప్పుడయినను సహకారము గావించు టతో సంతృప్తి జెందలేదా ? తుదకు సంస్కరణ ములు ఆశాభంగకరములని అంగీకరించుట కయినను సమ్మతించిరా ? కాంగ్రెసు లీగు విధానము నిరాకరింపబడినందులకు విచారము దెలిపిరా? ప్రజల హక్కులు నిరాకరింపబడుట చేతనే, ఆత్మ గౌరవము గల నాయకులు జాతీయోద్యమమును ప్రారంభించిరి. అసహాయోద్యమము పరిపాలనా విధానమునకు ఫలముగాని, కారణము గానేరదు. మాంటుఫర్డు సంస్కరణముల గూర్చి మితవాదులు ఖండితాభిప్రాయము దెలిపి, ప్రజాభిప్రాయమును బలపరచియున్నచో, నేటి పరిస్థితులు మరియొక విధముగ నుండి యుండెడివి. స్వార్థరహితుల ప్రయత్నములకు వీ రెప్పటి కప్పుడు అడ్డుగ నిలచుట చేతనే, పెక్కుమారులు జాతీయ జీవిత ప్రవాహ మి కట్టబడుట తటస్థించుచున్నది.

ఇట్టి నిరోధముల మధ్య అసహాయ పక్షమువారధిక కష్టములకు లోనయి, స్వాతంత్ర్య సంపాదన నిమిత్తము కృషి సలుపుచున్నారు. వారి ప్రయత్నములకు వాగ్రూపమున నయినను సహాయము జేయుటకు బదులు, చింతామణి ప్రభృతులు వారిని పరిహసించుటతోను, వారి పద్ధతులను నిరసించుటతోను, కాలము గడుపుచున్నారు. అసహాయవాదుల ప్రయత్నములలో లోప ముండ వచ్చును. తగిన త్యాగశక్తిని వీరింకను జూపి యుండక బోవచ్చును. కాని కేవలము పరాధీన ముగ మెలగుచు, నిస్సహాయతను జూపుట కన్నను, స్వతంత్ర ప్రయత్నములు కొంతవర కయినను మేలుగద. చలన రాహిత్యమున కన్నను చల

నము మేలు. మరణము కన్నను ప్రాణము మేలు. ఇంగ్లండు అనుగ్రహింపక బోయినను, పార్లమెంటు సభ విముఖతజూపుచున్నను, వెడ్జెపుడ్డులును మాక్డ్ నాల్డులును ఎదురు దిరిగినను, భారతజాతి నేడు నవజీవముతో కళకళలాడుచున్నది. ప్రజాశక్తి క్రమముగ బెరుగు చున్నది. ఆత్మ విశ్వాసము రానురాను విస్తరించు చున్నది. స్వరాజ్యము నేడు గాకున్న రేపయినను లభించు నను నాశ ప్రజల మనములలో నాటుకొని యున్నది. మిత వాదు లిట్టి దృక్పథమును గాంచి సంతసించుటకు మారుగ వగచుచు, బ్రిటీషు వారిదయ తగ్గి పోయెనని విలపించుటజూచిన, మితగ నుండును.

ద్వంద్వప్రభుత్వవిధానమును ఖండించుటలో చింతామణిగారు సహేతుకముగ ముచ్చటించిరి. దేశమంతయు నొక్కతీరున జెప్పచుండ, మడ్డిమెను కమిటీవారు వేరొకవిధముగ మెలగినందులకు వీరు ఆశ్చర్యము గనుబ్రజిరి. కమిటీవారి సంకుచితాభిప్రాయమును ప్రమాణముగ గైకొనిన ఉన్నతాధికారుల దృక్పథమును వీరు నిరసించిరి. ఇప్పటికయినను తమను క్రాసుసరిక్ష జేయుచో, తాము మడ్డి మెనుకమిటీవారియెదుట నిచ్చిన సాక్ష్యము సంతను మరల సమర్థింపగల్గుదుమని చింతామణిగారు పం దెమువైచిరి. కాని యీ పందెమును గైకొనువారెవరు? వీరు మరియొక రహస్యమును బయల్పరచు చున్నారు. ప్రారంభవిద్యను పరాధీన ప్రజలలో వ్యాపింపజేయుట అపాయకరమని, విద్యాశాఖాధికారి యొకరు చింతామణిగారితో రహస్యముగ జెప్పిరట. సంయుక్తరాష్ట్రములలో ప్రయమరీవిద్య నిమిత్తము జిల్లాబోర్డుల కిచ్చుడిగాంటులను తగ్గించి రట. సర్విసుయద్యోగుల సామర్థ్యమును గూర్చి గోరంతలు కొండంతలు జేయుట, భారతీయులను నిరుత్సాహపరచుటకే యని వీరు గ్రహించిరి.

మడ్డిమెను కమిటీ నెన్నడును నిర్మింపక బోయినచో బాగుండెడిదనియు, దేశక్షేమమున కెక్కుడు లాభకరముగ నుండెడిదనియు, చింతామణి గారు ధృఢముగ బలుకుచున్నారు. కాని ఈ విషయమునం దయినను స్వరాజ్యపక్షమువారు దూర దృష్టి జూపిరిని వీ రంగీకరించెదరా ? మడ్డిమెను కమిటీ నిరర్థకమని ఎంచుటయగాక, దీనియందు సభ్యులుగ నుండుటకు గూడ పండిత మోతీలాలు నైహూగారు నిరాకరించిరి. మితవాదనాయకులలుగాక, మడ్డిమెను కమిటీ నిర్మాణమును గూర్చి యుప్పొంగి తమ పక్షమున కదియొక విజయముగ భావించిరి. మడ్డిమెనుకమిటీలో సభ్యులుగ జేరి, వీరు మిగుల తోడ్పడిరి. కాని వీరి యూహలు సరిగావని చింతామణిగారే చాటెడి స్థితి యరుదెంచెను. సంస్కరణ చట్టమును సవరింపకనే, మడ్డిమెను కమిటీవారు మరికొన్ని యనుకూల సూచనలను గావించి యుండవచ్చునని చింతామణిగారు సూచించుచున్నారు. కాని, యిట్టి వ్యాఖ్యానముల వలన నేమి ప్రయోజనముండును ? అధికారవర్గమువారు తరుణ సమయమున నెట్టి చర్య దీసికొనరని, సురేంద్రనాథబెనర్జీగారు దెలుపుచుండెడి వారట.

అట్టి యభ్యాతికి మరల పాలుగాకుండ, దేశమునకు వెంటనే మేలొనర్పవలయునని, చింతామణిగారు రీడింగు బర్క్లెహ్మెడ్డు ప్రభువుగార్లకు స్వయముగ మనవి జేయుచున్నారు. ఈ మనవికి ఫల మేమగునో జెప్ప నక్కరలేదు. రాష్ట్రము

అంతోబోటు, కేంద్ర ప్రభుత్వమునందు గూడ అనుకూల సంస్కరణములు గావలయునని చింతామణి గారు గోరుచున్నారు. కాని వీరు సూచించిన సంస్కరణములు, దేశమును విశేష దూరము గొని పోజాలవు. ఇండియామంత్రి కొన్నియును రద్దుజేయవలయునని గోరెడి కోర్కె సూతనము గాదు. ఇండియా ప్రభుత్వము ప్రజలకు బాధ్యత వహించిన గాని, యితర సంస్కరణముల వలన ప్రయోజన ముండదు. సైన్యవ్యయము సంవత్సరమున కింత యని నిర్ణీతముగ నుండవలయు నట. ఈ మొత్తమును శాసన సభవారు వోటు జేయుటకు వీలులేదట. ఇంతకన్న నెక్కువ మొత్తము గావలసిన యెడల, శాసన సభవారి వోటుకు సమర్పిత వలయు నని, చింతామణిగారు గోరుచున్నారు. హిందూదేశమునందు క్రీవీ కొన్నియునుంచవలయు నట. ఇట్టి నిస్సారమగు కోర్కెల గోరుటవలన, నేమి ప్రయోజనముండును? ప్రజలిట్టి స్వల్ప సంస్కరణములతో సంతృప్తిజెందజాలరు. వారికిగావలసినది సంపూర్ణ స్వరీపాలనము. స్వరీపాలనమునకు కోశాధికారము ముఖ్యము. మిలిటరీ వ్యయమును నిర్ణయించుట కధికారమియని సంస్కరణములు నిరర్థకములు.

బసెంటుగారి కామనుజెల్లు చట్టమయినను చింతామణిగారికి సమ్మతముగలేదు. మితవాదులు గలసి వేరొకచట్టమును తయారుజేసెదరట. వీనియందు చింతామణిగారి అమూల్యసూచనలు పొందుపరుపబడును గాబోలు! స్వరాజ్యపక్షమువారిట్టిలోపముల గావించినను పాటింపక, ప్రభుత్వము వారు మితవాదుల కోర్కెలను సఫలపరుపవలయుననియు, దక్షిణాఫ్రికా, విల్లెండు మున్నగుదేశములలోఅతివాదులున్నను మితవాదులకోర్కెలను సఫలపరచినటులనే యీ దేశమునందును మెలగవలయుననియు వీరు హితమొనగుచున్నారు. మితవాదసభవారు గావించిన తీర్మానములు పెక్కులు గలవు. రాజప్రతినిధి ఇండియామంత్రిగార్ల ప్రసంగములపట్ల అసమ్మతి జూపబడెను. రాయలు కమిషను నియామకము గోరబడెను. ఇంకను అసమ్మతి తీర్మానము లధికముగ గలవు. అంతియగాని, ప్రస్తుత దుస్థితినుండి దేశమును తప్పించుట కొక్క యుపాయమునయినను వీరు సూచించక బోయిరి. దేశోద్ధరణ కవసరమగు ప్రతిక్రియను గనుపరుపకపోయిరి. అసహాయపక్షము వారిని నిందించెడి మితవాదులు, నిర్మాణరూపమగు సూచన నొక్కదాని నయినను గావింపవలయును గద! అదృష్టమును సమ్మకొనవలయునని జెప్పటకు ప్రత్యేక సమావేశ మవసరమా? చింతామణిగారు తమ ఆంత్యోపన్యాసమునందు మితవాద సూత్రములందు తమకు సంపూర్ణ విశ్వాసము గలదనియు, అధైర్యమునకు తావులేదనియు చాటుట వింతగాదు. సందిగ్ధ సమయ మరుదెంచి, ఏ విధముగ గమ్యస్థానము జేరవలయునని దేశమంతయు మిగుల ఆందోళన పడుచుండ, మితవాదులే విధమగు సలహా నీయక అంతయు సురక్షితముగ నున్నటువలె, సంతృప్తిని కనుబటచిరి. తరుణ సమయమున వీరు తమ యసమర్థతను చాటిరి. స్వయంసహాయమే ముక్తిసాధనమని నమ్మెడి పక్షమే, దేశమును విపదశనుండి తప్పింపగలదని, ప్రజ్ఞ లంగీకరింపక మానరు.

గుంపులను చెదరగొట్టుట

అల్లరిగుంపులను చెదరగొట్టువిషయమై రంగాచార్యులుగారు దెచ్చినచట్టముగూర్చి సెలెక్టుకమిటీ సభ్యులు తమరిపోర్టునుబంపిరి. మెజారిటీయభిప్రాయము మిగుల సమంజసముగనున్నది. వేరొకసాధనము లేక, ఉత్తమతరగతి మేజస్ట్రిట్టు ఉత్తరువిచ్చిన గాని, తుపాకులను ప్రయోగించగూడదని, సామాన్యసూత్రమును విధించిరి. అట్టి మేజస్ట్రిట్టు లేనపుడు, పోలీసుఅధికారి జరిగినవిషయమును గూర్చి చేరువనున్న మేజస్ట్రిట్టుకు దెలుపవలయును. గుంపును ముందుగ మందలించనిది, తుపాకుల ప్రయోగింప వీలులేదు. ఇందునుగూర్చి మేజస్ట్రిట్టుకు బంపెడి రిపోర్టుపల్లెకు దస్తావేజుగ నుండి, సాక్ష్యముగ బనికీ వచ్చును. ఇందుక్రింద చర్యదీసికొనుటకు, దెబ్బలు దగిలినవారి బంధుగులకు హక్కుగలదు. మడ్డిమెను గారి కిట్టి విశాల సూత్రములు రుచింపలేదు. ఇవి తప్పని తమ భిన్నాభిప్రాయ ప్రకటనమునందు నివేదించిరి. వేరొక సాధనము లేనపుడు మాత్రమే తుపాకుల ప్రయోగవలయు నను సూచన వీరి కెంతమాత్రము సమ్మతముగ లేదు. మామూలు పరిస్థితులలో గూడ కాల్పువలయుననియే, వీరి యుద్దేశ్యము గాబోలు. కాల్పుకముందు మందలించుట గూడ సాధ్యపడదని వీరు దెలుపుచున్నారు. దెగ్బరిగిలిన వారి బంధుగులకు చర్యదీసికొను హక్కుండుచో, అధికారుల కిబ్బందిగలుగునని వీరితలంపు. ఇట్టి సానుభూతిని, నిర్బంధశాసనములను నిర్మించినపుడు ప్రజల పట్ల వీరేలహాసరో? కలనల్ క్రాఫర్డుగారు మడ్డిమెనుగారితో సంపూర్ణముగా నేకీభవించుచున్నారు. ప్రజలహక్కులను నిరాకరించుటలో, మడ్డిమెను గారు మిగుల చొరవజూపుచుండురు. వెనుక సంస్కరణముల విషయమున నేమి, యీమార్గు ఆయుధ ప్రయోగము విషయమున నేమి, వీరొక్కరితిగనే, ప్రవర్తించిరి.

మడ్డిమెను రిపోర్టు: ప్రభుత్వ తీర్మానము

మడ్డిమెను రిపోర్టుగూర్చి ప్రభుత్వమువారు ప్రతిపాదించ బోయెడి తీర్మాన మితియన నున్నది. “సంస్కరణ విచారణసంఘపు మెజారిటీ రిపోర్టు కాధారముగ నున్న సూత్రములను ఇండియా ప్రభుత్వమువారు రంగీకరింపవలయుననియు, ప్రభుత్వ యంత్రాభివృద్ధి నిమిత్తమై అందు పొందుపరుపబడిన సిఫార్సులనుగూర్చి స్వరలో విచారింపవలయుననియు, ఈ శాసన సభవారు గోరుచున్నారు.” ప్రభుత్వ తీర్మాన మితియన నుండునని ముందే సూచించి యుంటిమి. మెజారిటీ రిపోర్టును ప్రభుత్వమువారు పూర్తిగ నిరాకరించుటయు, నిస్సారమును, నిరర్థకమును, ప్రజలకు అనంగీకారము నగు మెజారిటీ రిపోర్టు నామోదించుటయు జూడ, ప్రజాభిప్రాయ మేతరున తృణీకరింప బడుచున్నచో యూహింపవచ్చును. అన్ని పక్షములవారును ఏకగ్రీవముగ నిరాకరించిన రిపోర్టు ప్రభుత్వమువారికి కృతమయినది. శాసన సభవారి ప్రభుత్వర్యము, ప్రభుత్వ తీర్మానమును నిరాకరించుట యనుటకు సందియము లేదు. ఇందుకొరకు, మితవాద, స్వతంత్ర, స్వరాజ్యపక్షము లేకమగునని నమ్మెదము.

పిమ్మట విచారింపదగినది, ప్రజల భావికర్తవ్యమేమిని? ఈ విషయమునగూడ రాజకీయపక్షము లేకమగుచో, దేశాభిప్రాయ త్వరలో నెఱవేరక మానదు. కాని, అట్టి యనుకూలపరిణామమున కింకను ఆశగనుపించుట లేదు.

40 వ దేశీయ మహాసభ

సరోజినీదేవిగా రధ్యమురాలుగా

పెక్కురు సూచించిరి

స్వాగతసంఘ ప్రయత్నములు

కాన్పూరు, ఆగస్టు 29:—కాన్పూరునందు జరుగబోవు దేశీయమహాసభ క్రిందివారి కిట్లు వివిధ రాష్ట్రములను సమ్మకుల నిచ్చెను. “సరోజినీదేవి 12, బాబు అరవిందభూష 10, యస్. సి. కల్కారు 10, లాలలజపతిరాయి, వల్లభభాయి పటేలు, శ్రీనివాస అయ్యంగార్లు 4, డా॥ అస్మిరి, దేశభక్త కొండ వెంకటప్పయ్య 2, నేల్ జమ్మలాయిబజాజి, మాలాశా అగ్నితకలాం అజదు, మజారుత్ హక్కు, ప్రజకిశోరు, రాజ గోపాలాచారి, పం॥ మోతీలాలుస్వేచ్ఛా, పం॥ మదనమోహన మాలవ్యా, పి. సి. రాయి, రాజేంద్రప్రసాదు, గంగాధర దేశ పాండ్య, శ్యామసుందర చక్రవర్తులు 1.

స్వాగతసభ సెప్టెంబరు 15 వ తేదీని సమావేశమయి యగ్యక్షునిష్ఠయము నేయుటకు నిశ్చయించెను గాన రాష్ట్రసంఘ ములన్నియు తమ నిశ్చయములను దెలుపు నొక్కపేరును వెంటనే సూచింపగోరుచు కార్యదర్శి ప్రకటించెను.

స్వాగతసభయొక్క యుపాధ్యక్షత వహించుటకు బాబు భగవాన్దాసుగా రంగీకరించిరి. పనిచాల బాగుగా జరుగుచున్నది. స్థానికులు రు 25,000 ల నిమిత్తు కింతవఱకు వాగ్దాన మొనర్చి యుండిరి. ఉపసంఘములకూడ తమ పనిని సాగించుచున్నది.

బుద్ధిమంతులు, ప్రాజ్ఞులు నగు స్వచ్ఛందసేవకులు వేయిమంది కావలయును. అటు లైచ్చికసేవకులు కాగోరువారు వెంటనే తత్సంస్థాధికారియగు జి. జి. బోగిగారికి వ్రాయవలెను హిందూస్థాన్ సేవాధర్మ ప్రధానకార్యదర్శియగు హడ్డికర్డుగారు సేవకులను దయారసేయ సహాయపడుటకు వచ్చుచున్నారు. స్వదేశస్థప్రదర్శన మింతవఱకు జరుగనంత విశేషముగ జరుప నిశ్చయించినారు. రాష్ట్రముందుగల వివిధ పారిశ్రామికములను వారి ప్రదర్శనములు ముందుగా బంపుటకు గోరబడిరి.

పురపాలకసంఘము దేశీయమహాసభా కాలమందు నీటి సరఫరాకును, పరిశుభ్రతను గలుగజేయుటకు రు 15000 ల ఖర్చు నామోదించిరి తెలియుచున్నది.

కాశీ, ధర్మకేశవారు, బాన్సురు మొదలగు జిల్లాలయందు పని విరివిగా జరుగుచున్నది. (ఆ. ప్రె.)

సరోజినీదేవి నెన్నుకొనుట

కలకత్తా వంగరాష్ట్ర శాతీయసంఘము శ్రీమతి సరోజినీదేవిగారికి రాబోవు కాన్పూరు దేశీయ మహాసభాధ్యక్షురాలుగా నెన్నుకొనిరి. (ఆ. ప్రె.)

భారత శాసనసభ

మడ్డిమెను నివేదికముపై చర్య

మెజారిటీ నివేదికము సంగీకరింపగోరు తీర్మానము

సిమ్లా ఆగస్టు 29:—సెప్టెంబరు 7, 8 వ తేదీలందు సంస్కరణముల విచారణసంఘ నివేదికమును విమర్శించుటకు నిశ్చయింపబడినది. ప్రభుత్వ తీర్మానము సర్ అలెగ్జాండురు హడ్డికర్డుగారిచే ప్రతిపాదింపబడును. అది యిట్లున్నది. “మడ్డిమెను నివేదికనుయొక్క మెజారిటీ నివేదికయందలి సూత్రము సంగీకరింపగోరుచు రాజప్రతినిధి కీ సభవారు సూచించుచున్నారు. ఆమెజారిటీ నివేదికమందుగల మాతృకంతయు లబ్ధితిని రాజప్రతినిధి విమర్శించి, ప్రభుత్వ సంస్థయందలి లోపముల నపనయించుట మాహింపబడిన వాటి నన్నిటి నమలులోనికై దెబ్బలు సూచించుచున్నారు”

దక్షిణభారత యునాని తిబ్బి మహాసభ

నిన్నటిదినము మదరాసునందు సమావేశమగుట

యునాని వైద్యప్రచారము

నిన్నటి ఉదయము 8 గంటలకు తిరువళ్ళీకి ముగ్గురు ఉన్నతపాఠశాలాధికారులు నిర్మింపబడిన విశాల భవనములో దక్షిణభారత యునాని తిబ్బి మహాసభవారు గౌ॥ పానుగల్లు రాజాగారి ఆధ్వర్యమున సమావేశమై యునానివైద్య వ్యాప్తి కొరకై కొన్ని ముఖ్యములపై తీర్మానములు గావించిరి.

సభాభవన మంతయు భిల్లాఫోన్ పతాకములతోడను, మల్లియు మత్తప్రసాద వాక్యానిధి భిల్లబాలయతోడ నలంకరింపబడినది. ప్రాచారాబాదు, లక్ష్మి, బొంబాయి మున్నగు ఉత్తర హిందూస్థాన ప్రాంతములనుండియు, దక్షిణదేశముననుండియు పలువురు ప్రతినిధులు సభ కరుదెంచిరి.

ఖురానులోని దైవప్రార్థనలతో సభ ప్రారంభింపబడినది. ముగ్గురుసాహెబుగారు (ప్రాచారాబాద్) గౌ॥ పానుగల్లు రాజాగారి సగ్రాహనాధిపతిగ నుండుట కుపపాదించిరి. మహమ్మద్ యస్. ఏ. యల్. యల్. డి. గాకిచే బలపరుపబడినవిషయ పానుగల్లు రాజాగారి రధ్యక్షత వహించిరి.

అహ్వానము

అహ్వాన సంఘాధ్యక్షులకు ఖా॥బి॥ హాజీ హాజీమ్ అబ్దుల్ అజీజ్ సాహెబ్ గారు నానాప్రాంతములనుండి పలుఅపాకర్యములను గమనింపక సభకరుదెంచిన ప్రతినిధులను, సభాసదులైన స్యాగత మిశుమ యునానివైద్య మొకప్పుడు సర్వదేశములందును విక్సీలి ప్రాముఖ్యమునువదలని బహుళవ్యాప్తి నొందియుండెననిపేర్కొనిరి. 1918 సం॥ మందు మదరాసు శాసనసభలో దేశీయ ఔషధాభివృద్ధి కు పద్రవకరమగు నొక బిల్లు ప్రవేశపెట్టబడిన విషయము మీకెల్లరకు తెలిమే. దైవానుగ్రహమున ఎన్నియోటంకములు గలిగినను దేశీయ వైద్యము నశించక స్వతంత్ర వ్యాప్తి గావించుటకు సంతసము.

దేశీయోపధ ప్రాశస్త్యము

భారతవర్ష మందు యునాని, ఆయుర్వేద వైద్యవిధానములు దేశీయములుగ జేర్పొనబడుచున్నవి. మనదేశవాతావరణ పరిస్థితులను, మనశివుల దేశాత్యయములను నిరండు విధానములే ఆన్వయింపగలవు. బాధ్య నివారణమునకును, ఆరోగ్య సంరక్షణకును ఇవియే ప్రాముఖ్యములు కావున యునాని ఆయుర్వేద విధానముల నివృత్తికంటె నెక్కుడు అభివృద్ధి గావించుట మన కర్తవ్యమని జెప్పవలసినది.

సభోద్దేశ్యము

ఈమహాసభయొక్క ముఖ్యోద్దేశ మేమన యునాని విధానముననుసరింపబడిన గృహ లక్ష్యపుడు ఒకచో సమావేశమై విధానమును విమర్శించి, ఆసత్యమును సంస్కరణ సాధనముల చేర్చించి, దేశమునందెల్లడల విస్తరింప జేసి సహకారముతోడను కార్యదీక్షతోడను కృషిసల్పి యునాని వైద్యము సజీవమై యున్నదని ప్రపంచమునకు చాటుటయే.

ఉపేయోభావమును పరింపుడు

ప్రస్తుత మావహించియున్న తూర్ణింభావమును అలసత్వమును పారద్రోలి శ్రద్ధావహులై కార్యకారులు గండు. మన యుద్ధమును ఫలించినచో యన ఇచ్చితిమిదే ప్రభుత్వము వారును ప్రాచ్య శాస్త్రకళాధరణకు ప్రోత్సహ మొసంగ నుత్సహించుచున్నారు. అట్టి తిట్ ఈయవకాశమును బోనీక కార్యభారమును మనభుజస్మంధముపై వైచికిని కృషిసలుపుట మనవిధి.

అధ్యక్షులు

పిదప అధ్యక్షులగు గౌ॥ పానుగల్లు రాజాగారు తమ యధ్యక్షోపన్యాస సంకల్పమున యునాని చికిత్సావిధానావశ్యకతను, శ్రేష్టతనుగూర్చి ముచ్చటించిరి. యునానివైద్యవిధానము భారతదేశమందలి ప్రాముఖ్యమును వదలిన ప్రాచీనభారత వర్ష వైద్యునిధులందొకటి. అధునాతన పరిస్థితులకనుగుణముల నీతివిధానమును సంస్కరింపవలెను. పాశ్చాత్యవిధానముందుత్తమములును, నవీనములును సంతములను గ్రహించి వానిని మన సాంప్రదాయముల కనుగుణ్యముగ అనుకరింపవలెను. యునాని వైద్యద్రవ్యములు, మూలకములు మున్నగునవి మనజానిదేశాత్యయమునందే యేవిధముగ పనిజేయునో కనుగొనుట ముఖ్యము. దేశీయోపధవిధానములు బాతీయంపదలు గావున వానిసంరక్షణ యభివృద్ధిలు ప్రతిదేశీయుని విద్యుక్తధర్మము. దేశమునందు చాలభాగము దేశీయచికిత్సనలనే రోగనివారణ యగుచున్నది.

ఆంగ్లవైద్యవైద్యము కడకేవిధానమును పరిపూర్ణమని చెప్ప వీలు పడదు. కావున సమస్తవిధానములందలి నూత్నాంశముల గ్రహించి సమన్వయము గావించుకొని ఈ యునానివైద్యమును దేశమునందెల్లడల విస్తరింపజేసి యభివృద్ధి గావించుట మౌర్య.

తీర్మానములు

మహమ్మదము షఫుల్ ముల్క్ హాజీమ్ అబ్దుల్ హామీదు గారి అధ్యక్షతక్రింద మహాసభయం దామోదించబడిన తీర్మానములందు కొన్ని యిదివలె నుచితపరిపఠింపబడినవి.

(1) సుప్రసిద్ధులను య శో కే షు లు న. గు (1) మాలావా అబ్దుల్ సు బాన్ సా హే బు, మోర్టీ ఆ హామీద్ అబ్దుల్ మజీద్ సా హే బాష రాబు, మోర్టీ హాజీ సయ్యద్ సాహెబ్ ముద్ గుల్ షాద్ సా హే బు షకీ, హాజీ హాజీమ్ అబ్దుల్ రబాక్ సా హే బు, హాజీ హామీద్ సా హే బాగ గున్, నలాం ముహమ్మద్ సా హే బు షరూఫ్ గారుల వరదముల కీసభవారు లిం తిందురు వారికి టుంబులకు సానుభూతిని దెల్పుచున్నారు.

(2) వైద్యము ప్రభుత్వమువారు దేశీయోపధ ప్రాశస్త్యమును అనుసరము గ్రహించి భారతదేశీయ వైద్యులకొరకు సభాసభాపింపించుట కీసభవారు ప్రభుత్వమువారికి నెంచుము లప్పించుచు ఏకాత్మకతలను కరాళాలగ జేయవలెనున్నాను.

(3) గౌ. పానుగల్లు రాజాగారు దేశీయోపధ విధానము లలరగ్గత శ్రద్ధవహించి వానియభివృద్ధికి పాటుబడుచున్నందు లకు సంతోషించుచు, మున్నుండు నీటి సచివశోత్సాహమునే గన్పరతురని నమ్ముచున్నాను.



షఫుల్ ముల్క్, హాజీమ్ అబ్దుల్ హామీదు గారు దక్షిణ హిందూదేశ యునాని తిబ్బి మహాసభాధ్యక్షులు లక్ష్మీపురపు తిబ్బికళాశాలకు ప్రిన్సిపాలుగారు

(3) ప్రభుత్వ దేశీయవైద్య పాఠశాలయందు యునాని శాఖకు జేరిన విద్యార్థులెల్లరకు ఉరమాభావయందు పాఠములు బోధింపబడుటకు ప్రభుత్వమువారిని కోరుచున్నాను.

(4) ప్రతిశిల్పాయందును ప్రజోపకారార్థము యునాని వైద్యునియములు స్థాపింపవలెనని మదరాసు ప్రభుత్వమువారిని కోరుచున్నాను.

(5) రాజధానియందల స్థానిక పురపాలక సంఘముల వారు తమ తమ ప్రదేశములందు యునాని వైద్యునియముల స్థాపింప గోరుచున్నాను.

(6) తిబ్బికళాశాలను రిగ్నయిజు జేయవలసినదిగ ప్రభుత్వమువారిని కోరుచున్నాను.

(7) మదరాసు కార్యరేషనువారు అన్నివిజనలలో యునాని వైద్యులయముల నేర్పరుపగోరుచున్నాను.

(8) యునానియన్నియు దేశీయ ఔషధాభివృద్ధికి నేనయ్యెనందులకై దేశీయ వైద్య విధాన సంఘమునకు తమ కృతజ్ఞత దెల్పుచున్నాను.

భిషగత్వ, డా॥ లక్ష్మీనతిగారు

7 వ తీర్మానముందు తిబ్బికళాశాలను ప్రభుత్వమువారు రిగ్నయిజు చేయవలె నను దానికి మారుగ విశ్వవిద్యాలయము వారు రిగ్నయిజు చేయవలెనను సమాధాన డా॥ ఆనంబలక్ష్మి పతిగా రుపపాదించుచు విద్యాపీఠమున విశ్వవిద్యాలయమువారు రిగ్నయిజుజేసిన ప్రభుత్వమువారు రామోదించి తీరుదురనియు, ఆయుర్వేదవిధానమును మదరాసు విశ్వవిద్యాలయమువారు ఆయుర్వేద విద్యాన్, శిరోమణిపట్టునుల నొసంగుట కాలో

చించుచున్నారనియు, వై పరీక్షల జరుపుటకు మదరాసు విశ్వ విద్యాలయము ప్రభుత్వముగ యుండగలవనియు, ప్రభుత్వము వారిచే నియమింపబడున నే పరీక్షాధికారుల బోర్డుకండ్ల విశ్వ విద్యాలయము వారి నొసంగు దిగ్గిలు ఉత్తములునియు, విశ్వ విద్యాలయము చాలనరకు అధికారేతరసంస్థయైనందున మన విద్యాలయముల కనుగుణ్యమును నియముల నేర్పరచుట కను వలసని పేర్కొనిరి. కావున ప్రభుత్వమును మాటను దీసివైచి విశ్వ విద్యాల హామోదమును బడియ ప్రయత్నింపవలెనని కోరిరి.

సభ (నేడు) 81 వ లేదీగూడ జరుగును. నిన్నటికి సభ ముగింపబడెను.

దిండిగల్లు పురపాలక సంఘోపాధ్యక్షునివై ఘోరరీసేరము

క్రిందికోర్టులో ప్రాసీడింగు రద్దుజేయుటకు పిటిషను

(పై కోర్టు)

దిండిగల్లు పురపాలక సంఘోపాధ్యక్షుడును, అధిపియే డిండు ఆగ్నేయమున నగు ఎస్. వి. రామస్వామి అయ్యగారు, పురపాలక సంఘ కార్యక్రమ నివేదికలందు తప్పుడు వ్రాతలు వ్రాసి ఘోరరీసేరని గావించబడిన దావాలో క్రిందికోర్టులో జరుగుచున్న ప్రాసీడింగును రద్దుజేయవలసినదని గోరుచు ముద్దాయి హోర్స్టన్ గావించిన పిటిషనునందు న్యాయమూర్తి బాక్సుగా రీసెషనున తీర్పుచెప్పిరి.

దిండిగల్లు సబ్డివిజనుల కోర్టునందు పిటిషనురుమిద క్రి. ప్రా. కోడు 218, 465, 466 నెక్కునులక్రింద రెండు ఘోరరీసేరము లారోపింపబడినవి.

పై రెండు నేరారోపణలలో నొకటి ప్రభుత్వమువారి చేరును మరియొకటి దిండిగల్లు కాస్యపాలిటను క్లబ్బు సభ్యుడగు ఎస్. లక్ష్మీనాథాయుడు అను నతనిచేతను గావించబడినది.

ప్రభుత్వమువారు గావించిన ఆరోపణయందు, పుర పాలక సంఘాధ్యక్షుడగు ఎస్. నారాయణస్వామి అయ్యగారు రాసినామాను, దానును ఉపాధ్యక్షుడును 19-3-24 తేదీన జరిగిన సభయందు దరియజేసినదని కార్యక్రమనివేదికయందు అధిపి డిండు ఆగ్నేయము ముద్దాయి అసత్యమును వ్రాసెననియు, అసలు ఆరాసినామానుగింది సభయందు దెలుపనే లేదనియు ఆరోపింపబడినవి.

రెండవకేసును దెప్పిన లక్ష్మీనాథాయుడుగారు, మునిసిపలు సభ్యుడు 27-3-24 తేదీన పురపాలక సంఘసభయందు, దిండిగల్లు కాస్యపాలిటను క్లబ్బు భూమిమీద హెచ్చుపన్ను విధించు విషయమున జరిగిన చర్చను గురించి అసత్యమును నివేదికమును వ్రాసెననియు, హెచ్చుపన్నునుండి కాస్యపాలిటను క్లబ్బును విసహాయి పవలెనను ప్రతిపాదన కాస్యపాలిటను క్లబ్బు సభ్యులగు 7 గురు సభ్యులచే గావించబడినదియు అధ్యక్షుడు నివేదికయందు వ్రాసెననియు నతనిచే నారోపింపబడినవి.

వి. ఎల్. ఎతిరాజుగారు ముద్దాయియు, హోర్స్టన్ గావించిన పిటిషనున నగు రామస్వామి అయ్యగారిచేతను వాదించుచు, ఈనేరములు, పిటిషనురును చిట్టచివైటి బాధించుటకు దోహదపడినవియు, నివేదికలందలి వాక్యములపలన ప్రజలకు ట్టి నష్టము గాని గలుగలేదనియు అందుచే క్రిందికోర్టులో విచారణ నాపిజేయవలెనని గోరిరి.

న్యాయమూర్తి బాక్సుగారు, ఈసమయమున కేసునందెట్టి జోక్యమును గొనించుననని తీర్పుచెప్పమల్లీయింజరు. గుచున్నప్పుడు తొంరగో తానువ్రాసిన నివేదికను తరువాత సరింక కొనుట కర్తవ్యమును సంపూర్ణమును సభికారముగలదనియు అట్టి సందర్భాలు నేరములు గాబాలననియుచెలిసిరి. ముద్దాయికి 7 వత్సరముల కింతకీ విధింప ననకాశముగల ఇంతటి పెద్ద నేరముల క్రింద ప్రాసీక్యూషను జేయుటకు అనుమతి నొసగకపూర్వము ప్రభుత్వమువారు, అతడు గావించిన సందర్భాలపల పురపాలక సంఘసమావేశ కార్యక్రమమునకు భంగము గలిగెనా, అందువలన నెక్కువ నష్టము గలిగెనాయని విచారించి నిర్ధారణ మొనర్చుకొనక పోవుట ఆశ్చర్యకరముగనున్నది. ఈవిషయమున ప్రభుత్వమువారు ప్రాసీక్యూషనున కనుమరించుచు గావించిన యుత్తరవును కోర్టులో దాఖలుజేసినయెడముద్దాయి చర్యలపల గొగిన చెరుకేమా చెలిసి కొనుట కనకాశ ముండెడిది. చార్జీషీటు చేయునపుడు ఈవిషయములను క్రిందికోర్టువారు గమనించెదనని నమ్ముచున్నాను. ఈ సమయమున, నీకేసునందు జోక్యము గొనజేసికొనను.

ఆయుర్వేదభూషణ నోరి రామశాస్త్రిగారి సీసా జీవనసుధా సీసా 2 య. జీవనసుధా 2 య. దేహమునకు బలమును కాంతిని యిచ్చును. ఆయుర్వేదనిలయము, బెబవాడ.



మదరాసు వార్తలు

విద్య శాఖ గారి వీణపాట :—బుధవారము 2 వ తేదీ సాయంకాలము 5 గం గోవిందప్పనాయక వీణ సౌందర్యమహాలలో మైనారు విద్య శాఖ గారి పాటకచేరి జరుగును.

డా॥ ఎ. లక్ష్మీపతిగారివిందు. —దక్షిణ ఇండియా యానానితిల్లి సభ ప్రతినిధులకు డా॥ ఎ. లక్ష్మీపతిగారు, ఆంధ్ర ఆయుర్వేద కళాశాలాధ్యక్షులు, సేతు సాయంకాలము 6 గం స్వగృహమునందు విందుసమగ్రున్నారు.

హైకోర్టు క్రొత్త వకీళ్లు:—జె. ఆర్. ఆశ్వాసు నాయుడు, పి. శంకర్ నాయుడు, రిటైర్డ్ పాతీసు ఇక్ స్పెక్ట రగు వి. శ్రీనివాస రాఘవాచారిగారి దినమున ప్రధాన న్యాయమూర్తి, న్యాయమూర్తి సి. వి. కుమారస్వామి శాస్త్రిగార్ల చే హైకోర్టు న్యాయవాదులగు జేర్బుకొనబడిరి.

“ఖాదీగైడు”:—సబర్బరీ ఆశ్రమమునందు ఖాదీసంఘ పురైకర్త గురగిచే ప్రకటింపబడిన “ఖాదీగైడు” అను గ్రంథము, మిగుల యుపయోగకరముగనున్నది. వెల షాన్టీజితోగలసి 7 అణాలుమాత్రమే. అఖిలభారత ఖద్దరుసంఘము, రాష్ట్రీయ ఖద్దరుసంఘములగుర్చిన ముఖ్యవిషయములు పొందుపరచబడి నవి. ఆంధ్రఖద్దరుబోర్డు సభ్యుల నామములును, ఖద్దరుల తయారు జేయు విక్రయించు వారి నామములును ముఖ్యముగ ఖద్దరువిక్రయపు డిపాలిమెంటులను గలవు. అన్ని రాష్ట్రముల సమాచారమును సంగ్రహముగగలదు. ఖద్దరులను దభిమానముగల వారైరియెద్దను, యిట్టిగ్రంథముకంటి యుండుట యావశ్యకమని విన్నవించెదము.

విద్యా పారుపల్లి రామకృష్ణయ్యగారి గానము:—విద్యా పారుపల్లి రామకృష్ణయ్యగారు నిన్నటి దినము తమగాననైపుణ్యమును కనుబజచి, సభికుల నాహ్లాదపర చిరి. సభకు ఆంధ్రులయినను విశేషసంఖ్యలతో నరుదెంచ కుం డుట శోచనీయము. ప్రోటెలు లేకున్న పాటకుని కుతస్నహముం డదుగద! అయినను రామకృష్ణయ్యగారు నిరుత్సాహముజెందక తమధర్మమును యధావిధిగ నెరవేర్చిరి. సంగీతవిమర్శకులగు శ్రీని వాసయ్యంగారు ప్రభృతులు వినుట కరుదెంచుట, ప్రోత్సహ కరము. ఫిడెలువాయించిన, సుందరయ్యగుగారు, గడుమనోహర ముగ బరిచేసి, గాత్రపాటకునికి చక్కగ తోడ్పడిరి. మృదంగమును వాయించిన పీఠంబర దేశాయిగారును సంగీతధర్మమునకు సహాయపడిరి. ఇక ముందయినను ఆంధ్రప్రముఖులు ఆంధ్రగాయ కులకు ప్రోత్సాహమొసగి, చెన్ననగరమునందు వారి కర్మస్థాన మొసగజేయుట విధి యని సూచించెదము.

రాకపోకలు:—ప్రభుత్వపు లామెంబరు గౌ. సి. పి. రామస్వామి అయ్యగారు సేటిదినం ఉదయం కర్నూలునుండి చెన్న పురికి వచ్చిరి. ప్రభుత్వపు కంటి ఆసుప్రతి సర్జను కె. కె. నాయుడుగారు ఆదివారం ఉదయం ఇంగ్లండునుండి తిరిగి చెన్న పురికి వచ్చిరి. సిలోను ఇమ్మిగ్రేషను కమిషనరు మేజరు నికల్స నుగారు సేటిదినం ఉదయం చెన్న పురికి వచ్చిరి. ఆంధ్రప్రత్రిక సంపాదకులగు కె. నాగేశ్వరరావు పంతులుగారు ఆదివారం ఉదయం చెన్న పురికి వచ్చిరి.

గౌ॥ న్యాయమూర్తివెంకట సుబ్బారావుగారు వారి సతీమణితో తిరుమారుకు ప్రయాణమై వెళ్లిరి.

కొచ్చిన దివాను రా॥ బి॥ నారాయణయ్యగారు నిన్న రాత్రి కొచ్చినవెళ్లిరి. పర్లాకిమిడి రాజుగారు నిన్న రాత్రి కురుపుం రాజుగారు మొన్న రాత్రి స్వగ్రామములకు వెళ్లిరి.

గుడివాడ శ్రీ కృష్ణవిలాసనభవారు బందరు బుట్టయ్యపేటహాలులో 2-9-25 బుధవారం

రామదాసు నాటకమును

ప్రదర్శించెదరు

ముఖ్యపాత్రలు:—కవీరు పద్మతరడి రామచంద్రా రెడ్డి గారు, రామదాసు కవీలవాయి రామనాథశాస్త్రిగారు, కమల పుష్పలారి సంజీవరావుగారు.

సూలూరు సుబ్బారావు హత్య కేసు

విదుగురికి ఉరిశిక్ష వేయబడెను

29వ తేదీని కోయంబుత్తూరు సెషన్సుజడ్జి తీర్పుచెప్పెను

28 వ తేదీని ఫిర్యాదు పత్రమున ప్రభుత్వ న్యాయవాది కే. రాఘవేంద్రరావుగారు పగలు 11 1/2 గంటలు మొదలు సాయంకాలము 4 1/2 వరకును 5 గంటలసేపు వాదించెను. “2, 3 ముద్దాయాలను హత్యజరుగుటకు 15 రోజుల క్రితము హత్యదైన సుబ్బారావు దారుణముగా కొట్టించెను. 7వ ముద్దాయి ముత్తు గొండనుకు సుబ్బారావు తోట కొలుకు యియ్యనని నిరాకరిం చెను. వెంకటేశయ్యరు, నారాయణస్వామి అయ్యరు, కృష్ణ మూర్తి అయ్యరు, బాబు ఆచారి, శ్రీకంఠ అయ్యరు, అరుణా చల ఆచారి అను సాక్షుల విచారణవలన యీ విషయములు నిర్ధారణ యయ్యెనని ప్రభుత్వ న్యాయవాది నడిపెను. పాతీసు సూపర్వైంటుకు, డిప్టీ సూపర్వైంటును, ప్రాసిక్యూటెంరు సబు యున స్పెక్టరును గూడ వచ్చియుండిరి.

27 వ తేదీని ముద్దాయాల పత్రమున రావుసాహెబు ఎం. వేణుగోపాలశిల్పగారు వాదించిరి. సుబ్బారావు స్నేహితు లందరును తుంటరులు. వారే ఫిర్యాదీల సాక్షులు. వారి సాక్ష్యము ను నమ్ముగూడదు. హత్యకు వారు తెలిపిన కారణము చాల దుర్బలమైనది. సాక్షు లందరును కుట్ర పన్ని దొంగ సాక్ష్యము చెప్పిరి. ఈసాక్షులు నిజముగా హత్య జరిగినపు డచటనున్నచో ముద్దాయాలపత్రమున చాలమంది వచ్చిరి యీ సాక్షులే చెప్పిరిగాన వారు సాక్షులనుమాత్రము దెబ్బలు కొట్ట కుండ వదలివేయుదురా? సాక్షులందరును ఒక్కరిగా చెప్ప లేదు గాని వారిసాక్ష్యము నమ్మవలెనదిగాదు. అని న్యాయవాది సాయంకాలము 5 1/2 గంటలవరకును వాదించెను.

పిమ్మట జడ్జి కేసు సంగ్రహమును అసెసరులకు వివరించి చెప్పెను.

తీర్పు

ముద్దాయాల లందరును హత్యసేరమును చేసినని వెంకట రమణ, నాగనాథంగార్లను అసెసరు లిద్దరును తెలిపిరి. 1, 2, 3, 4 ముద్దాయాలు నలుగురును కలిసి సుబ్బారావును 2, 3 ముద్దాయాలు యిద్దరుమాత్రమే రామస్వామి అయ్యరును, రెం డవ ముద్దాయాల ఒకడుమాత్రమే దొరసామి అయ్యరును చంపి రని సుందరరామయ్యరు, చంద్రశేఖరం, అను అసెసరు లిద్ద రును తెలిపిరి.

శిక్ష

1, 2, 3, 4, 5 ముద్దాయాలకు విదుగురికిని జడ్జి మరణశిక్ష విధించెను. 6, 7 ముద్దాయాల నిద్దరిని విడుదల చేయుటకు ఉత్తరువుచేసెను. చాలమంది ప్రేక్షకులు వచ్చియుండిరి. ముద్దాయాలపత్రమున ముగ్గురు న్యాయవాదులు వాదించిరి. (ప్రత్యేక విశేషి)

నెల్లూరు జిల్లాబోర్డు

రైల్వేసంఘసభ

30 వ తేదీని కావలిలో జరిగినది

“కావలి” నిన్న సాయంకాలము యావభ జరిగినది. 1 కావలినుండి హూమారుకును, 2 కావలినుండి ఉదయగిరికిని, 3 ఊలపాలెమునుండి కనిగిరికిని, 4 పడుగుపాడునుండి కనిగిరి కిని యినుపదారులను వేయిండుటకు సూచన జరిగినది. వీనికి లెక్కలను సిద్ధపరుచుటకు ఒక ట్రాఫికుయిన స్పెక్టరును 12 మం ది గుమాస్తాలను నియమించుటకు అనుమతి యియ్యబడెను.”

కావలి పామారు యినుపదారిని వేసినచో చాల లాభ ములున్నవి. 1 మోపాడు ప్రోజెక్టుకు చాల అనుకూలించును. ఈప్రాజెక్టు నిమిత్తము దొరతనమువారు 50 లక్షలను వ్యయపర చిరి. 2 చింతలదీవిసేరి (ఫారెస్ట్) కి గూడ చాల లాభించును. ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయ మేర్పడినచో యీసేరివ్యవసాయ కళా శాలగా మారుటగూడ వసతికలదు. 3 ఈయినుపదారిని కంఝ దోర్నాలు కనుమలగుండ గుంటకులు, లెజవాడ, బొంబాయి, మద రాసు, యినుపదారులతోగూడ చేర్పవచ్చును. 4 ఈదారిలో వరులు విస్తారముగా లేవు. ఈదారియొక్కటే మిక్కిలి ఉప యోగకరమైనది. దీనినిగూర్చి కే. నరసింగరావుగారు సూచన చేసి చాలసేపు దీని లాభములను వివరించిరి.

(ఒకవిశేషి తలెవార్.)

వాతావరణస్థితి

1925 నం॥ ఆగస్టునెల 31-వ తేది సోమవారము

Table with 6 columns: ముఖ్యజిల్లాలు, గోపాలపురం, విశాఖపట్టణము, కాకినాడ, మచిలీపట్టణము, కర్నూలు, బళ్లారి, కడప, నెల్లూరు, మద్రాసు, కడపూరు, నేలము, కోయంబుత్తూరు, తిరుమనాపల్లి, నాగపట్టణము, మధుర, పాంబక్, తిరునల్వేలి, తిరువేండ్రుము, కొచ్చిక్, కాలికట్టు, మంగళూరు, తెంగుపూరు, మెదకార, కొడైకనాశ్. Rows show various weather and temperature data for different districts.

సర్కారులు:—వర్ష పాతము స్వల్పతాయున్నది విశాఖ పట్టణములో 1.27, గోపాలపురంలో 0.96 “కాకినాడలో 0.20” వర్షించెను. మేఘములు విస్తారముగ నున్నవి. మచిలీ పట్టణములో ఆర్ద్రతతక్కువ. కాకినాడలో పగటివేడిమి 8, మచిలీపట్టణములో 5 1/2, గోపాలపురంలో 2 1/2 డిగ్రీలు తక్కువ. విశాఖపట్టణములో రాత్రివేడిమి 2 1/2 డిగ్రీలు తక్కువ.

డక్టర్, బళ్లారిలో ఆకశము నిర్భలముగనే యున్నదన వచ్చును. తక్కినచోట్ల దట్టముగనున్నవి. శీతోష్ణశీతి సమాన ముగ నున్నది.

కర్నాటకము:—మేఘములు విస్తారముగ నున్నవి. ఆర్ద్రత చాల తక్కువ. మద్రాసులో పగటివేడిమి మద్రా సులో 8 1/2 డిగ్రీలు ఎక్కువ. రాత్రివేడిమి నెల్లూరులో 8 డి గ్రీలు ఎక్కువ.

సర్కారులందును, పడమటితీరమున ఒక మోస్తరుగ కురియవచ్చును. తక్కినచోట్ల స్థానికచినుములు పడవచ్చును.

ఎస్. ఆర్. యు. సామ్రాధు,

వాతావరణశాస్త్రజ్ఞుడు.

తెనాలి డిస్ట్రిక్టు మునసబ్ కోర్టు

ఫైల్ O. P. No. 39/1925

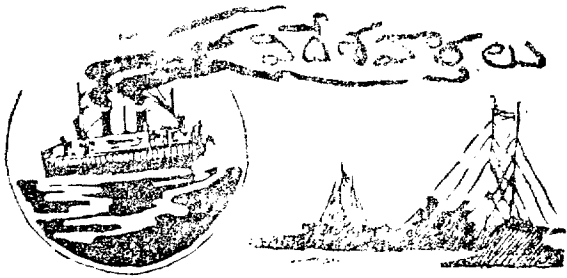
పిటిషనరు:— సూర్యదేవర వెంకటకృష్ణయ్యగారి భార్య దుర్గాంబ సా॥ తుమ్మపూడి.

యె డి 8

రెస్పాండెంట్లు:—సూర్యదేవర అచ్చయ్యగారి కుమార్తె సీతారామయ్య సా॥ తుమ్మపూడి.

పిటిషనరు భర్తయొన్ని సూర్యదేవర వెంకటకృష్ణయ్య గారికి పాలవరపు కోనయ్య వల్లరాలు యివ్వలసిన ప్రాంపరీ కొటు బాకీ నిమిత్తం వెంకటకృష్ణయ్యగారు చనిపోయిన తర్వాత యీ కోర్టులో ఓ. యన్. 174/1925 దున పిటిషరు దావాచేసి సక్సెస్ ఫుల్ సర్టిఫికేట్టు నిమిత్తం యీ నెంబరు పిటిషన్ దాఖలుచేసుకునియున్నది. కోర్టువారు. డి 20-2-1926 తేది హీరింగు వాయిదావేయవచ్చును. కనుక ఆక్షేపణలు ఉన్నవారు ఆరోజు కోర్టువారితో వచ్చివిచేసుకోవలె.

వెద్దిభోట్ల వెంకటాచలపతిరావు బి. పి. డి. ఎల్. హోదావంటి.



పటేలుగారి ఎన్నిక

మెట్టకొర ప్రభుని విమర్శన

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంత్ర)

లండన్, ఆగస్టు 30:—అబ్దుల్ హక్ షాహి మెట్టకొర పటేలుగారి ఎన్నికను గూర్చి ఇట్లు భావించిరి:— మార్పు ఆశ్చర్యముగ గల్గినది. పటేలుగారి కీవితచర్య వింతయయినది. వీడివాడను జేయువాడు, చపలచిత్తుడు, ఎదురాడిన వారిని అనుమానించక భేదించి ఘంటాపథముగ ఘాటుగ మాట్లాడువాడు. స్వరాజ్యవాదులు ఎంతవరకు పటేలుగారిని అనుసరించెదరో జెప్పజాలను. అందరి ఎడల నిష్పక్షికముగ నుండెదనని పటేలుగారి రన్నను పూర్వము మారినగాని ప్రయోజనము లేదు.

జాతీయాభ్యుదయము

స్త్రీలు మేలిముసుగు

దీనివేయవలెను

యూరపియను దుస్తులవలన

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంత్ర)

ముస్తఫా కెమాలుపాషా

కాన్స్టాంటినోపిలు, ఆగస్టు 30:—నాగరకమునకు, జాతీయాభ్యుదయమునకు యూరపియను దుస్తులవలన, తప్పక ఉండవలెననిరి. స్త్రీలు మేలిముసుగును దీనివేయవలెను. ప్రపంచమును తమకన్నులార జూడవలెనని కెమాల్ పాషాగారు పర్యవసించిరి.

మాస్కో విచారణ

సైనికసరకులను అపహరించుట

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంత్ర)

మాస్కో, ఆగస్టు 30:—సైనికసరకులు గిడ్డంగిలో సైనికాధికారులు కొందరు జరుగుటకు దొంగిలించి అపహరించిన 40 రోజులు విచారణజేసి 9 నుండి ఉరికి, 33 నుండి 10 దేండ్లు వరకు శిక్షను విధించిరి.

దక్షిణ ఆఫ్రికా

బ్రిటిషు నావికులు పనిజేయుట

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంత్ర)

కేప్టౌన్, ఆగస్టు 30:—బ్రిటిషు నావికులు నౌకాశయ విధులను నెరవేర్చుచున్నారని సమాధ్రమలోనికి నౌకలను గొంపోజాలమనుచున్నారు. ఈలోపుగ మొక్కజొన్న ముగ్గునవది గట్టుగ నిలవ బడిపోవుచున్నది. విదేశనౌకలలో ఎక్కించు చున్నారు.

ఆస్ట్రేలియా నౌక సమ్మె

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంత్ర)

బ్రిస్బేన్, ఆగస్టు 30:—ప్రభుత్వమునకంతకును ఇబ్బంది అపారముగ నుండుటచేగాక పంచదార పరిశ్రమకు చాల నష్టముచున్నది. వేలకొలది టన్నులు చెలుకులు కుళ్లిపోవుచున్నవి. దీనికి కారణము 18 వేల రైల్వేపనివాండ్లు సమ్మెగట్టుటయే.

యువరాజు సంచారము

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంత్ర)

బోన్ సైర్, ఆగస్టు 30:—యువరాజుగారిచట అగుటచే నగరమంతయు ఉత్సాహముగనున్నది. ఆంగ్లో ఆర్జంట్ టెనులు ముప్పాద్యవయసు వల్లివీరియునటుల జూపుచున్నారు. 400 మందికి బ్రిటిషు సంఘమువారు యువరాజు గౌరవాధము విందొసగిరి.

జపానులో తుపాను

వరదలు, కొండలు జారి కూలుట

గొప్పనష్టము

టోక్యో, ఆగస్టు 28:—భయంకరముగ తుపాను వీచుటచే నరదలు, ప్రవాహించెను కొండలు జారిపడెను. 18 గురు చనిపోయిరి. 9 గురు క్షతగాత్రులైరి. టోక్యో, యోకోహామ గొప్పనష్టముగల్గెను.

25,000 ఇండ్లు వరదలో మునుగుట

7 గంటలు కుంభిపాతముగ దిమ్మరించుట

టోక్యో, ఆగస్టు 28:—వేలకొలది ఇండ్లు వరదలో మునిగెను. టోక్యో ఏకాకిగనున్నది. రాకపోకలు, వర్తకము చాలవరకు ఆగిపోయినవి. ఇంజీరియలు హోటాలు క్రిందిభాగ మంతయు నీటిమయమై అందున్నవారు వేరొకచోటుకు బోవలసివచ్చెను. పట్టణములో వీధులన్నియు రెండుమూడు అడుగులలోతు నీళ్లతో మునిగినవి. కొండ జారిపడుటచే ఇద్దరు బాలురు చనిపోయిరి. రాజమందిరముమట్టూ నున్న కందకములో మోటారుబండి బతుటచే నలుగురికి ప్రమాదకరముగ గాయములు తగిలినవి. యోకోహామ మరితర పట్నములు ఇదే నష్టముల పాలైనవి. వర్షము ఇప్పుడు తగ్గినది. నీరు తగ్గుచున్నది.

యుగ్లోసావియా వర్ష పాతము

వియన్నా, ఆగస్టు 28:—దేశపు శిఖరమునుండి రాళ్లన్నియు కూలిపడుటచే ఒకడు చనిపోయెను, ఒకచెల్లు నిలువెల్లమేళ్లతో కూలుటచే ఇద్దరు చనిపోయిరి. పడవ బోర్లబడుటచే ఆరుగురు చనిపోయిరి. ఈ ప్రమాదములు వర్ష పాతముచేగల్గెను. పడుగండ్లు పడుటచే డ్రాక్షతోటలో పండ్లుఅన్నియు పాడైనవి. సుడిగాలిగూడ దీనికి తోడ్పడినది.

రిపుల సంకులము

ప్యారిస్, ఆగస్టు 28:—మరాఠో పోరాటములో సైన్యము శ్రేంచి సైన్యములన్నిటికిని మార్షలు పెట్టెయినగానూ సర్వసాధితప్రయత్నమున వహించెదనని అధికారులు ప్యారిస్లో ప్రకటించిరి.

మానిస్తన్ సోదరుల ఆస్తి

విక్రయము

రాయబారములు అనుకూలముగ జరుగుట

బెర్లిన్, ఆగస్టు 28:—మరాఠోలో మానిష్టు సోదరుల ఆస్తి విక్రయమును గూర్చి రాయబారములు అనుకూలముగ జరుగుచున్నవి. ఆంగ్లో ఆమెరికను వర్తకసంఘమువారికి విక్రయించుచున్నారు. అతిరహస్యముగ సంకతులు జరుగుచున్నవి బ్రిటిషు జర్మను విదేశాంగ కార్యాలయమువారికి ఏసంగతులను గూడ చెలప నిరాకరించిరట. సోదరులు రాయబారముల అనుభవముచే వారికి బొప్పికట్టినదట.

ఇంగ్లాండు, న్యూయార్కు, దక్షిణ ఆమెరికాలోగూడ వీరి యాస్తి విక్రయించుటకు ప్రయత్నించుచున్నారు.

బొగ్గు విచారణ సంఘాభ్యుదయము

సర్ హెర్బర్టు శ్యామ్మూలుగారు

లండన్, ఆగస్టు 26 రాత్రి 1/15:—బొగ్గు విచారణ సంఘమునకు అగ్యతులుగ హెర్బర్టు శ్యామ్మూలుగారు నియమించబడిరి.

సలోనికా మైదానము

అమెరికనులు స్వాధీనముజేసికొను విధానము

వీధెన్సు, ఆగస్టు 28:—సలోనికాలో సరస్సులు, బురదకాల్వలను నీరులేకుండ జేసి వ్యవసాయము చేయుటకు లండన్, న్యూయార్కు బ్యాంకరులు ప్రయత్నించుచున్నారు. కలెట్రాస్టు నిన్ననే సంతకమైనది. యుండరు నదిలోగూడ పని జరుగును. నీరును తోడించెదరు. 300 చతురపుమైళ్లను వ్యవసాయము నిమిత్తము స్వాధీనము జేసికొనెదరు. ఈభూమినంతయు నీటి పారుదలచే సాగుజేసెదరు.

సమీప ప్రాచ్యదేశములో ఇంత గొప్ప కలెట్రాస్టును ఎప్పుడును ఎఱుగమనుచున్నారు. 5,20,000 హెకులకు శివ్వు కొనిరి.

ఆస్ట్రేలియా నావికుల సమ్మె

ముగియునటులుండుట

ప్రత్యేకపు పోలీసుదళమును నియమించు బిల్లు

మెల్బోర్న్:—ప్రవాసమునకు సమ్మెకు నాయకులగు వామ్, జోయ్స్ సెక్ గార్లనే బంపెదనని హెర్బర్టు ప్రతికటించుచున్నది.

నావికుల సమ్మె అంతరించుచున్నటుల నూచనలు గన్పించుచున్నవి. సమ్మెతో తమకు సంబంధములేదనియు అదంతయు బ్రిటిషు నావికుల సేవనే బురుకొనబడుచున్నదనియు బ్రిటిషు కవున్సిలువారనుచున్నారు. బ్రిటిషు పనివాండ్లు నడుపు నౌకలన్నిటిని నడుపుటకు స్టీవింగరుల కూలీలను బృతాం ఓడ కొని తెచ్చెను. నావికుల సమ్మె సందర్భములో ప్రత్యేకముగ పోలీసుని నియమించుటకు బిల్లును ప్రవేశపెట్టెదనని బ్రూసుగారు సెనెటులో చెలప కలవర ముదయించెను. కార్మికనాయకుడు చార్లటన్ గారు ఆట్టి బిల్లు నెంతమాత్రము ప్రవేశపెట్టరాదనిరి. న్యూ సెథువెల్పు ప్రభుత్వమువారు ఆందోళనకారలను ప్రవాసమున కంపుటకు కామన్వెల్టు ప్రభుత్వమునకు తోడ్పడనందున ప్రత్యేకముగ పోలీసున నియమించు విషయమై ఆలోచించుటకు సెనెటు ప్రత్యేకముగ రేపు సమావేశమగును.

తుదకు పోలీసుబిల్లును ఆమోదించిరి. పోలీసువారు కాంతి స్థాపకులని పిలువబడుదురు ల్యాంగు ప్రధానామత్మని బ్రూసుగారు ఖండించిరి. అతివాదులచేతులలో చిక్కుకొనగూడవని కార్మికపక్షము వారునావికులతో జెప్పిన నీ కష్టమంతయు ఉండదనిరి సమ్మెదారులు సమ్మె సాగవలెననే తీర్మానించిరి, ఏకగ్రీవముగ.

యూనియనులో జేరని వారిని కార్మిక నాయకులు దూరుట

లండన్, ఆగస్టు 28:—ఫెర్మెక్ యూనియను, నేషనలు సెయిలర్సు యూనియను అగ్యతులగు హావిలసు విల్మో గార్లు ట్రెయిన్సుప్రతికటన (వాసి ?)

ఆస్ట్రేలియా శ్రేడ్ యూనియనుస్థలగు సోదర శ్రేడ్ యూనియను సభ్యులారా, ఆస్ట్రేలియా రేవులలోనున్న బ్రిటిషు నౌకల నావికులను సమ్మెగట్టునటుల వాళ్లు జోయ్స్ సెక్ గార్లు జేయుట యూనియను యుద్ధమునకు విరుద్ధము కమ్యూనిస్టు సిద్ధాంతములతో. ప్రపంచమునటుల తెలియుచున్నది. వారు శ్రేడ్ యూనియను యుద్ధమును జంప సమకట్టిరి.

యూనై టెడ్ కింగ్డం రేవులలో ఆస్ట్రేలియా వేతనములకు సరియగు వేతనములను ప్రవేశపెట్టగలమునకు వాళ్లుగారి అవి వేతనమును జాటులుయగునగాని వేరొకటిగాదు. బ్రిటిషు రేవులలో ప్రవేశించు విదేశ నౌకలవారు తక్కువ వేతనముల నీయనిచో వాళ్లుగారు సాధించగలరు. వాళ్లుగారు ఆతని బృందమును ఈసమ్మెను విదేశ నౌకలవారు ఏల ప్రయత్నించరో తెలియకున్నది. బ్రిటిషు నౌకలలో ఇచ్చువేతనములకంటె సగము తక్కువ వేతనములకు విదేశ నావికులు పనిజేయుచున్నారు. మన నౌకలు వందలకొలది పనిలేక పడియున్నవి. విదేశ నౌకలు మన సరుకు నూటికి 60 చొప్పున గొంపోవుచున్నవి.

అందుచే ఆస్ట్రేలియను శ్రేడ్ యూనియనుస్థలు వాడు మున్నగువారి మాట విని బ్రిటిషు నావికులు మోసపోకుడని చెప్పవలెను. యూనియనులో జేరని వారు ఇంగ్లాండులో నున్న కమ్యూనిస్టుల సహాయముతో ఈకష్టములను దెచ్చిబెట్టుచున్నారు. మంచితనములకు వారు పోరాడుటలేదు. వీరియుద్దేశ్యము యూనియనుసభ్యులను విడదీయుటకేగాని వేరొకటిగాదు. వీరిస్థానే తాము ప్రవేశించి ఆవేతనములను తామే దీసికొనుటకు ప్రయత్నించునగాని వేరుగాదు. అట్టివారితో నేను 40 సంవత్సరములనుండి అనుభవించుచున్నాను. వారిసంగతి నాకుదెలియును. నేను మోసపోవువాడనుగాను. మనబ్రిటిషునౌకుల పనిలేక పడియుండ విదేశ నౌకలు మనరేవులలో సరుకును గొంపోవుచున్నవి. వేలకొలది బ్రిటిషుప్రజలకు పనిలేక బాధపడుచున్నారు. వాళ్లుగారు ఆతని అనుచరులను బ్రిటిషునౌకా వ్యాపారమునంతయు తగలబెట్టునలంచిరి. వాళ్లు అనుచరులు తమఉద్దేశ్యమును నెరవేర్చుకొన్నచో బ్రిటిషు నావికులను జూచువారెవరు?

(సంతకము) జె. హావిలసువిల్మో.

చీనా రషియాసభ

పికింగులో ప్రారంభమగుట

పికింగు, ఆగస్టు 28:—నేటిచట చీనారషియాసభ ప్రారంభమైనది. కారకాసుగారు పాల్గొనేనానిని గెలిసికొనును. సభ సంతేప్రముగానే జరుగును. మాస్కో నుండి కారకాసుగారు తిరిగి వచ్చువరకు సభ ఆపుజేయబడును.

ఇంకొక నావికుల సమ్మె

కర్పమలో విషమావర్ధ

సమ్మె వ్యాపించవచ్చును

కేపుటపున, ఆగస్టు 28:—నావికులసమ్మె పరిస్థితులు చాల భయంకరముగా నున్నవి. సమ్మెకనుకూలముగనే బ్రిటిషు నావికులు సభలను జేయుచున్నారు. వీరి మొత్తము ఆలకించినచో దక్షిణ ఆఫ్రికాకేపుటలో అన్నిటియందును సమ్మె తీరుచున్నది. పోగమోడో బలూరులో మొత్తముపడవ 'ఆముడెక్కా' క్లిలు'ను ఆపుజేసిరి.

సభ వర్తమానులు

కేపుటపున, ఆగస్టు 28:—సమ్మెను పరిష్కారము జేయుటకు జరిగినసభలన్నియు నిర్వరకములాయెను. ఇంకొక విధముగ ఏమిజేయుటకును వీలులేక స్థానికనాకా సంఘములు కొట్టుకొని పోవుచున్నవి. ఇంగ్లండులో తాము సంఘముజేసి ఒడంబడికను జేసికొంటిమనియు దొమినియను పోర్టులకు పోవుటకును అక్కడ తమమాటను సాగించుకొనుటకును వీలుగననిరి. వారింగ్లండు జేరు పరకు ప్రాంతజేతనుల ప్రకారము ఇచ్చిన ఈవిషయము తెలుసనిరి. వారికి కళంకము నాపాదించకుండ వదలిబెట్టవలెను. ఇద్దరిచట శిక్షితులైరి.

హరిజాగుగారి తంతి

డర్బన్, ఆగస్టు 29:—ఆరుండు నాకాసంఘమువారిని సమ్మెలో జేరునటుల బలగాలు నావికులు జేయగలిగిరి. బ్రిటిషు నావికులు తమంతటతామే సంక్రమించుకొనిరి. వారి నెవరును దక్షిణఆఫ్రికాలో పురిగొల్పలేదనియు హెర్జిజాగు నేనాని తంతి నంపిరి.

వినువియస్ పర్వతము బ్రద్దలగుట

నేపిల్లు, ఆగస్టు 28:—వినువియస్ అగ్నిపర్వతము మరల బ్రద్దలగుచున్నది. కాని అంత ప్రమాదముగ నుండవని ప్రత్యేక నిపుణులు అనుచున్నారు. పరిస్థితులు మారుటచే పర్వతము ఇల్లున్నది గాని అంత ప్రమాదకరముగ యుండవలదనుచున్నారు.

వెంట్రి ప్రదర్శనము

ఆస్ట్రేలియా విచారించుటకును, ముందుపనిని ఆలోచించుటకును ఒకసంఘము నేర్పాటుజేసిరి. దానికధ్యక్షునిగ జె. హెచ్. థామస్ గారుండవలసిరి.

విమానములు డిక్టోనుట వైమానికోద్దోగులు హతులగుట

లండన్, ఆగస్టు 28:—ముగ్గురు వైమానికాధికారులు చనిపోయిరి. ఒకనికి గాయములు తగిలెను. క్యూలిబ్రిడ్జిగర్ రెండువిమానములుగూడ డిక్టోనుటచే ఈయనన బట్టెను.

లండన్ నరుకుల వ్యాపారము

గొప్ప ఎత్తు

లండన్, ఆగస్టు 28:—లండన్ నాకాశయములలో సరుకులను గొంపోవుటకు రైలుమార్గములను భీమగర్భమునుండి వేయుచున్నారు. దీనికే 32000000 పౌనులను ఖర్చుపెట్టుటకు ఆంగ్లో అమెరికనులు ఏర్పాటుజేసికొనిరి. పెద్దపెద్దరైల్వేలపై నీలు ఆలోచించుచున్నది. ఇదివరలో పోయినవర్తకము పూట కొని లాభము గల్గుననుచున్నారు.

కనడా అప్పీలు

ప్రివీ కవున్లు

క్రొత్త నిబంధనలు

విన్నింగ్, ఆగస్టు 29:—ప్రివీ కవున్లుకు ఇకమిదట జనవరినుండి దొమినియను కోర్టు ఉత్తరవుగాని, మంత్రివర్గము వారి ప్రత్యేక అనుమతిగాని యున్నచో ప్రివీ కవున్లుకు అప్పీలుజేసికొనవచ్చును, లేదా వీలులేదు. ఇకమిదట దీనివలన ప్రివీ కవున్లుకు అన్ని అప్పీలుండవు. ఈ కొద్ది అప్పీలుగూడ రాజ్యాంగవిధానమునకు సంబంధించియుండును. ముఖ్యమైనకేసులలోనే అప్పీలుజేయుటకు వీలుగనటుల కనడా కోర్టులు తోడ్పడవలెనని క్యాన్ గారనిరి.

ష్యాంగుహే పరిస్థితులు

హ్యంగుహే, ఆగస్టు 28:—జాను మొదటి తేదీని ప్రత్యేక శాసనములను ప్రయోగించిరి. ఆ ఆనందము తీరినవని ప్రకటించిరి.

బొంబాయి రాష్ట్రీయ సంఘ

సంస్కరణ సమావేశము

సన్ధాసంఘాధ్యక్షుని ఉపన్యాసము

విద్యాగారి రామాభాయి నీల్ కాంతగారి అధ్యక్షకోపన్యాసము

పునహా, ఆగస్టు 31:—పునహానగరమందలి నేపాసదన సంఘముయొక్క హాలునందు బొంబాయి రాష్ట్రీయసంఘ సంస్కరణసమావేశము నేడు ప్రారంభమయ్యెను. జాతీయగీతము లతో కార్యక్రమము ప్రారంభమయ్యెను. సన్ధాసంఘాధ్యక్షులగు జి. కె. దేవధారుగారు అరగంటసేపు ఉపన్యసించిరి. మహారాష్ట్ర దేశముందు ప్రసిద్ధివహించి మిగుల ప్రఖ్యాతిగాంచిన కీర్తి శేఖరుల రామకృష్ణభండార్గారు గారిని దేవధారుగారు మిక్కిలి ప్రశంసించిరి. భారతదేశమందు ముఖ్యముగ మహారాష్ట్ర, భూరరదేశములందు వర్ణాశ్రమధర్మములు మిగుల దుష్ఠియందున్నవనియు, దేశసంఘభివృద్ధికి మిగుల ఆటంకముగ నున్నవనియు దేవధారుగారు నుడిచిరి. ఇంతవరకు యీవిషయమై జేయబడిన ప్రయత్నముల వివరించి, సంస్కరణవాదులు ఆర్కాటముజూపక మెల్లగ గావించినప్రయత్నము లిప్పుడిప్పుడు ఫలోన్ముఖమునకు వచ్చుచున్నవనియు, దేశీయుల చిత్తసంస్కరణమునవారు జేయగలిగినయు సన్ధాసంఘాధ్యక్షుడు నొక్కితెల్పెను. "కేవలము అడ్డుపెట్టవలయునను ఆభిప్రాయముతో సంఘసంస్కర్తలు శాసనసభల సహాయము చూచునను గామచు చట్టములను బ్రతిఘటించుట నాకు మిగుల ఆశ్చర్యకరముగనున్నది. సంఘ సంస్కరణుల యొడ రాజకీయ, మత, శాఖాభేదములను వర్జించి, ఉదార భావముతో సమస్యను బరిష్కారము చేయ బ్రయత్నించవలయునని నేనుగోరుచున్నాను. రాజకీయములకు సంఘసంస్కరణముతోడుగ నుండరాదు. సంఘసంస్కరణమునకు ఆశయముగలరు. జాతీయభివృద్ధి, జాతీయ సంఘభావము, సంఘ సంస్కరణముల ఆశయములు అంతియకాదు. మానవజీవయే సంఘసంస్కరణ ఉద్దేశము ముఖ్యోద్దేశము. మానవ కల్యాణభివృద్ధియే దాని గమ్యస్థానము. కాబట్టి అన్ని పార్టీలుగాని, సాంఘికపార్టీలుగాని, రాజకీయ పక్షములుగాని, పదిత్రముగ సంఘసంస్కరణ వేదిక యందు కలసి మానవ శ్రేయోభివృద్ధిని లోకకల్యాణమునకును బాటుపడవలయును" అని సన్ధాసంఘాధ్యక్షులు దేవధారుగారు గంభీరముగ బల్కి విరమించిరి.

భారత శాసనసభ

నేటి సమావేశమందలి చర్య

సిమ్లా, ఆగస్టు 31:—నేటి శాసనసభ ప్రభుత్వబిల్లులు, శాసనములు మొదలగువాటిని చర్చించుటయందు గడచినది. మొదట ప్రశ్నోత్తరములలో సంస్కరణముల నివేదికపై రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వముల యభిప్రాయములు దీసుకొనబడినవిగాని యవి ప్రచురింపబడ నేరవని సర్ ఆల్ఫ్రెడ్ గాంధేరు మండిముగారు సమాధానమిచ్చిరి.

పల్లెకు సర్దిగుసంఘ సభ్యులకేర్లు, వారి హక్కులు మొదలగువాటినిగూర్చి ఈసభయందు చర్చించురాయని యడుగంగా దేశీయ సభ్యులకు లీకమిషనుపై వీసభవా రిదివఱకే చర్చించిరిగాన దీనిని సభయందుంచుటకు ప్రభుత్వ ములోచించు నివేదన తెలిపెను.

ఆస్ట్రేలియాలో భారతీయులకు పౌరసత్వపు హక్కులకు శాస్త్రీగారచటకు బోయినపుడు గోరినట్టివృత్తులకు ప్రభుత్వ మంగీకరించినదియు, కానికీసులందు, పశ్చిమాస్ట్రేలియా ప్రాంతములందు నుండవని భోరుగారు సమాధానమిచ్చిరి.

అండమానుల నికముందు ద్వీపాంతరవాసశిక్షల కుపయోగింపబడవనియు, సుమారు 1600 మాస్టాలు వారికిరికపై ననే బంధముచున్నారనియు, చాలమంది ప్రస్తుతము శిక్ష ననుభవించుచున్న వారుగూడ నచ్చటకు బోవునమని వ్రాయుచున్నారనియు, మదరాసు శాసనసభాభ్యంతరము గమనింపబడినదనియు, సమంజసముగ నుండు యభ్యంతరములున్నచో నాటి నాలోచింతుననియు, కాని ప్రస్తుతమేమియు గానించుటలేదని దేశీయసభ్యులకు సమాధానమిచ్చెను. (అ. ప్రె.)

ప్రివీ కౌన్సిల్ చారణి

మరణించుట

సుప్రసిద్ధ ప్రతికావ్యునియగు మేరీప్ర్యాంసెస్ బిల్లింగ్ టన్ అనునామె లండనులో 29 తేదీని దివంగతురాలయినది.

వర్షపాతము

సిమ్లా, ఆగస్టు 31:—బంగాళాఖాతముపై గల పల్లవి డిప్రెషను నేటి ఉదయమున ఉత్తరముపైనుండెను. మధ్యరాష్ట్రములు, సంయుక్తరాష్ట్రములు, ఉత్తర మదరాసు తీరములందును విస్తారముగ వర్షముగలుగజేసెను. బర్మా, ఈశాన్య యిండియాలోను వర్షము చురుకుగా గురియుచున్నది. బర్మా, ఉత్తరము, తూర్పు సంయుక్త రాష్ట్రములు, మధ్యరాష్ట్రములు, మళయాళము, ఉత్తరమదరాసు తీరములందు సర్వ సాధారణముగ వానగురిసెను. ఆస్సాము, బెంగాలు, బొంబాయి, దక్కను, కొడగులం దచ్చులచ్చుల వానగురిసెను. తూర్పు పంజాబు, తూర్పు రాజపుత్రానామ, ఆగ్నేయ మదరాసులందు స్వల్పముగ వానగురిసెను.

మెన్బర్లు, డైమండుబి క్యూర్యు, మోన్సా 1½, మోన్సోను అక్టోబర్ 2, తేజపురం 1, బర్హాను 1½, బాలసూరు, నయదుంక, లక్ష్మణపురం, ముక్తేశ్వరం 1, దూర్గి-2, మస్సోరీ 3, సాగరు 4, నాగపురం 1½, జగదల్ పురం 3, పాచిమం, కలింగపట్టణం, గోపాలపురం 1, విశాఖ పట్టణములందు 1½ అంగుళముల వర్షముగురిసెను.

సూచన:—ఉత్తరమదరాసు తీరమందు వర్షము గురియుట తరగును. అస్సాము, తూర్పు బంగాళములందు హెచ్చుగ వానగురియును. (అ. ప్రె.)

మదీనా విధ్వంస మబద్దము

బినిసాదుగా రంపిన వార్త

భారతప్రభుత్వ మిచ్చిన సమాధానము

సిమ్లా, ఆగస్టు 31:—నేడు భారతశాసనసభయందు సర్ ఫరజత్ హుస్సేనుఖానుగారు మదీనా విధ్వంసములను గూర్చి ప్రశ్నింపగా సర్ డెవిస్మన్ గారిట్లు సమధానమిచ్చిరి. "జెడ్డాలోని చక్రవర్తిగారి ప్రతినిధికిని, ఈజిప్టు పాలస్థీను హైమిషనరులకు, నిజమున వార్తలను దలసుకొనుటకు వెంటనే భారత ప్రభుత్వము తంతుల సంపెను. వీరికిగూడ రూఢి వార్తలు దెలియుటకు కొంత కాలము పట్టును కాని సందిగ్ధమయినట్టియు, కలత నొందించునట్టియు వార్తలనేకములు ప్రచారమునందున్నవి కానియవయు నిజము గాకుండవచ్చునని దెలుపుటకు సంతోషించుచున్నాను. సుల్తాను బిచిసాదగారు కెయిరోలో నున్న తనప్రతినిధిద్వారా ప్రస్తుతము ప్రచారమందున్న వార్త లబద్ధములని నిర్ధారకవార్తలంపెను. సలాఖలోని షెర్షియను సైన్యము విధ్వంసము కాబడేనగాని మదీనాగోరిలు చెక్కుచెదర లేదని యెబనుసాదుగారి ప్రతినిధి తెలుపుచుండెను.

ఇంకను రూఢివార్తలు చేతినతోడనే వాటిని విరివిగా బ్రకటించుటకు బ్రభుత్వము శ్రద్ధ దీసుకొనును. కెయిరో నుండి వచ్చిన తెలిలోనివార్తల నిచట దెలుపుట యుక్తమని తలతును. కాని వార్త తెలిద్వారా చెబుటలో సలాఖనుమాట తప్పుబడి నట్లునమానము దోచినది. ఈ సభయందలి కొందఱు మహమ్మదీయ మిత్రులుగూడ దానికిని నిర్ధారించలేకపోయిరి. కావుననా వార్తయంతయు సభయెదుట విన్నవించలేదు. (అ. ప్రె.)

బొంబాయికొట్టును మార్చెట్టు

నేటి ప్రతిధరలు

ఏప్రిలు మే బ్రోచి ప్రతి:—408 రూపాయలతో ప్రారంభమై 407½ లకు తగ్గినది. డిశంబరు జనవరి ఒకప్రతి 388½ తో ఆరంభమై 388½ కు తగ్గినది. డిశంబరు జనవరి బెంగాలు ప్రతి 341 తో ప్రారంభమై 340½ కు తగ్గినది. కొన్ని రకములకు ధర తక్కువగానున్నది.

న్యూయార్కు తంతివార్త

"కాలమానము ఉష్ణాధికముగా నుండుటచే తీవ్రత కలుగుచున్నది. స్థానమున ఉత్సాహము తక్కువగానున్నది. వీ షులనమ్ముకము హెచ్చుచున్నది. అని నాడైన కంపెనీవారు తరి తివార్త నంపిరి. (ప్రె. సె.)

నల్లమందు సమితి సంఘము

31 తేదీవరకు నిలుపుట

జనీవా, ఆగస్టు 28:—దొంగవర్తకమును గూర్చి నేటి యుదయమున రహస్యముగ చర్చించిరి. చీనా ప్రభుత్వముతో ఒడంబడికను జేసికొని చీనాకు మత్తుపదార్థములను ఎగుమతి చేయుటను తగ్గించెదమని జర్మను ప్రతినిధి నుడివెను.

నేటిమధ్యాహ్నపు బహిరంగసభలో మాకవో పరిస్థితులనుగూర్చి చర్చించిరి. ఇచ్చట నల్లమందు వాడుక తక్కువనిరి. మాకవోనుండి నల్లమందును ఎగుమతి జేయువిషయమై పోర్చుగీసు నివేదికములో కొన్ని సంగతులు సరిగా లేనవి సర్. ఎండెలివిగ్నిగారు జూపించిరి. జనవరిలో మరల సమావేశమగుదురు 31 తేదీవరకు ఆపుజేసిరి. నాడు నివేదికమును ఆమోదిచెదరు.

మదరాసు మార్కెట్ రిపోర్టు

(31-8-25)

జన్మనిరతులు

ఇరువదిగజముల "పీస్" ధరలు

కార్తికమాసములు—22 x 22 మంగిసమార్కు (ఎ) రు 10-6 (బి) రు 11-12. సరాసరిరకము. రు 10-6.

కార్తికమాసములు—22 x 22 వేరు రకములు (బి) రు 11-2. సరాసరిరకము రు 10-2.

తెలుపుముట్లు—1708 రు 15-2; స్లాస్ 9000 రు 15-3; ఎల్. ఎల్. 78 రు 11-4; ఇ. సి. 78 రు 11-12; 7578 రు 13-6; 9978 రు 11-4; 85-888 రు 16-4; బి. సి. 78 రు 11-8; 880 రు 11-2; 2908 రు 10-2; 8978 రు 11-4.

నూలు

40 నెంబరు, సీమ (5 పౌండ్ కట్టుకు)—ట్రాక్ రు 6-7-6; చలవ రు 7-14; పచ్చగుట్టము రు 10-5; పడవ రు 9-6; కాళి రు 9-12; సవరన రు 9-8.

40 నెంబరు జపాను (పదిపానుల కట్టుకు)—నక్షత్రము రు 10-0; భూగోళము రు 12-7; సీలవరన రు 12-2.

60 నెంబరు సీమ (5 పౌండ్ కట్టుకు)—అడకతెర రు 19-8; నెమలి రు 19-10; "గేట్" రు 18-10; గొడ్డలి రు 11-9; గడ్డిబండి రు 11-9; ఎద్దు గడియారము రు 11-8; సింహముపేటకాడు రు 11-6; పెనలు రు 11-5-6.

60 నెంబరు జపాను (పదిపానులకట్టుకు) - భూగోళము రు 18-5-6; సీలంచేప రు 21-5-6.

లోహములు

ఇనుము:—దెబ్బయను చట్టకమ్మిలు ఒక బారువకు ధర రు 29;

ఇత్తడిరేకు:—ఇంగ్లీషు రు 366; జర్మను (డిట్మాన్) రు 264; రాగిరేకు రు 288;

టిన్ రేకు:—(90 మొదలు 95 వరకు ఉన్న కేస్ ఒకటికి) రు 19-4;

కళాయిపెంకురేకు:—24 "గేజి" 6" 7" 9" రు 15-0; 8" రు 15-4; 10" రు 15-4;

సిమెంట్

సీపాకు నెల:—గిల్లింగుహమ్ చెయ్యిమార్కు రు 11-4; నార్త్ ఆఫ్ మార్కు రు 10-8; "వన్-బేర్" రు 11-0; జర్మని నెమలి రు 10-8; తాళముచెప్పి రు 9-8;

రంగులు

హౌడెడ్ మెట్ పీపాధర

అలిజైన్:—20% ఆవుమార్కు రు 72; 20% పొట్టి కట్టుకు రు ; 20% సింహము రు ; 20% నాల్గు గుట్టములు రు 68;

"వైక్రామేట్ పాటాన్" హౌడెడ్ మెట్ పీపాధర 33-4.

చక్కెర

జావాపీడముసరకు మూట ఒకటికి ధర రు 32-0.

నాయిదాధరలు:—సెప్టెంబరు రు 29-10; అక్టోబరు రు 29-10; నవంబరు రు 29-10; డిసెంబరు రు 29-10;

వేరుసెనగ పప్పులు

ఇంగ్లీషు పుట్టికి గిడ్డంగిధరలు:—"మిస్" రు 61, రు 62;

నార్మల్ ధరలు:—"మిస్" పాను 24-17-6; పానా పాను 24-5;

ఆముదపుగింజలు

164 పానుల బస్తా గిడ్డంగివల రు 18-10;

వేరుసెనగనూనె

"గానగ" రు 185; "కెస్" రు 180;

ఆముదము

రు 120; (గ్రామగధర)

పదునుచేసిన తోలు రతి 1 టిక్కి

	మొదలు	వరకు
గొట్టెపాట్లలు (మధ్యరకం)	రు 2 13 0	రు 3 0 0
" ("వైక్రెస్")	రు 3 0 0	రు 3 2 0
తెల్లమేక (మధ్యరకం)	రు 2 2 0	రు 2 6 0
" ("వైక్రెస్")	రు 2 8 0	రు 2 11 0
ఎద్దుతోలు 8 మొదలు 8 1/2 రతులు)	రు 0 15 9	రు 1 0 0
" (నూట్టువాడా)	రు 1 1 0	రు 1 1 6
" బెంగుళూరు (8 మొదలు 8 1/2)	రు 1 0 0	రు 1 0 7
" " (తేల్చినవరకము)	రు 1 1 6	రు 1 2 0
" (మట్టాచి)	రు 0 15 8	రు 0 15 9
" (విజయనగరం)	రు 1 0 5	రు 1 0 9
" (నీలూరు)	రు 1 0 9	రు 1 1 0
గోడెతోలు	రు 0 10 0	రు 0 10 8
గోడూడతోలు	రు 1 0 8	రు 1 1 0
ఆవుదూడతోలు	రు 1 9 0	రు 1 10 0

ఆయుధముల యుపయోగము

టి. రంగాచారిగారి పిల్లు

సెలక్టుకమిటీ రిపోర్టు ప్రత్యేకాభిప్రాయము

ఆయుధముల వాడుకశీయులను గూర్చి శాసనమేర్పరు పగోరుము, టి. రంగాచారిగారు ప్రత్యేకపెట్టిన పిల్లుల సెలక్టుక మిటీవారి రిపోర్టు ప్రచురింపబడినది. పిల్లులకు ప్రతికూలాభిప్రాయము డెబ్బపు మహాముమెంబరుగారు కర్న. క్రాపార్డు, టాంకిస్సుగార్లు ప్రత్యేకనివేదికల చేర్చిరి. ఆయుధముల వాడుకను నిర్బంధము లేర్పరుచబడినదని ప్రభుత్వమున శ్రీనివాసశాస్త్రిగారు ప్రేటుకాన్సిలులో తీర్మానముగావించిరి. సర్ విలియము విన్సెంటుగారు ప్రేటుకాన్సిలులో అట్టిచట్టము ప్రవేశపెట్టిరి. ఆ చట్ట మచ్చటంగీకరించబడెను. గాని భారతశాసనసభలోనికి రాగానే అనేక సవరణలు ప్రతిపాదించబడినవి. అందలి నిబంధనలే మారిపోయినవి. కావున ప్రభుత్వమువారు దానికి కాలదోషము పట్టించిరి. శాసనసభలో చర్చింప నవకాశ మియలేదు.

రెండవ శాసనసభయందు రంగాచారిగారు వేరొకపిల్లు ప్రతిపాదించగా ప్రభుత్వమువారు వలదనుచున్నను సెలక్టుకమిటీ కొప్పగించబడెను.

పిల్లులో నమలుజరుపబడిన నిబంధన సెలక్టుకమిటీవారు సరరించిన పక్రారము యిట్లున్నది.

ఈదిననిబంధన క్రిమినలు ప్రాసీజరుకోడులో 131(ఎ) సెక్షనుగ చేర్చవలెను. "ఈఆధ్యాయము నిబంధనల ననుసరించి యెవరైనను జనసమూహమును విడదీయ నెంచినచో యాదినకు నిబంధననుగూడ అనుసరించుకొనవలెను. (1) జనసమూహము వేరు విధముగా పంపివేయుటకు పీలులేనపుడు, ఉత్తమతరగతి మేజస్ట్రీలు దగ్గరనుండి అధికార మిచ్చినప్పుడు మాత్రమే ఆయుధముల నుపయోగించవలెను. అట్టి మేజస్ట్రీలు స్థానములో లేనపుడు అప్పటకున్న పోలీసు ఉన్నత ఉద్యోగికి ఆయుధప్రయోగ ము లేనవరకును తోచినపుడు, ఆపోలీసుఉద్యోగి ఆయుధముల నుపయోగించి జనసమూహమును పంపివేయవచ్చును. కాని వెంటనే ఆవిషయమును చేరువనుండు మేజస్ట్రీలకు తెలియింపవలెను. (2) జనులగుంపును అట్లుఆయుధముల నుపయోగించి తరిమివేయుటకు పూర్వము యుద్యోగి వారికి పారిపోకున్నచో ఆయుధము ప్రయోగింపబడునని తెలియజేయవలెను. (3) జనుల గుంపారీతిగా తరిమివేయబడిన పిదప, ఆయుధప్రయోగమున కధికారమొసంగిన ఉద్యోగి చేరువనుండు 1 వ తరగతి మేజస్ట్రీలకు 24 గంటల లోపుగా రిపోర్టు జేయవలెను. ఆరిపోర్టు ఇండియను ఎవిడెన్సు ఆక్టు 74, 78, 77 సెక్షనులకు పనికి వచ్చును. దానిని ప్రతి వారు వచ్చి జూడవచ్చును. ఆయుధ ప్రయోగాధికారము నిచ్చు ఉద్యోగియే 1 వ తరగతి మేజస్ట్రీలు ఆయినచో జిల్లా మేజస్ట్రీలుగారికి రిపోర్టుజేయవలెను; జిల్లా మేజస్ట్రీలే ఆయినచో రాష్ట్ర ప్రభుత్వమువారికి రిపోర్టు బంపవలెను. (4) 18 వ సెక్షనులోని వరతుల గమనింప నవసరము లేకుండగనే, జనసమూహములో ఆయుధప్రయోగము వలన దెబ్బతిన్న వారుగాని, హతయైనవారి బంధువులుగాని, యితరులపై యాచటము ప్రకారము ప్రవర్తించి తమకు హాని కలిగించినందులకు ఫిర్యాదు చేయవచ్చును.

హాము మెంబరుగారి భిన్నాభిప్రాయము

హాము మెంబరు సర్ అల్ఫ్రెడ్ డెరు మడ్డిమనుగారు యిట్లు భిన్నాభిప్రాయమును చెప్పిరి:— నేను పిల్లులందు ముఖ్యముత్రమే తప్పుగా నున్నదని తలంచుటచే సెలక్టుకమిటీ కొప్పగించుటకే అంగీకరింపలేదు. ఆయుధప్రయోగమునుగూర్చి అనేక నిబంధన లేర్పరచుటలో సెలక్టుకమిటీవారు తప్పుడుమార్గము ననుసరించుచున్నారనియే యిప్పటికి నమ్ముచున్నాను. జనసమూహమును తొలగింప నెంచినప్పుడు ఆయుధముల ప్రయోగించినచో యెట్లు ప్రయోగించుట యనునది ముఖ్యంతముగాదు. ముఖ్యంత మేమన, మన ఉద్దేశమును నెరవేర్చుటకు సాధ్యమైనంత తక్కువ ఆయుధశక్తి నుపయోగించవలెను. ఈవిషయము ప్రస్తుతమున్న శాసనము దుండనేయున్నది. కావున ఆయుధముల ప్రయోగమును గూర్చిన ప్రత్యేకనిబంధన యిప్పు డనవసరము. ఇక ప్రత్యేక నిబంధనలగూర్చి విచారితము. జనులగుంపును వేరు విధముగా పంపివేయ పీలులేనప్పుడే ఆయుధముల నుపయోగింపవలెను. ఇతర సమయములందు పయోగింపరాదనుటకు కారణమేమి? బయటెట్టులు తుపాకులుగల సైన్యమున్నపుడు తుపాకులతో కాల్చి తరిమివేయుటకు పూర్వము బయటెట్టులతో ప్రతిపాదించుననునాలుములు యెదుర్కొని సైన్యముగూడ కొంత యెత్తునను పాల్పడవలెనా? మరియు నిట్టి అవకాశము శాసనమునందే యున్నచో ప్రతిపాదించు జనసమూహమును తుపాకులతో కాల్చుకొండ తరిమివేయుటకు పీలుండెనా? యను సందేహమును కలిగించుచుండును. కేసులు వచ్చునపుడు కోర్టులే పరిష్కరించుట కష్టమగును.

2 వ విభాగము ప్రకారము నుపయోహమునకు పీలునుచో దుగా ఆహాయమును తోయబరచునే మంచిది. కాని అట్లు పీలులేని సందర్భములు నెట్లొందును. ఈ నిబంధన అనుసర ఒకప్పుడు జనులగుంపు చెప్పు నవకాశము లేకుండ సైన్యము బడవచ్చును. అయినను యీ నిబంధనకేమి ఆక్షేపాలేదు. 3 వ నిబంధనను పూర్తిగా అంగీకరించుచున్నాను. రిపోర్టుకు నలసికే కాని ఆయుధముల నుపయోగించి ప్రజలకుహాని కలిగి విషయములందేకాక యితర విధములుగా హాని కలిగిన సందర్భముల గూర్చిగూడ రిపోర్టు బంపవలెను. నాల్గవ నిబంధన చాల వికారమును హక్కుల నొసంగుచున్నది. అధికారుల అనలేనిదే ఫిర్యాదులు జేయుట కవకాశమిచ్చినచో యీ బాధ్యతను నిర్వర్తింపజేసి ఉద్యోగులకు చాల ప్రతిబంధకములు కలుగుటంకిన్నునగారు సర్ అల్ఫ్రెడ్ డెరు మడ్డిమనుగారి భిన్నాభిప్రాయములో నేర్పబడిరి.

క్రాఫర్డుగారి భిన్నాభిప్రాయము

కర్నలు క్రాఫర్డుగారిట్లు చెప్పిరి:—131 ఎ. న లో నూచించిన 1,2 మార్కులకు నేవంగీకరింపను. పిల్లులో నిబంధన ఎగ్జిక్యూటివువారికి నూచనలరూపమున స్థున్నది. యవిరుద్ధములగు జనుల గుంపులను తొలగించెడి అసంతృప్తులకు బాధ్యతను నిర్వర్తింపవలసిన ఉద్యోగులకు మనము దెబ్బపడవచ్చుగానుండవలెను. క్రిమినలు ప్రాసీజరుకోడులో న దెబ్బన మార్కులను తెచ్చి పెట్టినచో అందుకు ప్రతికూల ఫలితము కలుగును. సరియగు అధికారులకు శత్రుత్వము రిపోర్టుజేయవలెననెడి 3 వ నిబంధనకునే నంగీకరించుచున్నాను. 4 నిబంధనకునే నంగీకరింపలేను. అరెస్టు జేయుటకు పూర్వము గవర్నరు జనరలుగారి అనుమతిబడయవలెనను 182 సెక్షను వరకును నేను మినహాయంపజాలను. లేకున్నచో అనవసరముగా అనేక మైన కేసులు వచ్చును.

జిన్నాగారిట్లు చెప్పిరి:—4 వ నిబంధనతప్ప తక్కిన పిల్లులకు నేను అంగీకరించుచున్నాను. ఈ నిబంధన యెట్లుపయోగించబడునో నాకు తెలియకున్నది. (అసోసియేటెడు స్పెషలు.)

22 మైళ్ల ఈదులాట పందెము

మొదటవచ్చిన ముగ్గురును హిందువులు

కలకత్తా, ఆగస్టు 29:—కలకత్తా ప్రాణరక్షణసంఘము వారి యేర్పాటుక్రింద నేడు 22 మైళ్ల ఈదులాట పందెముకట్టి జరిగెను. చరఖాస్తుచేసిన 17 గురిలో 11 గురుమాత్రము నీటిలో దిగిరి. అందులో 8 మందిమాత్రము పందెమును ముగించిరి. వీరిలో నిద్దరు యూరపియను సోల్దరులకలరు. మిగతా ముగ్గురును మిగ్గళ్లోనే గట్టెక్కిరి. పందెము చంద్రనగరు ఘాటునుండి 11-15 నిమిషములకు ప్రారంభమయ్యెను. పందెమంతము 4 గం 26 నిమిషములలో ముగిసెను. హైదరాబాద్ ప్రాణరక్షణ సంఘములోని మానరంజన బోసు అనువాడు చేరవలసిన ప్రదేశమున అహూరిట్ లాఘాటుకు 3 గం 41 నిమిషములకుచేరెను. సరస్వతిక్లబ్బులోని హృషీకేశభట్టర్జీయును కాలేజీస్ట్రీరు క్లబ్బులోని వనిక్లాబ్బుదత్తును వరుసగా 4 గం ౪౮ ల 38 నిమిషములకును, 4 గం 35 నిమిషములకును గమ్యస్థానమునుచేరిరి.

సోల్ద రిద్దరును 6, 7 వ వారుగా వచ్చిరి. కడ పటివాడు 5 గం. 32 నిమిషములలో నీచెను. వారిలో ప్రమాదములెవ్వియు జరుగలేదు. రెండు మైళ్లవరకు ఎదురుగాలిగొట్టి యాతగాండ్రకు కొంత యిబ్బంది కలిగించెను. త్రోవపాడుగుననున్నము లాంచీలు యిరుచున్నవారి వెంటనే పోవుచుండెను. నైన్యలు గూడ వెంటనుండిరి. అహూరిట్ లాఘాటువద్ద సర్. హెచ్. యం. ముఖర్జీగారి అధ్యక్షతక్రింద పతకములు వెండిగిన్నెలు మొదలగునవి ముఖర్జీగారి భార్య జయమొందినవారికి బహూకరించెను. పందెములలో గెల్చిన మొదటి ముగ్గురికిని వెండి ప్లీటు, గిన్నెలు, బంగారు పతకములు వరుసగానీయబడెను. మిగతా 5 గురికిని వెండిపతకములు మాత్రమియబడెను. 1922 1923, 1924 లో పోటీకి వచ్చిన వారిదూరమును 4 గం. 20 ని 4 గం 58 ని, 8 గంటలలో నీదిరి. (ఆ. ప్రె)

కరెన్సీ సంఘ నిర్ణయము

భారత శాసనసభ తీర్మానమును భారతవర్తక సంఘ మూమోదించుట బొంబాయి, ఆగస్టు 29—భారతవర్తక సంఘము కేంద్ర ప్రభుత్వముయొక్క యాధిక శాఖకు, మొన్న శాసన సభలో కరెన్సీ సంఘ సభ్యుల నిర్ణయమునుగూర్చి ప్రతిపాదించబడి యామోదించబడిన శాసన తీర్మానమును సంపూర్ణముగ నామోదుచుంటిమని తొలిజేసిరి. (ఆ. ప్రె.)

బర్మాలోని కూలీలస్థితి

(స్వకీయవిలేఖరి)

శ్రీయుత ఆనటపల్లి నారాయణరావుగారి
యువన్యాసము.

తమచర్య కాంగ్రెసువారు తీసికొనవలెను

కాకినాడ, ఆగస్టు 29:—నిన్న సాయంత్రము 5-80 గంటలకు గోదావరిజిల్లా సంఘ యజమాన్యమున ఇచ్చట వైదా వెంకటచలపతి పురమందిరమున బహిరంగపథ జరుపబడెను. విద్యాధికులైనవారు కాంగ్రెసు నాయకులు సభలోనుండిరి. శ్రీయుత దుగ్గిరాల సూర్యప్రకాశరావు బి. ఏ. గారు సభాధ్యక్షులుగనుండి వలసపోయిన కూలీలస్థితిని రిస్కలేటెడ్ నాన్-రెస్కలేటెడ్ పద్ధతులనుగురించియు చెప్పి బర్మాలో కాసనసభ్యులుగానుండి శ్రీయుత ఆనటపల్లి నారాయణరావు ఎం. ఏ. గారు కార్మికుల విషయమునందు చాల పనిచేయుచున్నారని సభ్యులకు ఆయనను తెలియబరచి ఉపన్యాసమును పలికిరి.

శ్రీయుత నారాయణరావుగారు ఘనాంక గంటకాలము ఇంగ్లీషున ఉపన్యసించి సభ్యుల హృదయముల నాకర్షించి జేసిరి. ఆ యువన్యాసమునది ముఖ్యవిషయములు యీక్రింద తెలుపబడెను. హిందూదేశమునుండి బర్మాకు వెళ్లు కార్మికులు వ్యవసాయమునందును, పారిశ్రామికమునందును ఓడల పనియందు పీఠులు తుడుచుటయందును, పాకీషి యిత్యాదులు చేయుటయందును, హైందవకూలీలు వియ్యపు యంత్రములందును, కిరస నాయలు యంత్రములందును, గనులందును, రంపపు మరలందును, మోయుటయందును యిట్టి పరిశ్రమలందు నిమోగింపబడుదురు. ఈపనులందు యజమాని కూలివాండ్రును పిలువకు వారిలో సంబంధముండదు. కూలీలను కూలీల కంట్రాక్టరు తీసికొని వచ్చి పనిచేయించును. కూలీలు అతనికి ఋణగ్రస్తులైయుండుదురు. కూలీపని మానుకొనిపోవుటకు అతని నెలపు కావలెను. తే ని యె డ ల వ ర్ గ మె డ్స్ బ్రిచ్ ఆఫ్ కంట్రాక్టు ఆక్టుప్రకారము వారిపై చర్యతీసికొనును. కూలీలను కంట్రాక్టర్లు హెచ్చించి చేయు అనేకవిధములను వారిని సదరు కాసనముక్రింద తీసుచువిధమును ఉపన్యాసమును తెలియజేసెను.

కూలీలసంఖ్య అధికమగుట

1919, 1923 సం॥ ల మధ్య బర్మాకువెళ్లిన కూలీల మొత్తపుసంఖ్య 17,00,643. మరణించినవారిసంఖ్య 13,76,529. కేదము 3,74,114. బర్మాదేశస్థులకును హైందవులకును గూడ హైందవునికి వలసపోవుటయను నుద్దేశము చాల ఆతురమును కల్గించుచున్నది. ఎన్నికమైనపరిశ్రమలలో 69,977 తర్కీదు పొందని కార్మికులను 17,225 తర్కీదుపొందిన కార్మికులను గలరు. మొత్తపు కూలివాండ్రు సంఖ్యనుబట్టి తర్కీదు కార్మికులు వందు స్వభావములు నూటికి 76 గరు, హైందవులు నూటికి 19 గరు, చైనీస్ నూటికి 47 గరు, తర్కీదులేని కార్మికులనువందు వరుసగా నూటికి 84 గరు, 57 గరు, 6 గరు ఉండిరి. పరిశ్రమ జీవితము గడుపువారు హిందూస్థానీలు, చిట్టగోనియన్లు, ఓడ్రులు, ఆంగ్లలు, తమిళులుగా ఉన్నారు. తర్కీదు అయిన కార్మికులనువందు అనగా బియ్యము యంత్రమునందును, కిరసనాయలు రిస్కనరీలలోను, టిక్, ఉత్ప్రాం, వెండి, సీసముగనులలోను, చైనావారు విశేషముగానుండురు. హిందువులు, మహ్మదీయుని గూడ చైనామనిషి లాభకరములగు వృత్తులందు మించెను. హైందవుని, బర్మనునికంటె ఎక్కువ చురుకుగా చైనామనిషి పారిశ్రామికమునందు బ్రవేశించెను. ఈసందర్భమున బర్మనులు లాభకరమున వృత్తులందు ఎక్కువగనున్నారనియు అందువలన హైందవులు పనిచేయు వివిధకార్మికులను స్వీకరించుచుండిరనియు వ్రాసిన సర్ మార్గ్ కెన్ బ్లో గారి వ్రాతలను ఉపన్యాసకుడు చదివెను. ఇప్పుడు హైందవ కార్మికులమీద యిష్టము పెరుగుచున్నది. బర్మీష్ బాతీయవారులను వలసపోవుట (ఇమిగ్రేషన్) మీద ఆధికారమును స్వీకరింపజూచుచున్నారు. హైందవుడు బర్మనును తరిమి బర్మాను హైందవదేశముగ జేయుట తప్పు అభిప్రాయము. కొలదికాలమే ఉండువారు అట్లుజేయరు. భాయముగా నక్కడ నివసించినవారు బర్మనయినారు.

కంట్రాక్టుపద్ధతి.

బర్మాలోని హైందవ కార్మికులను మూలము కంట్రాక్టుపద్ధతి. సామ్య ఆధ్యాత్మ లిచ్చుట బర్మాలో ధనికులు కావ

చ్చునను ప్రచారము బర్మమైన గాలములవలె. పనిచేయుచున్నది. మర్కమెన్సు బ్రిచ్ ఆఫ్ కంట్రాక్టు ఆక్టుప్రకారము కంట్రాక్టుకునుకూలీని కూలివాడు పనిచేయవలసియున్నది. అట్లు చేయకున్న ఖయ్యుత్తుకూడ విధింపబడియున్నది. ఇప్పుడున్న కంట్రాక్టుప్రకారము రాకపోకలకు ఆహారము మొదలగువాని కను ఖర్చులు కార్మికునిపై బడుటచేత ఆతడు కంట్రాక్టుకును ఋణగ్రస్తుడుగ నుండును. కాని ఫెడరేటెడ్ నులేట్టులోగు మారిషన్లోను, సిల్కోలోను, ఫిజిలోను, యింకను యిట్టి చోట్ల అట్టి ఖర్చులు కూలివానిపైబడవు. ఈకంట్రాక్టు పద్ధతి నల్లమధ్యమనిషికి యజమాని హక్కులు కలుగుచున్నది. అందు కల్ల యజమానికిని కూలివానికిని సంబంధమేమియు లేకపోవుచున్నది. ఈపద్ధతిని ఖండించి యజమాని కూలిని కూలివానికే యివ్వవలసిట్లు అంతర్జాతీయ కార్మికసభవారుచెప్పిరి. కంట్రాక్టు కార్మికులను నిషేధింపవలెనని కంట్రాక్టునల్ల కార్మికులను బాడు గనుతీసికొనుట నిషేధింపవలెనని రివలెండు సి. ఎఫ్. ఎ బాగారు కూడ వివిధస్థితులనాటికి జెప్పియుండెను.

రాకపోకల కేసు

రాకపోకలకు కేసునుగూర్చి ఉపన్యాసముడు చెప్పుచు ఓడల కంటెనెలవారు తమస్థితులను అభివృద్ధిచేసికొనుటకు ప్రయత్నించినందున ప్రకూపులేట్లు మిక్కిలి అధికమైనవనియు, యుద్ధకాలమున నూటికి 80 వంతున కేపు హెచ్చైనవియు, ఈ మధ్యను యింకను నూటికి 7 వంతున పెరిగినవియు, డెక్ ప్రయాణీకులకు క్రొత్త సౌఖ్యమేమియుకలుగజేయకుండ యీ అధికమైన బరువులేయుట విచారకరమనియు ఉపన్యాసముడు తెలియజేసెను.

ఓడల సంబంధముగు కార్మికము

తరువాత బియ్యపుమరలందును ఓడల సంబంధముగు కార్మికులందును కూలీలనుస్థితిని వివరించెను. రంగూన్ ఓడల కార్మికులచేసిన ఓకానోక సభలో తమకునుకూలికి పనిచేయించుకొనుచున్నారనియు, గాంగ్ మేస్త్రి తన రోజుకూలీలో 5 ఆకాలు యివ్వవలసియున్నదనియు, ఇంకను రెండు వారముల కొక పర్యాయము 9 ఆకాలు హెడ్ మేస్త్రి కివ్వవలెననియు తీర్మానింపబడెను. పనిమాత్రము గాంగ్ మేస్త్రి ప్రోయర్సు (పారలో ఎత్తిపోయువాడు), వెండ్ మిక్, కూలివాండ్రుచేయవలెను. గాంగ్ మేస్త్రిపనికి రూ 150 నుండి రూ 200 లవరకు యిచ్చుకొనవలెను. వెండ్ మేస్త్రిపనికి, పార మేస్త్రిపనికి రూ 500 ల యిచ్చుకొనవలెను. పోటీయున్నయెడల యింకను ఎక్కువగానేయుండును. చివరకు యీ ఖర్చులన్నియు క్రింద నున్న కూలివానిపైబడును. అతడు చిరికిపోవుట తలపించుచున్నది.

రిక్వారెట్, ఫ్యాక్టరీ ఆక్టులో విధింపబడిన కాలనిర్ణయము కంటె ఎక్కువగా పనిచేయుచువిషయమును గురించి చర్చింపబడెను.

నివాసములు

కార్మికులు నివసించు స్థలములు ఇండ్లనుగురించు చెప్పుచు, పట్టణములందు పారిశ్రామిక సంపదతో క్రిక్కిరిసి నివసించుననుస్థ ఆపారీకుద్ధస్థితుల సమస్య నెదుర్కొనుచున్న వనియు, నివాసగృహముల స్థితులనుబట్టి మృత్యువు, రోగము, అవినీతి కుటుంబ జీవితమునందు విచ్చిన్నము కలుగుచున్నవనియు, కొంద అయజమానులు ఒకవిధముగా నివాసమునకు ఏర్పాట్లుగావించి రనియు తక్కినవారు అందువిషయమై అశ్రద్ధపహించిరనియు అందునల్ల కూలివాడు పీఠులలో పరుండవలసినవాడగుచున్నాడనియు, పారిశ్రామికస్థలములందు క్రిక్కిరిసి జనముండుచున్నారనియు కావున యీక్రిష్టసమస్యను వెంటనే పరిష్కారాగింపవలసియున్నదనియు నారాయణరావుగారు చెప్పిరి.

ఆరోగ్యము, పారిశుద్ధ్యము, విద్య-వీనిగురించుచెప్పుచు ఫ్యాక్టరీ కార్మికులపిల్లలకు విద్యాసౌకర్యములు చేయబడలేదనియు రంగూన్లోని ఆంగ్ల సాంఘిక సేవాసమితి పగటి పాక కాలము రాత్రి పాకకాలము పెట్టి చాల ఘనమైన పని చేయుచున్నారనియు తెలియజేసిరి.

కూలి ఖర్చులు

బియ్యపు యంత్రములు, రంపపు యంత్రములు, పెట్రోలియం రిఫైనరీలు, షిప్లింగ్ పీనియందు పనిచేయువానికి నెలకు కూలి రూ 20 లు. పనిచేయుటకు గావలసినకేక్కి తగిన కాకా హారమునకు రోజు 1-కి నాల్గు అడ్డా ఒక కూలివానికి వ్యయముగనని వదింపుచేయబడెను. పుల్లలు, దీపము, అడ్డె, బట్టలు, పొగాకు యిట్టి ఖర్చులు కూలివాని కుటుంబమునకుగను. అట్టి వన్నియు లేక్కమాడగా నెలకు రూ 5 లుకు మించిన ఖర్చు అగును. వైద్యసహాయమునకు, పండుగలకు, తద్దినములు మొద

లగువానికి, పూజకు, రాకపోకలయిట్టివానికిగు ఖర్చులందు కలుపబడలేదు. ఎంత కష్టపడి విగుల్చుకుందామని అనుకొనకార్మికునకు నెలకు ఏడు రూ పాయలకంటె ఎక్కువ కూడబెట్టలేదు. బర్మాలో హైందవకార్మికుడు ధనమును కూడబెట్టుచున్నాడని వచ్చును. హిందూదేశమునకు ఆతడు పంపించునది యిక్కడి తన కుటుంబుగృహము గాని అది నిల్వకు కాదు. జీవితవ్యయము ఎక్కువగుచున్నప్పటికి కూలి అధికము కాకపోవుటవల్ల హైందవులు చాల బాధపడుచున్నారు. యుద్ధానంతరమునను పూర్వమునను ధరలు పెరుగుచునేయున్నవి. కాని కూలిమాత్రము పెరుగులేదు. కూలివారి యందు తండ్రిబాటలు లేకపోవుటచేత కూలి మిక్కిలితక్కువగానే యుండుచున్నది. వలసపోవుట కేవిధమైన అభ్యంతరము లేనిపద్ధతి యుండుటవలన కూలి వృద్ధియగుటలేదు.

రిక్వారెట్ స్త్రీలలో సంఖ్య ఎక్కువగా నుండుటను గురించియు, వృత్తిచారము అందునల్ల వ్యాధులు హెచ్చు అగుటను గురించియు, ఆర్మీగౌరవము పోవుటయు చెప్పిరి. త్రాగుడు నల్లమందు మ్రింగుట విశేషముని తెలియజేసిరి.

కాబట్టి కాంగ్రెసువారు యీ కార్మికసమస్యనుగురించి తమ ప్రచారము చేయవలసినదనియు, ముఖ్యముగా కాకినాడ నుండి విశేషముగా మనుష్యులు బర్మాకు పోవుచుండురు గనుక కాకినాడవారు, ముఖ్యముగా ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెస్ నాయకులైన శ్రీయుత బులుసు సాంబమూర్తిగారు యీవిషయమై శ్రద్ధపహించి కృషిసలుపవలసినదని ఉపన్యాసముడు హెచ్చరించెను.

అధ్యక్షుడు సభను పూర్తిచేయుచు నల్లమందు నాడుక యీజిల్లాలో విశేషముగ నున్నది. గనుకను 54,000 జనాభా గల ఒక్క కాకినాడ పట్టణములోనే 1800 పానులు నల్లమందు తినబడుచున్నది గనుక యిందు విషయమైకూడ తమ ప్రచారము చేయవలసినదని కోరిరి. ఉపన్యాసకునకును, అధ్యక్షునకును సేట్రకంటి కినివాసకోసేట్రావుగారు వందనము లర్పించిరి. శ్రీ నారాయణరావుగారు సేతు విభాఖపట్టణము వెళ్లుదురు.

ఆంధ్రరాష్ట్ర మహాసభా సన్మానసంఘము

వైసంఘసమావేశము పెద్దెంబరు 5 తేది కనివారము సాయంత్రము గం 5- లకు బందరుపురభవనమున జరుగును. ఆహ్వాన సంఘసభ్యులందరును తప్పక దయచేయి (ప్రార్థితులు).

విషయములు:—

- (1) ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షుని యెన్నిక
- (2) డిల్ కార్యనిర్వహణ నియామకము
- (3) సభ జరుపు లేదీ నిర్ణయించుట
- (4) స్థల నియామకము
- (5) కాళావిభజనము. కాళాకార్యనిర్వహణ నియామకము.
- (6) ఆంధ్రరాష్ట్రములోని జిల్లాసంఘములు సభకు ఆధ్యక్షుని నూచించవలసిన లేదీని నిర్ణయించుట.
- (7) ఆహ్వాన సంఘమును వారమున కొకసారి ప్రత్యేక నోటీసుతో నిమిత్తములేకుండా సమావేశపరచుట
- (8) ఇతరసభలు ప్రవర్తనములు జరుపదలచినవారికి యేర్పాట్లు
- (9) స్వచ్ఛందసేవాదళనియామకము
- (10) దేశీయనాయకులకు ఆహ్వానము బంపుట.
- (11) ఇతరవిషయములు.

చె. వెం. నరసింహారావు

తాత్కాలిక కార్యదర్శి, బందరు 28-8-25

బీజ్ బండ్

బీజ్ బండ్:—నీరైపోయిన పీర్లమును గట్టిపరచుటకు లోకప్రసిద్ధి జెందినది. స్వప్నమందుగాని మూత్రముతోగాని పీర్లము స్థితిమగుచున్న యెడల తక్షణం నిలిపివేయును. ముసలితనమును, నపుంసకత్వమును తొలగించి యౌవనమొనగును. ఎంతబలహీనుని కయినను రెండుగంటలలో నరములు బలము నిచ్చి సంసారసుఖము అనుభవించునట్లు జేసి సంతానవతులగజేయును. ఉత్తరములు రహస్యముగా నుంచబడున 20 మాత్రలు నీ|| 1-కి 2-0-0. వి. పి. చార్జి వేర

ఆర్య వైద్యశ్రమం,

13, బైరాగిమఠంపేడి, మద్రాసు.

లు, (Sessions) న్యాయ, గవర్నమెంటు బాలికాపాఠశాల యొక్క, మూలనిహిత (Elementary) న్యాయమును పున్నది. అందువల్ల విద్యార్థులకు అనేక సదుపాయములు యాపట్టామనకు గలవు.

(బి) ఏలూరులో యాదినవ ఆఫీసులు యిప్పుడున్నవి:-

1. తాలూకా ఆఫీసు 2. డిప్యూటీ కలెక్టరు ఆఫీసు 3. డి. మనసబుకోర్టు 4. పరిశ్రమ సబుకోర్టు 5. టెంపరరీ సబుకోర్టు 6. పోలీసు డిప్యూటీ సూపరింటెండెంటు ఆఫీసు 7. సబ్ సర్కిల్ ఆఫీసు 8. ఇరిగేషన్ డివిజన్ ఆఫీసు. 9. ట్యాంకు సబ్ డివిజన్ ఆఫీసు 10. లోకల్ ఫండు సబ్ యింజనీరు ఆఫీసు 11. తాలూకా బోర్డు ఆఫీసు 12. పోస్టాఫీస్ టెలిగ్రాఫ్ ఆఫీసు 13. పోలీసు స్టేషన్ (బుక్) 14. పోలీసు స్టేషన్ (తాలూకా) 15. సబ్ అసిస్టెంటు సర్జన్ డిప్యూటీ ఆఫీసు 16. సబ్ ఇన్స్పెక్టరు ఆఫీసు 17. మ్యూనిసిపల్ ఆఫీసు 18. జంతువుల ఆసుపత్రి 19. మ్యూనిసిపల్ ఆసుపత్రి 20. రైలు స్టేషనులు 21. చెన్నపట్నం బ్యాంక్ బ్రాంచి ఆఫీసు.

అందువల్ల క్రొత్త జిల్లాకు ఏలూరు ముఖ్యపట్టణమయిన యెడల ఉద్యోగస్థులకు కొద్దికాలములపైగా గుమాస్తాలకున్న భోజనమునకున్న కాపురమునకున్న వసతులపైగా వుండును. పట్టణముగలదేతన క్రొత్త ఆఫీసులోని పుద్యోగస్థులు వగయిరాలకు ఇళ్లవారకులకు వివిధమయిన చిక్కువుండును. మరియు ఏలూరు ముఖ్యపట్టణము నుద్దేశ్యముతోనే చాలా వృద్ధిచేయబడి పెద్దపట్టణము క్రొత్తగా కట్టబడుచున్నది.

(పా) ఈ పట్టణములో యాదినవ జమీందారీయస్టేట్లు ఆఫీసులున్నవి:- 1. వెంకటగిరియస్టేట్లు జమీందారుగారి లెంగ్ శ్యామాడి ఆఫీసు, 2. కొప్పాకాతా ఆఫీసు 3. ముందూరుతాతా ఆఫీసు, 4. యలవరతాతా ఆఫీసు, 5. లక్కవరం హుజూరు ఆఫీసు 6. గుండేపల్లి అండ్ విస్సన్నపేట హుజూరు ఆఫీసు.

(బి) ఈ పట్టణములో 7, 8 పెద్దపట్టణములను కొన్ని చిన్నపట్టణములను 13 పెద్దపట్టణములను 10 మ హమ్మదీయ మసీదులను 29 ప్రజాదేవాలయములు 29 ప్రజామతములు వున్నవి. 15 హిందూభజనమందిరములు 12 చిల్లర దేవాలయములు వున్నవి.

(జి) మరియు ఏలూరులో పెద్దపట్టణముల వున్నవి. పోషియట్ రైతుల ఎంగ్ మెస్సు హిందు అసోసియేషన్ యొక్క ఎల్లార్ కలెక్టును పుండేవున్నది. ఇక్కడ మిషెనరీ ఆఫ్ టిబెట్ కూడ బాగాయున్నది.

(క) ఈ పట్టణము చాలాకాలముగ గవర్నమెంటు సేన అందినట్టి దే యుండెను. ఇప్పటికిన్ని అనేకమంది మిలటరీ పెకెషన్ యాపట్టణములోయున్నారు. 1857 సం॥ సిపాయిల కలహములో ఏలూరు సేనలు గవర్నమెంటువారివత్తున మిక్కిలి రాజభక్తితో పోరాడినారు. ఇప్పటికిన్ని గొప్పమిలటరీ మయిదానమున్నది. ఆమయిదానము మిలటరీనిమిత్తం అవశ్యముండునని మయిదానముగా నుంచబడినది.

(ఎ) ఏలూరు కొల్లెడసరస్సుకు 5 మయిళ్లు దూరములోవున్నది. అందువల్ల భీమవరం తాలూకా చాలాభాగమునకు దగ్గరయ్యున్నది. అదిగాక చింతలపాడి డివిజన్ లో క్రొత్తగాకాబడి కామవరపులోట తాలూకాను ఎర్నగూడెం తాలూకా కొంతభాగమును పాలవరం డివిజన్ లోని కొంత భాగమును దగ్గరయ్యున్నది.

(ఎస్) ఏలూరులో ప్రస్తుతం 2 సబుకోర్టులున్నవి. జమీందారీ దివ్యభవనములను బ్యాంకింగు మోటోవారిడింగును మయిదానమునకు అంటివున్న గవర్నమెంటు బిల్డింగును సాఫ్ట్ యింజనీరు ఆఫీసువున్న గవర్నమెంటు బిల్డింగులు యికా అనుకూలమయిన ఇతరభవనములు వుండివున్నవి.

(ఎస్) ఇప్పుడు యిదిగాక డిప్యూటీ కలెక్టరుగారు మొదలగువారి కచ్చేరిబిల్డింగులు వున్నవి. ఈజోజన ఏలూరు జిల్లాకు ప్రధానంగాచేసేయెడల జిల్లాకచ్చేరిని కొంతకాలము వుంచుట తగిన యిండ్లకు యిబ్బంది పడవలసిన అవసరములేదు. బిల్డింగులకట్టెవరకు యధేచ్ఛముగా నవవచ్చును. అప్పుడైనను యిప్పుడున్న బిల్డింగులలో కొన్ని విలువెంబడి గవర్నమెంటు అవ్యవసాయము.

4. నిడదవోలు ముఖ్యపట్టణము చేయకపోవుటకు కొన్ని కారణములు.

ఎ. నిడదవోలు గ్రామము కాల్యలకు మొగలోయున్న పుట్టికిన్ని నిడదవోలు నుంచి జిల్లాబోర్డు రైలుముందు వేయబడినను నిడదవోలు జిల్లాకు పాడుకొద్దరగా నుండుటకు తగిన స్థలంకాదు. తగిన వసతులు లేవు. నిడదవోలు స్వల్పమయిన పల్లెటూరు అయియున్నది. ఇది గవర్నమెంటుగ్రామము కాదు, జమీందారీ గ్రామమయియున్నది. ఘూరు 5000 జనా

భా కలిగియున్నది. ఏయెక గవర్నమెంటు ఆఫీసులు లేక పాడవేగాక పోలీసుస్టేషను అయినను లేదు. ఒక బోట్ పోటు మాత్రమున్నది.

బి. జిల్లాకాల్యలు ప్రస్తుతం 50 సంవత్సరము లయినప్పటికిన్ని గ్రామంగాని అందుల బాధపరంగాని వృద్ధికాలేదు. క్రొత్తగా జిల్లాకు ముఖ్యపట్టణమయినపుడు కాపురంపుండుటకు యిబ్బంది లేదు. నిడదవోలు జమీందారీపుద్యోగస్థులను పూర్వరీతి పుద్యోగస్థులను పూర్వరీతి పుద్యోగస్థులను లోకలక్షకం డర్ మనస్సు బసకు తగిన యిబ్బంది లేక యిబ్బందిపడుతూ వున్నారు. ఇప్పుడు నిడదవోలులోనున్న డి. పి. డి. ఎస్. ఎస్. మ్యూటింగ్ యింజనీర్ గుమాస్తాలకు నిడదవోలులో స్థలంలేక అట్టపాడులోను కెట్టిపేటలోను కాపురముండున్నారు. ఈ దారిపడవలయినను రైలుమార్గము విగతమునకు నిలవ నీడలేదు. రైలుస్టేషనుకున్న కాల్యలకున్న మధ్య పెద్ద మార్గకల్పం వున్నది. కాల్యలకు విశాలమైనది. బాహ్యమునకు వెళ్లుటకు రైలుమార్గము పడవలయినను దిశ ప్రతి పునాదులకు ఎంతకా త్రం స్థలములేదు. కాల్యలకు వంటలూరుయిళ్లలోను దుకాను ములలోను నిండినది. ఇదాకాలములోనేమి ఇతరకాలములలో నేమి ప్రజలకురవ్వకచ్చే ఇరముకాదు. ఏలూరి సదుపాయములున్న లేవు. యిట్టికిల్లా యాగ్రామము జిల్లాముఖ్యస్థానముగా చేసినయెడల రాబోవు పుద్యోగస్థుల పాట్లు ఏమిజరుగునో వూహించవలెను.

సి. ఇక్కడ క్రొత్తగా పట్టణముకట్టవలసినయెడల అనేక లక్షలపనులు ప్రజలను గవర్నమెంటువారు యిక్కడను ఆఫీసులను ఖర్చు పెట్టవలసియున్నది.

డి. నిడదవోలు ఇండ్లకట్టటకు తగినస్థలము కాదు. ఇచ్చటి ఇంజనీరు ఆఫీసుగోడలు బ్రహ్మయినవి. ఇంకను పనులకుండుటకు చుట్టు కాల్యలకల్పి నీటిలోనించి యెప్పటికప్పుకు కాపాడుచున్నారు.

ఇ. యెలూరుకు చెప్పినసదుపాయములలో ఒకటైనను నిడదవోలులో యెంతమాత్రములేదు. గవర్నమెంటువారు నిడదవోలులో కచ్చేరి పెట్టెయెడల క్రొత్తపట్టణం నిర్మాణముచేయ నలసినదికాకుండా జిల్లాకచ్చేరి పుద్యోగస్థులను యితరపుకర్తకును వసతులకూడా కట్టించవలసియున్నది. ఇదిగాక నిడదవోలు అనుపేరుతో నిడదవోలుకాలవ అవతలగాని యితరగాని 2-3 మయిళ్లలో పట్టణం నిర్మాణం కావలసివుంటుందిగాని నిడదవోలు ప్రస్తుతానికి చాలాని నూతనపట్టణముగా అభివృద్ధి చేయటకు వీలులేదు.

ఎఫ్. ఘూరు 50, 60 వేల హుంబాయిలు ఖర్చుపెట్టి మనుకు పెద్ద (బిల్డింగు) కట్టవలసియుంటుంది. ఈపనులన్నిటికి అయ్యే లక్షలకొలది అయ్యే అమితప్రయత్నము యిప్పుడు యారాజధాని భరించుటకు తగినంతలోలేదు.

జి. నిడదవోలు ముఖ్యపట్టణముగా అయ్యేయెడల కొవ్వొత్తునుంచి కచ్చేరి నిడదవోలు మార్గంలసినయెడల అక్కడవున్న గవర్నమెంటు బిల్డింగులు వృధాయగును.

5. క్రొత్త జిల్లాకు యెలూరు ముఖ్యపట్టణమని వచ్చిన జిల్లా కలెక్టరు యిది అభిప్రాయపడియుండిరి ఏలూరు తప్పించి నిడదవోలును జిల్లాకు ప్రధానపట్టణముగా చేయవలసిన తలంపు కాంటెంబోరగారికిమాత్రం కలిగినది గాని యిందులో ప్రజల అభిప్రాయము సరిగా యిదివరకు గ్రహించబడి యుండలేదు. నిజముగా ఏలూరులో జిల్లాకచ్చేరి వుంచినయెడల తేలుకు నరసాపురం కొవ్వొత్తు వగయిరా తాలూకా ప్రజలకు యెట్టియిబ్బందిలేదు.

6. ఏలూరు భీమవరం తేలుకు కొవ్వొత్తు నర్సాపురం యిది యెలూరకాలు చిరకాలం ఆనగా 1904 సం॥ వరకు గోదావరి జిల్లాలో యుండియుండెను. అప్పుడుకూడా ప్రస్తుతము గోదావరి జిల్లాకు ముఖ్యస్థానముగా నున్న కాకినాడలో కలెక్టరు కచ్చేరియున్న రాజమండ్రిలో జిల్లాకోర్టును యిప్పటివలెనే వుంటూవచ్చెను. కాకినాడ యిది తాలూకాలకు ఘూరు 70 మయిళ్లుగోయరు 100 మయిళ్లవరకు దూరములోవున్నది. రాజమండ్రి ఏలూరుకు ఘూరు 60 మయిళ్లదూరములోవున్నది. ఇట్టికిల్లా జిల్లా కాకినాడనుంచి మార్చునని గాని జిల్లాకోర్టురాజమండ్రినుంచి తగ్గించి నిడదవోలులో గాని మరియు యితరస్థలములోగాని పెట్టవనిగాని ఎట్టిప్రయత్నములు జరిగియుండలేదు.

7. జిల్లాకు ముఖ్యస్థానము ఏర్పడునపుడు నాగరికత అభివృద్ధి వరకము విద్యకట్టడములు మొదలగునదుపాయములు ఎచ్చటనున్నో దానినియోచించవలెను. కాని ప్రత్యేకం మధ్యప్రదేశంగా వుండవలసినయెడల చరిత్ర. ఇదివరలో గుంటూరు జిల్లా అయినప్పడు కాల్యలకు మొగలోయున్న గ్రామము ముఖ్యపట్టణము చేయించలేదు. ఈవిధముగానే యితరజిల్లాలో కూడా జిల్లాలోని పెద్దపట్టణములు ముఖ్యపట్టణములుగా చేసియున్నారు. గోదావరి జిల్లాలో ధవళేశ్వరంగాని రాజమండ్రిగాని ముఖ్యపట్టణంగా చేసియుండలేదు.

ప్రస్తుత కృష్ణా ఏర్పాటు అయినప్పడు సబ్కోర్టు ఏలూరులో పెట్టవారుగాని నిడదవోలులో పెట్టియుండలేదు.

1884 సం॥ సబ్కోర్టును పరిశ్రమలూపుంచునని వచ్చినపుడు కూడా యాయెలూరులోనే యుంచినారు.

8. జిల్లాకు నిడదవోలు ముఖ్యగావున్నదానిని చూచినను అది మధ్యగాలేదు.

9. కాబోవుజిల్లాలో యెలూరు ఒక్కటే మ్యూనిసిపల్ టీగల పట్టణమయియున్నది. గవర్నమెంటువారు దానిని జిల్లాపాసముగా చేయనియెడల దాని డెన్స్ టెర్రిటరీకు భంగముకలుగును.

10. నిడదవోలు జిల్లాకు ముఖ్యస్థానముగా చేసినయెడల ప్రజలందరికీ కచ్చేరిపనులకు వచ్చుచున్న కాపురముకు భోజనమునకు తగిన వసతులు లేక ఘూరు 25 సంవత్సరముల వరికయినను యిబ్బందిపడవలసి నయ్యును. ఈవిధములలో నిడదవోలు ఏలూరు తారతమ్యముగలది యిదివరలో యిజిల్లాలో కలెక్టరుగా నుండిన మి. ట్యూరింగ్ దొరగారు చక్కగా వివర్తనచేసి ఏలూరునే నిర్ధారణపరచియున్నారు. ఇదిమిలాను కలెక్టరు దొరగారి బయిములో కూడా మొదలజిల్లాలోని తేమిట్లదొడ్డు డివిజన్ ఆఫీసుకు వగయిరాలకూడా ఏలూరు ముఖ్యపట్టణమునకు తగిన దనిన్ని నిడదవోలు కాదనిన్ని అభిప్రాయపడినట్లు వచుంతులను. తరువాత యేకారణముచేతనే కొంతమంది కలెక్టరుగా రియొక్క అభిప్రాయం ప్రకారం తమ అభిప్రాయమున్నట్లు తెలియుచున్నది.

ఎన్నివిధములు చూచినను నిడదవోలు ముఖ్యపట్టణము చేయుటవలన వచ్చేలాభముకన్న నష్టము యెక్కువవున్నది.

11. నిడదవోలునుండి 9 అణాల రైలుఖర్చుతో ఏలూరు రావచ్చును.

ఇదివరకే ఏలూరు వరకస్థానముగలవలన ప్రజలు వర్తకరీత్యా ఆనగా, బెల్లము, బియ్యము వగైరాసరకులు తెచ్చి యిచ్చుట అయ్యుటకై ఏలూరు వచ్చుచున్నారు.

ఎవరైన ఒక్కపనికివచ్చునప్పుడు తక్కిన పనులుగూడ చక్కబెట్టుకొనుట కవకాశముండవలెను. తేలుకు, భీమవరం, నరసాపురం వగైరా తాలూకాల జమీందారీ రహితలందలు నూజివీడు తేనివారపుపేటలకు వెళ్ళుటకు ఏలూరును ఎప్పటికప్పుడు వచ్చుచునేయున్నారు.

ఈకారణమువలనను జనులిదివరకే సంబంధబాంధవ్యముల చేతను, ఇండ్లువగైరాలు కొనుటచేతను ఏలూరులో వచ్చియుండుటకు తగినవసతు లిదివరకే చిరకాలమునుండి యేర్పాటుచేసి యున్నారు.

చెన్నపట్టణమునకు బోవువారికి ఎన్నిపనులలో కలిపి వచ్చును. ఆప్రకారముగానే ఏలూరును వచ్చువారికి అనేక పనులు కలిపివచ్చును. అట్టిసదుపాయములు నిడదవోలునకులేవు.

వర్షపాతము

సిమ్లా, ఆగష్టు 28:—దక్షిణబర్మా, ఈశాన్యయిండియా, ద్వీపకల్పములందు వర్ష పవనము బాగాగ మరుగున నున్నవి. బంగాళా ఘాతమున కుత్తరమున పరిశీలించు స్వల్పముగ గడవిడగ గలవు. దక్షిణబర్మా, బీహారు, తూర్పుమధ్యరాష్ట్రములు, కొంకణము, మళయాళము, తూర్పు హైదరాబాదు, మైసూరు, మదరాసు డక్కనులందు వర్షము సర్వ సామాన్యముగ గలదు. అస్సాము, ఉత్తరము, పంజాబుకొండలు, ఉత్తర మదరాసు తీరములం దచ్చటచ్చట వర్షముగరిసెను. ఉత్తరబర్మా, బెంగాలు ఛోటానాగపురం, తూర్పుసంయుక్త పరగణాలు, బొంబాయి డక్కను, పశ్చిమహైదరాబాదు, ఆగ్నేయమదరాసులందు స్వల్పముగ వానగరిసెను.

మెర్క్యూ 4, టావాని 1½, మోరేసు 8, రంగూను, అక్కాబ్ 1, బెస్సెన్ 2, ఘాట్ర 1½, సోభారు 2, పిలంకు, బాలాసోరు 1, అంగుల్ 1½, పూర్ణియా 2, దర్బంగా, జగదల్ పురం 1, రైపురం 3, హనుమకొండ 2, కార్వారు, మెర్కూరా, మచిలీపట్టణములందు 1 అంగుళము వానగరిసెను.

నూచన:—విశేషము మార్పు గన్పించదు. (అ. ప్రె.) సిమ్లా, ఆగష్టు 29:—ఉత్తర బంగాళా ఘాత మందలి అగ్గిర పరిశీలించు ఉత్తర గంగామతీరములసమీపముండు ద్వీపము క్రింద యేర్పడుచున్నది. బర్మా దక్షిణ యాశాన్య ద్వీపకల్పముందు వర్ష పవనము మరుగున నున్నది. బర్మా, ఛోటానాగపురం, కుమయాను పంజాబుకొండలు, మైసూరు, మళయాళము, మదరాసు డక్కను, దక్షిణ బెంగాలు, ఉత్తరము, బీహారు, తూర్పు మధ్యరాష్ట్రములు, కొంకణము, హైదరాబాదు, ఉత్తర మదరాసు తీరములందు వర్షము సర్వ సామాన్యముగ గలదు. అస్సాము, బొంబాయి డక్కనులందు స్వల్పముగవర్షముగరిసెను.

మోరేసు 5, మెర్క్యూ, మేమె 2, మెన్సూమిడ్డు పురం హజారిబాగు, డెహ్రాడూను 1½ మిసోరి డోహాజ 2 సిమ్లా 1, జగదల్ పురం 4, మెర్కూరా 3, మంగులూరు 1, కల్లికోట లందు 1½ అంగుళముల వాన గరిసెను.

నూచన:—దక్కనునందు వర్ష మధికముగ గరియవచ్చును. (అ. ప్రె.)

మ దీ నా వి ధ్వం స ము

సత్యము బయల్పడువఱకు వేచియుండునని నాయకుల హెచ్చరిక

పంజాబు మహమ్మదీయులసభ

లాహోరు, ఆగస్టు 30:—లాహోరు మోషివారము నొద్ద సుమారు, 8 వేల మహమ్మదీయులు కూడిన సభ జరిగెను. సభకు మా॥ మహమ్మదాలీ జమీయతు ఉలీమా కార్యదర్శియగు మాల్వీ అహమ్ద్ సయ్యదు, మాల్వీ హుసన్ ముహమ్మదు మాల్వీ అబ్దుల్ కాదరు, సయ్యదు అతులుహ మొదలగు నాయకులు వచ్చిరి. సభాధ్యక్షత మహమ్మదాలీగారు వహించిరి. కొంత దూరమున డెల్లి గేటువద్ద భిలాఫత్ ప్రతిపాలురు వేటొకసభ గావించిరి. దీనివలన కొంతయు ద్రోహము కలిగి సభయందు రెండు సార్లు కలకలము బయలుదేరినను మహమ్మదాలీగారు వెంటనే దాని నణచివేసిరి. సభ తల్లెవారుగూఁదూ మూడుగంటలవఱకు జరిగెను.

నేజీలు మహమ్మద్, తదితర పవిత్రులయొక్క గోరికి విధ్వంస మొనర్చుటనుగూర్చి చర్చించిరి. నాయకు లందఱును విశేషముగ మాట్లాడిరి. ప్రస్తుతము వచ్చినవార్త గాలికలు రుగా వచ్చినదనియు, వార్తలు ద్రువపఱచుటకు తొందరపడ గూడదనియు, సుద్రోహము నణచియుంచవలెననియు, అమీరు ఆలే మొదలగువారి యెడ సానుభూతి గలవా రీతొందరకలుగ జేయుచున్నారనియు కాని యమీరు ఆలే పవిత్రస్థలముల నాంగ్లేయుల హస్తగతము చేయ ప్రయత్నించుచున్నాడనియు, నైబిహసాదు వాటిని రక్షింప సమర్థుడనియు నట్టి సమయ మున నతనినిగూర్చి ప్రతిపూలవార్తలు వచ్చినప్పుడు తొందర పడగూడదనియు శీఘ్ర భిలాఫతుసంఘమువారియందు విశ్వాస ముంచదగినదనియు నాయకులు హెచ్చరించిరి.

మహమ్మదాలీగారు కూడ ప్రబోధించుచు సుద్రోహము నణచుటయననియు, నిజముగా నైబిహసాదు పవిత్రస్థలముల ను ద్వంస మొనరించినచో తన చర్యదీసికొనదగినదేయనియు, కాని యూరపియనుల హస్తములందు మన పవిత్రస్థలములనుంచ గూడదనియు, నైబిహసాదు మహమ్మదీయ మతవిరుద్ధముగ ప్రవర్తించినచో వానిని వదలి వేటొక యరబ్బు నాయకునో, లేక ముస్తాఫా కెములుఫాహనో సహాయము గొరవలెనేగాని శ్వేతజాతులను గాదనియు, నిజముగానట్టివార్తయే నిజమున చో, నీచోకమునుండి బయలుదేలు మొదటియొడవైబోయి యైబిహసాదుతో యుద్ధముచేసి మన పవిత్రస్థల సంరక్షణము నకు నారక్తము భారవోయుదుననియు చెలిపిరి.

పిమ్మట నొక తీర్మానము సభయెదుట నుంచబడినది. “శీఘ్ర భిలాఫతుసంఘమునందీ సభవారు సంపూర్ణ విశ్వాస మును బ్రకటించుచున్నారు. ఏలయన వారి యుద్దేశ్యములు సత్యము, న్యాయముపై వాధారపడియున్నవిగాన నిష్పక్షపాతము గనే యుండ నూహించుచు నిస్థానయొక్క సంస్థాపనముండ్ల పవిత్రస్థలముల పూజ్యతయందు పట్టుదల జూపుచున్నారు, కావున పంజాబు మహమ్మదీయులు కీసభవారు డెలుపునదేమన మతవిశ్వాసము, సత్యము, మహమ్మదు ప్రవక్తగారియందు భక్తి యిదిమాత్రమే యాదర్శములగునంచీకొని జజయిరతుల ఆరబు నందును, మత వ్యవస్థలందును యూరపుజాతులు జోక్యము కలిగించుకొనుట కవకాశమియవలనని హెచ్చరించుచున్నారు. ఈ తీర్మాన మంతయు లేచి యామోదించిరి. కాని మైసూరు నుండివచ్చిన జహారుల్ హసానుగారు లేచి యూరపియకా జాతులకు జరగతుల అరబును ఒప్పగించుకొండ హెచ్చరించుట నంగీకరించుచున్నాను. కాని భిలాఫతు సంఘముందు నాకు విశ్వాసములేదనిరి. అప్పటికే చాలకాలమైనది గానసభ నాదివారము ముగిల సమావేశపఱుకు నిశ్చయించిరి. హసాఫీలు నిన్న సభ చేసిన డెల్లి ద్వారమునొద్ద సమావేశముగావించి యీ తీర్మాన మును, తదితర తీర్మానములను విమర్శించి యంగీకరించుటకు నిశ్చయించిరి. (ఆ. ప్రె.)

కేంద్ర శాసన భాస్వరాభ్యవత్తము

కృష్ణకాంత్ మాలవ్యాగారి సభ్యత్వము

సిమ్లా, ఆగస్టు 29:—పండిత కృష్ణకాంత్ మాలవ్యాగారు స్వరాభ్యవత్త సభ్యత్వమును వదులకొనినవార్త సత్యముగాదు. మాలవ్యాగారి కట్టి యభిప్రాయమేలేదని స్వరాభ్యవత్త కార్యదర్శి డెలుపుచున్నాడు. (ఆ. ప్రె.)

మదీనాలో మహమ్మదుగోరిని ధ్వంస మొనర్చుట

మదరాసు మహమ్మదీయ పౌరుల ఆగ్రహము

దినమంతయు మారతాళము

అన్యరాష్ట్రములకు హెచ్చరిక

మదీనాను ముట్టడించుచున్న నెజాజు సుల్తాన్ ఇబన్ సాదు గారి సైన్యములు, మదీనాలోని మహమ్మదు ప్రవక్త గోరిపైన ను, వారి పినతండ్రిగోరిపైనను ఫిరంగులవేసి ధ్వంస మొనర్చినను వార్తవలన మహమ్మదీయులందు గలిగిన ఆగ్రహ, ఆక్రోశముల వెల్లడించుటకుగాను, నిన్న పురమందు మహమ్మదీయ దుకాణములన్నియు వేయబడెను. నిన్న సాయంత్రము, తిరువల్లిక్కేణి సముద్రపుటొడ్డున, మదరాసు శాసనసభ్యులగు మాసానేటుగారి యధ్యక్షతక్రింద, బ్రహ్మాండమున బహిరంగ సభ జరిగెను. పురమందలి మహమ్మదీయ ప్రముఖులేకాక, హైదరాబాదు మొదలగునెతర ప్రదేశములందఁ ప్రముఖులొందరు సభకు వచ్చిరి.

అధ్యక్షుడు

అధ్యక్షుడు సభాక్షేపములను వివరించుచు, మహమ్మదీయులందు వేర్వేరు సంఘములవారికి విధేయముల కలిగించుట కీసభ యేర్పఱబడలేదని నుడిపిరి. మహమ్మదుయొక్క గోరిపైన బాంబులు వేయును తీవ్రముఖండించి, మహమ్మదీయ మతస్థుల కందువలన గలిగిన ఆగ్రహమును వెల్లడుచుట కీ సమావేశ మేర్పరుపబడెను.

మహమ్మదుగోరిపైన ఫిరంగులు వేయుటనుగరించి ఇంత వరకును వచ్చినవార్తను వరస్పరవిరుద్ధముగ నున్నది. అవార్త నిజమని ఇంకను రూఢిపరుపబడలేదు. ఇందు ఆధార ముండకుండుగాక యిది ఆశించుచున్నాను. అయినను అట్టిశిథి నిజమగునెడల-మన యభిప్రాయముల స్పష్టముగ డెలుపవలసియున్నది. పవర్షి యాయం దీ వార్త డెలిపినపుడు పర్షి యాదేశ్యుల ఆగ్రహమును డెలుపుటకుగాను పర్షి యాప్రభుత్వ పార్లమెంటుకు “మజ్లసు” కార్యక్రమము నిలిపివేయబడెను. బొంబాయి, కలకత్తాయం దలి మహమ్మదీయులు మారతాళ మొనర్చిరి. తమమనస్సులందీ వార్తవలన గలిగిన భావములను వ్యక్తీకరించుట యందు మదరాసు మహమ్మదీయులు వెనుకబడరని నమ్ముచున్నాను.

మహమ్మదీయుల ఆగ్రహము

తరువాత అజన్ హిందూప్రతికా సంపాదకులగు అబ్దుల్ హక్ కీ గారి క్రింది తీర్మాన మును పఠాడి చిరి. మదీనాయందు మహమ్మదు ప్రవక్త గోరిపైనయును వారి పినతండ్రిగారి మసీదుపైన ఫిరంగులవేసి ధ్వంస మొనర్చబడెనను వార్తవలన మదరాసు మహమ్మదీయుల హృదయములందుగలిగిన గాఢాందోళనము నీసభవారు వ్యక్తీకరించుచు, అవార్త నిజమేయగునెడల నెజాజు సుల్తానుగారు ఇబన్ సాదుగారిట్లు చేయుచుటను తీవ్రముగ ఖండించుచున్నారు. మతీయు మదీనాయందలి పవిత్రప్రదేశముల సగౌరవముగారక్షించెదనని తానిదివర కొనర్చిన వాగ్దానము నిపుడు నిలుపుకొనవలెననియు, ఈవిషయమున యధార్థమగు వివరములను ప్రకటించి మహమ్మదీయ ప్రపంచమునందలి ఆందోళనమును బాపవలసినదనియు ఈసభవారు సుల్తాన్ ఇబన్ సాదుగారిని గోరుచున్నారు.”

ఫరూకీగా రాతీర్మానము నుపసాదించుచు, ఈవిషయమున నింతవరకువచ్చిన వార్తలు పరస్పరవిరుద్ధముగనున్నదనియు అందుచే దానమాత్ర మీ వార్తలు పూర్తిగా నిజమని నమ్ముననియు నుడిపిరి. అవి ఇంకను రూఢిపరుపబడువరకును నేను విశ్వసించజాలను మాలనా సేకతాదీగారును, అబ్దుల్ కలాము అజన్ గారును, ఈవార్తలు రూఢిపరుపబడువరకును కాంతముతో వేచియుండవలెనని భారతదేశముందలి మహమ్మదీయులందరికిని విజ్ఞాపన మొనర్చియున్నారు. భారత మహమ్మదీయ సంఘ మహానాయకులగు వీరువురి విజ్ఞాపనను మీరందఱును అంగీకరించెదరని నమ్ముచున్నాను. మహమ్మదీయ పుణ్యస్థలములో, మహమ్మదీయేతర జాతుల అధికారమునుండి తొలగించి, తన స్వాధీనమునకు తెచ్చుకొనుటకు ఇబన్ సాదుగారివర్తన ప్రయత్నములకు, మనము సానుభూతితో సహాయ మొనర్చితిమి. షేరిపు హుస్సేనును, అతని కొడుకులును బ్రిటిషువారి చేతులలో కీలుబొమ్మలవలె నున్నారు. అందుచేత మక్కా-మదీనాలను, ఛాదుగారు వశపరుచుకొనుచుండినను వార్తకు మన మందరమును సంతసించితిమి. కాని అతడు మహమ్మదుగోరిపైనను వారి పినతండ్రి మసీదుపైనను ఫిరంగులువేసెనను వార్త నిజమైనయెడల,

హృదయమును బ్రద్దలు జేయుచున్నది. మహమ్మదీయ ప్రపంచమునంతయును అపరిమితమును దుఃఖమును గలిగించు నట్టి పనులను జేయవలనని ఇబన్ సాదుగారిని గోరుచున్నాము.

మాలనా యాకూబ్ హస్సేన్ గారు

తీర్మానమును బలపరుచుచు, ప్రతిపాదకుడు, ఉద్దేశమునంతను అణచివేట్టి కాంతభావముతో ముట్టలాడినందుల కభినందించిరి. ఇబన్ సాదుగారి సైన్యములో ఆవేశపరులు కొందరు మదీనాయందు కొన్ని పవిత్ర ప్రదేశముల గ్వంస మొనర్చినని వార్తలు డెలుపుచున్నవి. జమాయత్ ఉల్ మువాహిదీనల ఇబన్ సాదుగారిని దర్శించి మాట్లాడినపుడు, మదీనాను ముట్టడించునపుడు తాను చాల జాగ్రత్తగా నుండెదననియు, తనయనుచరులెవ్వరును అచ్చటిగోరిలకు నష్టముగలిగింపకుండ జూచెదననియు వాగ్దానమొనర్చియుండెను. అపవిత్రులగు పరీష్ మాన్సేనుయొక్కయు అతనికటుంబయొక్కయు అధికారమునుండి తొలగించి మెక్కాను కాపాడినందులకు భారతదేశము మహమ్మదీయులు ఇబన్ సాదుగారికి కృతజ్ఞులు. మదీనా, జెద్దాలుగూడ హుస్సేనుగారి కుమారులపాలననుండి తొలగింపబడి హైద్రాబాదులయొక్క ఒక్కజజయతుల్ ఆరవక్రింద స్వపరిపాలిత రాష్ట్రము గావలెనని భారతమహమ్మదీయుల ఆశయము. అందుచే, మదీనాను వశపరుచుకొనుటకు ఇబన్ సాదుగా నొనర్చు ప్రయత్నముల నీసభవారు వాదించుచున్నారు.

కాని మదీనాయందలి పవిత్రస్థలములకు నష్ట మొనర్చునెడల భారతమహమ్మదీయులు ఆగ్రహమును ప్రకటించుట ఈ సభవారివిధి. కాని మదీనాను ముట్టడించుటలో, వారుద్దేశింపకయే, ఒకటి రెండుగుండ్లు చెదరి పారబాటుగ, మహమ్మదుగోరిలపై పడియున్నయెడల నది కొంతవరకు తమింపవచ్చు మైనను అట్టిసారబాటుగూడ చాల శోచనీయమే. అసలు జరిగినవిషయములు. ఈవార్తలందు డెలుపబడినవిధమునగాక వేరువిధముగ నుండియుండునని ఆశించుచున్నాను. ఏది యెట్లున్నను, ఇబన్ సాదుగారి హెచ్చరికను గమనించి జాగ్రత్తగ నుండవలెను.

ఇతర రాష్ట్రములకు హెచ్చరిక

హైద్రాబాదు సంగ్రామ మొనర్చుచున్న యిరుకత్తులవారికిని సమాధానము కుదిర్చెదమను నెవముతో, మహమ్మదీయేతర ప్రభుత్వము లెవ్వగాని ఈ వ్యవహారమున జోక్యము గలిగింపకొనుటను భారత మహమ్మదీయులు ఓర్వజాలరని ఈ సభవారు తమ దృఢాభిప్రాయమును ప్రకటించుచున్నారు. అనుతీర్మానమును హాకీం మహమ్మదునదీయట్లాగారు పాపాదింపగా సభవారిచే నేకగ్రీవముగ నంగీకరింపబడెను.

చి॥ య॥ చింతామణిగారి పర్యటనము

సాంగ్లేయందు భారత స్వపరిపాలనను గురించి బహిరంగసభయందు దుఃస్వస్థింపెదరు
పునః, ఆగస్టు 29:—సెప్టెంబరు 1 న లేదీని నచిరా పూరు యశ్వేశ్వర చింతామణిగారు సాంగ్లే వెడలెదరు. సాంగ్లే పురపాలన సంఘాధ్యక్షులగు బి. కె. మణిశారుగారియొంటి యందు బస చేసెదరు. వెన్సింగ్డన్ కళాశాల సందర్శించి బహిరంగ సభయందు భారత స్వపరిపాలన అను విషయముపై చింతామణిగారు పర్యవసించెదరు. (ఆ. ప్రె.)

బీహారు బరిస్సా జిల్లాబోర్డు అధ్యక్షుల సభ

రాంచీ, ఆగస్టు 29:—బీహారు బరిస్సా విద్యాంగ మంత్రియగు గా॥ సర్ సయ్యదు మహమ్మదు షక్రద్దీనుగారు రాంచీలో ఆగస్టు 31 లేదీ మధ్యాహ్నము 2 గంటలవఱజిల్లాబోర్డు అధ్యక్షులసభ జరుపవలెనని రాష్ట్రములోని జిల్లాబోర్డు అధ్యక్షులందరికిని అత్యవసరములపెను. ఈ సభను గవర్నరుగారే ప్రారంభము చేయించెదరు. గవర్నరు వెళ్లగానే విద్యాంగమంత్రియే సభ కధ్యక్షత వహించును. సభలో వైసురీ విద్యనుగూర్చియు స్కూలుల సబ్జెక్ట్ టెక్స్టులుపై నుండవలసిన టెక్స్టులను గూర్చియు వైసురీ పాఠశాలల గృహ నిర్మాణమునుగూర్చియు చర్చింపబడును. 31 లేదీనుండి సభ 3 రోజులు వరుసగా జరుగును. (ఆ. ప్రె.)

సక్సెన్ దంతచూరము: పల్లి న్యాయుల ను పోగొట్టుటకు ఇదియే మంచి ఔషధము. 1 డజను రు॥ 1-4-0.
టి. ఎస్. స్వామినాథశాస్త్రి,
నెం. 1, అలంగా త్రవీల్లిపేట, తిరువల్లిక్కేణి, మదరాసు.

రాచిన్నన్ను "పేటెంటు" బార్లీ



ఈ బిడ్డకు స్వాభావికమైన పాలుయిచ్చుటకు
 బియ్యం ప్రతి రిడ్ల కల్పించి, శ్రేష్ఠమైన ఆహార
 మేది యను సంకేతము గలుగుచున్నది. బిడ్డకు
 సులభముగా తీర్చుచు నున్న రాచిన్నన్ను
 "పేటెంటు" బార్లీతో తయారు చేయబడిన
 గంజితో ఆవు, లేక శేక, లేక మేకపాలు, లేక
 కాదిన లేక దబ్బాపాలు, లేక యితర యే కర్మిత
 పాలును తేల్చి యిచ్చినను మంచిది.

రాచిన్నన్ను "పేటెంటు" బార్లీతో
 తయారు చేయబడిన గంజితో, లేక అల్పాహార
 మును రిడ్ల కల్పిం యిచ్చిన, బిడ్డకు హిలను భారా
 కముగా యిచ్చుటకు తోడ్పడుతు.

బుహిశులకు నిద్ర చాల మంచిది.

మధ్యముగా జ్వరముచే బాధపడుచున్నది మిగత
 పదార్థములన్నియు విడువమనవలయును ఇది రక్ష
 మును: చల్లవరది కడుపు లో యిడుడునట్లు
 చేయును.

రాచిన్నన్ను "పేటెంటు" బార్లీతో
 తయారు చేయబడిన గంజితో లేక అల్పాహారము
 వైద్యులచే గొప్పగా సిఫార్సు చేయబడుచున్నది.
 తరచుగా పీచునున్నంతో కలపబడి, మలిన
 ముగానందు పెరల్ బార్లీని వాడుటకు మానుడు.

No.1.

అమృతాంజనము

జగత్ప్రసిద్ధ మైనది

అన్ని నోష్పలకు మంచిమందు

అమృతాంజనము ప్రాచ్యుడేశ మూలికల సంఘటిచే
 హిందూ దేశమునందు నిర్మముచేయబడిన లోకప్రఖ్యాత
 మైన మందు. ఇది ఇప్పుడేపుడు తయారగుచున్న క్రొత్త
 మందు గాదు. ఇరువదేండ్లుగా దేశమునం దంతటను
 వాడుకలో నుండి మెప్పును బొందిన దివ్యామృతము,
 నోష్పలు, వాపులు, గాయములు, ఖిల్లలు, పోట్లు,
 తెలుకులు మొదలగుబాధలకు అమృతాంజనము ప్రభును
 సహాయముగా వెంటనే పనిచేయును. చర్మముపైన
 రాచిన లోపలికి వ్యాపించి లోపలి నోష్పలు సయితము
 పోగలవు. నెత్తురు ప్రతిక్షణమునందును శరీరాంగములకు
 ఆహారపదార్థములను గొనిపోయి అచ్చటి శిథిలపదార్థము
 లను గ్రహించి ప్రాణరక్షణము చేయుచున్నది.

అన్ని మాపులలో దొరకును

తామర తైలము

తామర, తీట, గజ్జికి మంచిది.

దంత చూర్ణము

పండ్లపోటుకు తీపులకు మంచిపొడుము.

మోహినీ తైలము

మెండ్రుకలను మెంచి నిగనిగలాడించును

కండ్లకు చలువచేయును

స్త్రీపురుషులు వాడుటకు యోగ్యమైనది

అమృతాంజనం డిపో,

మదరాసు - బొంబాయి

సృతాంతలేఖలు

నెల్లూరు మునిసిపల్ చేర్లనుగారిపై కేసు

(ప్రకీయనీలేఖరి)

ఆగస్టు 27:—జరుగుచున్న మునిసిపల్ ఎన్నికలకు ఓటర్ల
 కేక తయారుచేయు సంవర్ధమున చేర్చునుగారు రివ వార్డు
 గొన్ని తప్పుచేర్లను చేర్చుట అక్రమమనియు, కాన సదరు
 వర్డునందు ఎన్నికలు ప్రస్తుతము నిలువవలయుననియు, లేదు
 పేయరు నందగిరి రామచంద్రరావుగారు నెల్లూరు మునిసిపల్
 గోర్డులో దావాజేరిరి. ఈనెల 28 తేది విచారణ జరిగినది. వాది
 గొప్పన శ్రీయుత సిః మాలి కొండయ్యగారు ప్రతివాదిపక్ష
 మున శ్రీ ఓంగోలు వెంకటరంగయ్యపంతులుగారును వాదించిరి.
 కేసు రి ఫుంలీలకు పారంభమయినది. మొదట వకీలు పి.
 న్నయ్యగారు తామొకరిపక్షమున వచ్చితిమనియు, కేసుకు
 ర్వము తన విషయముకూడ కొంత వినవలయునని కోరిరి.
 అనీరికెట్టి కేసులో ఎట్టి సంబంధములేనందున నట్లు చేయు
 సాధ్యపడదని మునసబుగారు తెల్పిరి. ప్రారంభమున శ్రీ
 వెంకటరంగయ్యగారు లేచి యిట్లుచెప్పిరి. కేసు ఎంతమాత్ర
 ము నిలువబాలవనియు కేసునం దాదోపింపబడిన కారణము లన
 త్యములనియు, అత్యల్పములనియు, ముసల్మాను వోటర్లు కావలె
 నన్ని పెంచినట్లుయు అనత్యమునియు, ఒక ఇంటిలో 48 ఓటర్లు
 ముండినదియు నిజమేనని తెల్పిరి. మరియు ఎన్నికల వోటరు
 ష్టుల తయారుచేయు కార్యమంతయు, చట్టప్రకారము
 జరుపబడినదియు, యాక్షేపణలు చెప్పవలసిన కాలములను,

తెలుపక యిప్పుడు ఆక్షేపించుట అక్రమ మనియు తెల్పిరి.
 ఈ సందర్భములో ప్రతివాది సయితము అభ్యర్థి కాదనియు,
 తప్పు స్పష్టమైనను తనకేమియు లాభము లేదనియు చెప్పిరి.
 ఈ కేసు కొండలు అసంతృప్తిగలవారి ప్రోత్సాహము వలన
 రాచిదిననియు, ఇంకొకను అనవసర మనియు తెల్పిరి.

తరువాత శ్రీ మాలి కొండయ్యగారు లేచి యిట్లు వాదించిరి.
 ప్రతివాది వరుసగా రెండు వత్సరములనుండియు పన్ను
 క్షుట్రయే కాని యిటువంటి లోపములు పొరబాట్లు కావనియు
 తన అధికారమును నిలువబెట్టుకొనుటకుగా చేర్చునుగారు డిప్యూ
 లోమనచేసి క్రొత్తపన్నుగముల పన్నుచున్నారని నిదర్శనపూ
 ర్వకముగా చెప్పిరి. ఈకేసులో వాదికిని ప్రతివాదికిని వ్యక్తి
 రూపమున విరోధము లేదనిరి. ఇద్దరును గౌరవస్థులని, విశ్వ
 విద్యాలయ పట్టపరీక్షలయం దు తీర్చులై సత్కరింపబడిన పెద్ద
 మనుష్యులనియు తెల్పిరి. చేర్చునుగా రొకానొక సమయమున
 వోటర్లు యభీష్టమును లేక్క చేయకుండినందున, వారియెదుట
 వోటర్లపట్టిలోని తప్పులగుర్చి యాక్షేపించక వ్యాయస్థాపమున
 కెక్కిరి. మరియు ఎన్నికలయంతర్వాత వచ్చు వివాదములకు
 జిల్లాకోర్టుకు పోవలయునగాని, తత్పూర్వమున అనవసరమనిరి.
 ప్రీమియరీ వట్టి అధికార పట్టి కాదనియు, ఫైనల్
 రోలు ప్రచురించు వరకు గడచిన
 నత్సరపు ప్రాతస్నైహ్ రోల్ అనులలో నుండుననియు గడచిన
 నత్సరము వోటర్ల పట్టి ప్రకారము ప్రస్తుతము ఎన్నికలు జరప
 నలయుననియు ఒకవేళ రివైజింగు అధికారి ఉత్తరువు ఫైనల్
 అయినను అది మునిసిపల్ కాన్సిలువారి అసందర్భముననే
 గాని కోర్టు విషయమునగాదని దృష్టాంతపూర్వకముగ తెల్పిరి.
 (ఇందు మదరాసు కలకత్తా వ్యాయాధిపతులుగ నుండిన వాలె
 సు, ముఖర్జీ, శేషగిరి అయ్యర్ మున్నగువారి తీర్పులను చూపి
 రి.) ఇంకను యావార్డు వోటరు లిష్టులో ఎట్టి ఆక్షేపణలు చే
 యలేదనియు, రివైజింగు అధికారి ఆర్డరు పుట్టలేదనియు వ్రాత
 మాలమున నుండిన ఫైనల్ అగుననియు చెప్పిరి. ఇట్టివి వ్రాత

మాలమున లేనందున ఫైనల్ రోల్ ప్రకటింపబడినను ప్రాత
 ఫైనల్ రోల్ ఖాయమగుననిరి. మరియు వాదికి యీతప్పువోట
 రు లిష్టు అనులకు వచ్చినందున వాది అభ్యర్థిగా నిలిచి యుండి
 నచో అపజయము కలిగియుండెడి దనియు, చాల నష్టదాయక
 మనియు తెల్పిరి. ఇంతేగాక ఓటర్ల హక్కులు దుర్వినియోగము
 చేయక కాపాడుట ప్రతివోటరుకు హక్కుగలదనియు సరి
 యగు వోటరు లిష్టు ప్రకటిత మయినదా యని పరీక్షించి యా
 క్షేపించుటకు హక్కుగలదనియు చెప్పిరి. ఇప్పుడు ఇంజక్షను
 యియ్యనిచో తన కేసు తనకే భంగము కలుగునని, వెంటనే 28వ
 తేది ఎన్నికలు జరుగకుండ ఇంజక్షన్ ఇవ్వవలయునని కోరిరి.

తరువాత వెంకటరంగయ్యగారు యిట్లు బదులు చెప్పిరి.
 ఈకేసు కేవలము భ్రాంతియే గాని వాస్తవముకాదని మహమ్మ
 దీయ మెజారిటీ వచ్చునని కడు భయము అననవసరముగాని వారి
 మనసులో యితర అభిప్రాయము లుండవచ్చును. సకాలమున
 ఆక్షేపణలు తెలుపవచ్చునని చేర్చునుగారు చట్టప్రకారము ప్రక
 టించిరి. అప్పు డెవ్వరును ఎట్టి ఆక్షేపణలు చేయలేదు (దీనిం
 గూర్చి చేర్చునుగారి ఆఫీసు రికార్డు కోర్టులో దాఖలుచేయబడె
 ను) తరువాత 1-7-25 తేదిన 18 వార్డులకు ఫైనలు రోల్ ప్రక
 టించిన కాపీలను కలెక్టరువారికి పంపబడిన. కాని పొరబాటున
 ప్రిలిమినరీయని యావార్డు లిష్టుపై అమృతేయబడినది. ఇప్పుడు
 ఎన్నికలు నిలిపినచో, ఇప్పటి ప్రతి వోటరుకూడ చేర్చును
 వారిపై దావా తెచ్చుట అవసరము. అప్పుడు చేర్చును గారికి
 ఎక్కువ కష్టము గలుగును. మునిసిపల్ పరిపాలనయే నిలుచును.
 అంకెలు, ఇంటి నెంబర్లు మున్నగునవి గుమానాలు తయారు
 చేయునవనియు, చేర్చునుగారు ప్రతిదానిని శ్రద్ధతో చూచుట
 సాధ్యము కాదనిరి. మునసబుగారు యిట్టి కేసులను తమ కోర్టు
 వారు విచారించుటకు పీలులేదని చెప్పుట కేమి అధికారము
 హైకోర్టువారి తీర్పులేమయిన గలవా యని యడుగగా వకీలుగా
 రెట్టి నిదర్శనముల చూపకుండిరి
 తర్వాత కేసు నేటికి వాయిదా వేయబడినది. 28 తేది
 ఎన్నికలు రివ వార్డునందు జరుపకూడదని ఇంజక్షన్ ఉత్తరు
 వొసంగబడినది.

బహుమాన పరీక్షలు

ప్రిన్సిపాల్ అండు సీనియర్ డాక్టరు, పాపా